

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
TARPTAUTINĖS PREKYBOS IR MUITŲ KATEDRA**

MINDAUGAS ZDANCEVIČIUS

**PERDIRBIMO MUITINĖS PROCEDŪRŲ TAIKymo
ĮTAKOS PREKIŲ EKSPORTUI IR IMPORTUI
ANALIZĖ IR PERSPEKTYVOS**

Magistro baigiamasis darbas

**Vadovas
doc. dr. J. Radžiukynas**

VILNIUS, 2012

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
TARPTAUTINĖS PREKYBOS IR MUITŲ KATEDRA**

**PERDIRBIMO MUITINĖS PROCEDŪRŲ TAIKYMO
ĮTAKOS PREKIŲ EKSPORTUI IR IMPORTUI
ANALIZĖ IR PERSPEKTYVOS**

**Teisės ir muitinės bei mokesčių institucijų veiklos magistro baigiamasis darbas
Studijų programa 621M90017**

**Vadovas
doc. dr. J. Radžiukynas
2012 04**

**Recenzentė
doc. dr. J.J. Gurevičienė
2012 04**

**Atliko
TMMmis0-01 gr.stud.
M. Zdancevičius
2012 04 02**

VILNIUS, 2012

TURINYS

ĮVADAS	3
1. TEISINIAI IR EKONOMINIAI PERDIRBIMO MUITINĖS PROCEDŪRŲ ASPEKTAI	5
1.1. Muitinės, kaip valstybinės institucijos, įtaka tarptautinei prekybai.....	5
1.2. Šiuolaikinės muitinės procedūrų sistemos sukūrimo priežastys ir prielaidos.....	7
1.3. Muitinės procedūrų, turinčių ekonominį poveikį, apžvalga ir palyginimas.....	11
1.3.1. Muitinės procedūrų, turinčių ekonominį poveikį, bendros charakteristikos.....	11
1.3.2. Perdirbimo muitinės procedūrų ypatumai.....	16
1.3.3. Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo ekonominiai aspektai.....	24
1.4. Perdirbimo muitinės procedūrų teisinis reglamentavimas.....	26
1.4.1. Pasaulio Muitinių Organizacijos (PMO) įtaka muitinės procedūrų standartizavimui ir vystymuisi.....	26
1.4.2. ES Muitinės kodekso ir Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų, susijusių su perdirbimo muitinės procedūrų teisiniu reglamentavimu, analizė.....	32
1.4.3. Lietuvos Respublikos teisės aktai, reglamentuojantys perdirbimo muitinės procedūrų vykdymą.....	39
2. PERDIRBIMO MUITINĖS PROCEDŪRŲ TAIKYMO LIETUVOS RESPUBLIKOJE ANALIZĖ	42
2.1. Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo apimtys.....	42
2.2. Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo statistinė analizė pagal prekybinius partnerius, prekių klasifikaciją, prekių kilmę.....	46
2.3. Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo įtaka prekių eksportui ir importui.....	49
3. PERDIRBIMO MUITINĖS PROCEDŪRŲ TEISINIO REGLAMENTAVIMO POKYČIAI IR ŠIŲ MUITINĖS PROCEDŪRŲ TAIKYMO PERSPEKTYVOS	52
IŠVADOS IR PASIŪLYMAI	56
NAUDOTA LITERATŪRA	59
ANOTACIJA LIETUVIŲ IR ANGLŲ KALBOMIS	61
SANTRAUKA LIETUVIŲ KALBA	62
SANTRAUKA ANGLŲ KALBA	63
PRIEDAI	65
1 Priedas. Leidimo vykdyti laikinąjį įvežimą perdirbti forma.....	65
2 Priedas. Kompensacinių produktų standartinės išeigos normos.....	67
3 Priedas. Laikinajam įvežimui perdirbti taikomų ekonominių sąlygų kriterijai ir informacijos apie perdirbimo operacijas pateikimo Komisijai tvarka.....	69
4 Priedas. LR Muitinės informacinių sistemų centro duomenys perdirbimo muitinės procedūrų taikymo statistinei analizei.....	72

IVADAS

Nei viena iš šiuolaikinių valstybių, nors ir turėdama didžiulius gamtinius išteklius, išvystytą pramonę ir žemės ūkį, negalėtų egzistuoti neprekiaudama su kitomis šalimis. Jau XV – XVI amžiuje buvo pradėtos kurti pirmosios tarptautinės prekybos teorijos, kurios bandė paaiškinti prekybos tarp šalių priežastis ir tarptautinės prekybos teikiamą naudą. Vėliau tokie mokslininkai kaip Adam Smith, David Ricardo, Eli Heckscher, Bertil Ohlin ir kiti sukūrė visą eilę tarptautinės prekybos teorijų, įvairiai aiškinančių tarptautinės prekybos priežastis ir prielaidas. Nors šios teorijos akcentavo skirtingus veiksnius, įtakojančius gamybą ir prekybą, tačiau jos visos vienaip ar kitaip patvirtino faktą, jog šalims naudinga gaminti ir eksportuoti prekes, kurios pasaulinėje rinkoje paklausios dėl savo kainos ir kokybės, o importuoti prekes, kurias gaminti šalyje nenaudinga.

Tarptautinė prekyba yra sudėtingas procesas, labai įtakojantis kiekvienos šalies pramonės vystymąsi, BVP pokyčius, kainų ir pragyvenimo lygį, todėl kiekviena šalis, naudodama įvairius užsienio prekybos reguliavimo instrumentus, stengiasi valdyti šį procesą. Tokia valstybės veikla vadinama šalies vykdoma užsienio prekybos politika. Pasaulyje vyrauja dvi svarbiausios šios politikos formos – laisvoji prekyba ir protekcionizmas. Pagal Bernatonytę (2011), „laisvoji prekyba – tai valstybės ekonominė politika, kai be jokių muitų ir suvaržymų visos šalys naudojami tarptautinio teritorinio gamybos specializavimo privalumais“ (p. 285). Priešinga yra protekcionizmo esmė – „tai valstybės ekonominė politika, siekiant apsaugoti nacionalinę ekonomiką nuo kitų šalių konkurencijos: imami muitai, teikiamos subsidijos nacionaliniam ūkiui vystyti, kitais būdais apribojamas prekių judėjimas“ (Bernatonytė, 2011, p. 289). Nors išsivysčiusių industrinių pasaulio valstybių įtakoje stengiamasi tarptautinę prekybą kaupti laisvosios prekybos link, svarūs ir protekcionizmo šalininkų argumentai – vietinės gamybos apsauga, nedarbo mažinimas, naujų pramonės šakų apsauga, kultūrinio palikimo (tradicinių verslų) išsaugojimas. Dauguma pasaulio valstybių formuoja savo užsienio prekybos politiką įvairiai derindamos šias abi prekybos politikos formas ir tuo siekdamos teigiamo prekybos balanso, t.y. ribodamos importą ir skatindamos eksportą.

Viena iš eksporto apimčių didinimo priemonių – galimybė verslui vykdyti perdirbimo muitinės procedūras (joms priskiriamas laikinasis įvežimas perdirbti, laikinasis išvežimas perdirbti ir muitinės prižiūrimas perdirbimas). Pagrindiniai jų privalumai yra tie, kad vykdant perdirbimo muitinės procedūras atidedamas importo mokesčių mokėjimas arba mokami mažesni mokesčiai; viena po kitos gali būti taikomos kelios perdirbimo muitinės procedūros; vykdant minėtas muitinės procedūras, neturinčios laisvai cirkuliuojančių prekių statuso prekės gali būti perkeliamos iš vienos vietos į kitą, operacijas su jomis gali atlikti skirtingi ūkio subjektai. Šių galimybių išnaudojimo svarba sąlygoja ir magistro baigiamojo darbo **temos – „Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo įtakos prekių**

eksportui ir importui analizė ir perspektyvos“ aktualumą. Pastaraisiais dešimtmečiais pasaulinei gamybai ir prekybai vis didesnę įtaką daro globalizacijos procesai – žaliavų ir darbo jėgos išteklių persiskirstymas, tarptautinių gamybos grandinių reikšmingumas, transnacionalinių korporacijų veikla, gilėjanti gamybos specializacija. Tampa ypač svarbu užtikrinti spartų, kuo mažiau tarifinėmis ir netarifinėmis priemonėmis reguliuojamą prekių judėjimą. Perdirbimo muitinės procedūrų vykdymas yra skatinantis eksportą, liberalizuojantis tarptautinę prekybą veiksny. Todėl svarbu deramai įvertinti šių muitinės procedūrų teikiamus privalumus ir atskleisti taikymo galimybes.

Darbe tiriama problema – kiek įtakos perdirbimo muitinės procedūrų taikymas turi šalies eksporto ir importo apimtims, kokių pranašumų įgauna jas vykdytys ūkio subjektai, ar Lietuvos verslas gerai išnaudoja perdirbimo muitinės procedūrų teikiamas galimybes.

Darbo tikslas – atskleidus perdirbimo muitinės procedūrų taikymo teisinius - ekonominius aspektus ir remiantis Lietuvos Respublikos užsienio prekybos duomenimis įvertinti perdirbimo procedūrų taikymo įtaką eksporto ir importo apimtims bei šių procedūrų platesnio taikymo galimybes.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atskleisti perdirbimo muitinės procedūrų taikymo ypatumus.
2. Išanalizuoti perdirbimo muitinės procedūrų teisinio reglamentavimo bazę.
3. Remiantis Lietuvos Respublikos užsienio prekybos statistiniais duomenimis, apibendrinti perdirbimo muitinės procedūrų taikymo tendencijas.
4. Pagal Lietuvos pavyzdį įvertinti perdirbimo muitinės procedūrų įtaką šalies eksporto ir importo apimtims.
5. Atlikti perdirbimo muitinės procedūrų teisinio reglamentavimo pokyčių ir ekonominių perspektyvų analizę.

1. TEISINIAI IR EKONOMINIAI PERDIRBIMO MUITINĖS PROCEDŪRŲ ASPEKTAI

1.1. Muitinės, kaip valstybinės institucijos, įtaka tarptautinei prekybai

Analizuodami civilizacijos istoriją daugelis istorikų pabrėžia, kad tarptautinė prekyba yra vienas svarbiausių žmonijos pažangos veiksnių. Prekyba turi labai seną istoriją – siekiančią laikus, kai visuomenė savo gyvybinių poreikių tenkinimui ėmė naudoti natūrinius mainus. Individai turimų prekių perteklių mainė į jiems reikalingas trūkstamas prekes. Tai skatino gamybos ir verslo pažangą, specializaciją, transporto vystymąsi. Tarptautinės prekybos esmė ir šiomis dienomis panaši – kiekviena šalis gamina tai, ką pagal turimus išteklius, specializaciją, įsisavintas technologijas jai naudingiausia gaminti ir parduoti užsienyje. Iš kitos pusės, šaliai naudinga atsisakyti nekonkurencingų pasaulinėje rinkoje prekių gamybos ir jas žemesne kaina importuoti iš užsienio. Kaip apibrėžia Bernatonytė (2011), „tarptautinė prekyba (international trade) – tai pardavimo ir pirkimo procesas, vykstantis tarp įvairių šalių pardavėjų, pirkėjų ir tarpininkų“ (p.14). Remiantis minėta autore, tarptautinei prekybai vykti yra šios pagrindinės prielaidos:

- Valstybėse skiriasi gamybos sąlygos (apsirūpinimas ištekliais, klimatinės sąlygos ir pan.);
- Skiriasi gamybos našumo lygiai (gamybinės technologijos, specializacija, darbo jėgos kvalifikuotumas);
- Skonių ir prioritetų įvairovė (dėl šios priežasties šalys prekiautų tarpusavyje net ir tuo atveju, jeigu gamybos veiksniai visose šalyse būtų identiški).

Kaip ir bet kuriam kitam procesui, taip ir tarptautinei prekybai reikalingas reguliavimas ir kontrolė. Tokias funkcijas gali įgyvendinti valstybė (ar jų grupė), reguliuodama prekių importo ir eksporto apimtis. Istoriskai susiklostė, kad pirmuoju tokio reguliavimo instrumentu tapo muitai. „Muitas – mokestis (piniginė prievolė valstybei), kurį reikia užmokėti už prekes, įvežamas į šalies muitų teritoriją, arba prekes, išvežamas iš šalies muitų teritorijos“ (Paulavičius, Navickas, 2000, Vilnius). Importo muitai atlieka dvi funkcijas: fiskalinę (surinkti maito mokesčiai papildo valstybės išdą) ir apsauginę (muitų taikymas vietinius gamintojus apsaugo nuo užsienio prekių konkurencijos, sumažėjęs importas gerina valstybės užsienio prekybos balansą). Eksporto muitais valstybė taip pat papildo išdą ir gali sumažinti prekių, kurių išvežimas nepageidautinas, eksporto apimtį. Maitų surinkimui (vėliau ir kitoms funkcijoms vykdyti) palaiptnui buvo sukurtos specialios valstybinės institucijos – muitinės. Daugelį šimtmečių maitų surinkimas ir draudžiamų gabenti per sieną prekių kontrolė buvo vienintelės muitinės funkcijos. 20-ojo amžiaus pirmoje pusėje sparti mokslo ir technikos

pažanga įtakojo labai staigų tarptautinės prekybos apimčių augimą. Kartu su kiekybiškai ir kokybiškai pakitusia tarptautine prekyba, keitėsi ir valstybių taikomi tarptautinės prekybos politikos reguliavimo metodai ir priemonės. Įvestos kvotos, licenzijavimas, techniniai apribojimai, subsidijavimas, kreditavimas ir kiti užsienio prekybos reguliavimo instrumentai. Įvairiai derindamos šias užsienio prekybos reguliavimo priemones valstybės stengiasi siekti teigiamo prekybos balanso, t.y. riboti importą ir skatinti eksportą. Minėti tarptautinės prekybos pokyčiai neišvengiamai paveikė ir muitinės institucijas, todėl jos privalėjo imtis naujų funkcijų įgyvendinimo, naujų darbo metodų taikymo, tarpusavio bendradarbiavimo, kad netaptų trukdžiu pasaulinės prekybos grandinėse. Besikeičianti verslo aplinka diktavo būtinybę įvesti naujas muitinės procedūras, supaprastinti muitinės formalumus, užmegzti dialogą su verslo subjektais. Šioje srityje svarbų vaidmenį suvaidino pasaulinės organizacijos – visų pirma Pasaulio Prekybos Organizacija (PPO) ir Pasaulio Muitinių Organizacija (PMO). Jų įtakoje buvo priimta daug tarptautinių konvencijų, leidusių labai sumažinti tarifinius ir netarifinius tarptautinės prekybos barjerus, parengti standartizuotus muitinės procedūrų vykdymo modelius, pagreitinti ir supaprastinti muitinės formalumų atlikimą ir kt.

Nors šiuo metu pasaulyje vyrauja tendencijos mažinti tarifinių ir netarifinių tarptautinės prekybos reguliavimo metodų naudojimą, visgi realiai nė vienoje valstybėje nėra vykdoma laisvos prekybos politika. Pasak Bernatonytės (2011), visos šalys daugiau ar mažiau naudoja užsienio prekybos reguliavimo priemones – muitus, tarifines ir netarifines kvotas, licencijas, valstybinius pirkimus, reikalavimus naudoti vietinius komponentus, techninius apribojimus, vidaus rinkos mokesčius, subsidijas, kreditavimą ir kt. Dalis šių apribojimų taikoma importui, siekiant apsaugoti vietinius gamintojus ar vartotojus, kiti taikomi eksportui, siekiant didinti eksporto apimtis ir eksportuotojų konkurencingumą pasaulinėje rinkoje. Remiantis LR muitinės pavyzdžiu (http://www.cust.lt/import/failai/veikla/veiklos_kryptys/2_tarptautine_prekyba_08_02.pdf) galime teigti, jog svarbią šių tarptautinės prekybos reguliavimo priemonių dalį įgyvendina arba vykdo priežiūrą tam įgaliota valstybės institucija – Lietuvos Respublikos muitinė prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos. Muitinė administruoja importuojamoms prekėms taikomus maito, akcizo ir PVM mokesčius, administruoja tarifines kvotas, vykdo tarifinio reguliavimo priemonių stebėseną (informuoja Europos Komisiją apie importo ir eksporto apimtis), tikrina prekių kilmės nustatymo teisingumą (tai įtakoja preferencinių muitų taikymo apimtis), vykdo intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų tyrimus ir prevenciją, kontroliuoja importuojamų prekių muitinį įvertinimą ir kt.

Per paskutiniuosius du – tris dešimtmečius muitinės vaidmuo tarptautinės prekybos srityje labai pasikeitė. Pasikeitė gamybos ir vartojimo pobūdis, daugiau kaip tris kartus išaugo tarptautinės prekybos apimtys, iškilio tokios visuotinės grėsmės kaip tarptautinis terorizmas, organizuotas nusikalstamumas, klimato kaita bei nauji rizikos veiksniai (pvz. prekyba pavojingomis prekėmis). Šių veiksnių įtakoje galima naujai apibrėžti ir muitinei keliamus tikslus. Pagal ES Muitų

sąjungos raidos strategiją (Europos Komisijos dokumentas KOM (2008) 169 galutinis) muitinės bendrieji strateginiai tikslai:

- Visuomenės ir Bendrijos finansinių interesų apsauga (tinkamai administruoti mokesčius, veiksmingai kovoti su neteisėtu ribojamų ar draudžiamų prekių judėjimu; tobulinant rizikos vertinimą prisidėti prie kovos su terorizmu, prekyba narkotinėmis medžiagomis, klastotėmis ar piratinėmis prekėmis; vykdyti pažeidimų tyrimus ir prevenciją, naudotis tarpusavio administracine pagalba)
- Europos bendrovių konkurencingumo rėmimas (modernizuoti muitinės darbo metodus, diegti nepopierinę muitinės aplinką, tvirtinti ir įgyvendinti pažangius tarptautinius standartus)
- Teisėtos prekybos sąlygų lengvinimas (kurti naujas ir tobulinti turimas muitinės kontrolės sistemas, kad būtų kuo mažiau trikdomas prekių srautas ir kiek galima sumažinta administracinė našta verslui; sudaryti teisėtiems ekonominių operacijų vykdytojams lengvesnes sąlygas, siekiant sumažinti reikalavimų laikymosi sąnaudas)
- Tarptautiniam prekių gabenimui naudojamų tiekimo grandinių kontrolė ir valdymas (tobulinti veiksmingą tikrinimą tinkamiausioje tiekimo grandinės vietoje, skatinti veiksmingus ir nuolatinius informacijos apie riziką mainus; keičiantis informacija su prekybos partneriais įdiegti visos tiekimo grandinės kontrolę ir valdymą)
- Bendradarbiavimo sritis (plėtoti ir skatinti kokybišką valstybių narių muitinių, muitinių ir kitų vyriausybės institucijų bei muitinių ir verslo bendruomenės bendradarbiavimą).

1.2. Šiuolaikinės muitinės procedūrų sistemos susikūrimo priežastys ir prielaidos

Apžvelgiant tarptautinės prekybos istoriją pastebėsime, kad pirminė ir pagrindinė muitinės, kaip valstybinės institucijos, funkcija anksčiau buvo muitų surinkimas už importuojamas, o kai kuriais atvejais ir už eksportuojamas prekes bei draudžiamų gabenti per valstybės sieną prekių kontrolė. Importo (dabar – išleidimas į laisvą apyvartą) ir eksporto procedūros yra seniausios ir žinomiausios iš visų muitinės procedūrų. 19-tojo amžiaus pabaigos – 20-tojo amžiaus pradžios mokslo ir technikos pažanga, pramonės vystymasis ir transporto sistemų plėtra įtakojo spartų pasaulio prekybos augimą. Sudėtingėjant komerciniams sandoriams ir vystantis transporto infrastruktūrai, iškilo poreikis įteisinti ir naudoti tarptautinėje prekyboje kitas muitinės procedūras (muitinį sandėliavimą, muitinį tranzitą ir t.t.).

Šiuolaikinės muitinės procedūrų sistemos atsiradimo pradžia reikėtų laikyti laikotarpį po Antrojo pasaulinio karo, kai ėmė kurtis pasaulinės organizacijos, kurių siekiai – pasauliniu mastu

įtvirtinti vieningus tarptautinės prekybos principus, taisykles, ginčų sprendimo mechanizmus, standartizuoti ir suvienodinti įvairiose šalyse taikomus muitinės formalumus. Viena iš jų - Pasaulio Prekybos Organizacija (PPO) (angl. World Trade Organisation – WTO), kurios pirmtakas - Bendrasis susitarimas dėl tarifų ir prekybos (angl. General Agreement on Tariffs and Trade – GATT). GATT įsigaliojo 1948 metais, kai 23 šalys baigė derybas dėl muitų tarifų suvienodinimo. Prie šio susitarimo jungiantis vis daugiau šalių, vykdant derybų raundus, GATT palaipsniui išsivystė į principų, normų ir taisyklių, skirtų tarptautinių prekybinių santykių reguliavimui, sąvadą, kurio įtakoje yra apie 90 proc. pasaulinės prekybos.

GATT iki 1994 m. veikė pagal 1947 m. sudarytą protokolą „Dėl laikino taikymo“ ir veikimas buvo pagrįstas ne valstybių naryste, bet jų dalyvavimu susitarimuose, todėl GATT pagrįstai laikomas ne tarptautine organizacija, o tarptautine daugiašale prekybos sistema. Dalyvaujančios valstybės reguliariai rengdavo derybų raundus, kurių metu GATT būdavo papildomas naujais susitarimais, protokolais, taisyklėmis. Pirmosiose derybose daugiausia dėmesio buvo skiriama muitų tarifų mažinimui, 7-ajame dešimtmetyje prasidėjo derybos dėl antidempingo priemonių, vėlesniuose etapuose – dėl prekių muitinio įvertinimo, netarifinių prekybos kliūčių, dėl prekybos žemės ūkio produktais ir kt. Derybų raundai tęsdavosi po keletą metų, susitarimų skaičius vis didėjo, gausėjo dalyvaujančių šalių. Ilgainiui GATT tapo sudėtinga, komplikuota sistema, todėl iškilo būtinybė ją įteisinti kaip tarptautinę organizaciją, tiksliau apibrėžti veiklos principus ir būdus, sukurti organizacines struktūras. Urugvajaus raundo metu (1986 – 1993) buvo siekiama ne tik transformuoti GATT į PPO, bet ir teisiškai sureguliuoti tokias sritis kaip prekybą paslaugomis, prekybą intelektualinės nuosavybės objektais, investicinių priemonių prekybą. PPO steigiamasis susitarimas buvo pasirašytas Marakeše 1994 m. balandžio 15 dieną ir įsigaliojo 1995 m. sausio 1-ąją dieną. Organizacijos narėmis tada tapo 104 valstybės, o šiuo metu jų yra jau 153. Lietuva į PPO įstojo 2001 m. gegužės 31 dieną.

PPO veiklos pagrindą sudaro šie susitarimai: GATT 1994, Bendrasis susitarimas dėl prekybos paslaugomis (GATS), Susitarimas dėl prekybinių intelektualinės nuosavybės teisių aspektų (TRIPPS) ir Ginčų sprendimo susitarimas (DSU). Pagrindinės PPO funkcijos yra šios:

- PPO sutarčių administravimas;
- Derybų tarptautinės prekybos klausimais rengimas;
- Prekybinių ginčų tarp valstybių sprendimas;
- Valstybių prekybos politikos stebėseną;
- Techninė pagalba ir mokymai besivystančioms šalims;
- Bendradarbiavimas su kitomis tarptautinėmis organizacijomis.

2001 m. lapkritį Dohoje vyko PPO Ministrų konferencija (Aukščiausias PPO sprendimų priėmimo organas šaukiamas kas antri metai), kurios deklaracijoje oficialiai buvo paskelbtas naujasis derybų raundas, pavadintas Dohos plėtros darbotvarke (angl. *Doha Development Agenda – DDA*).

Dohos plėtos darbotvarke, kaip derybų planu, būtų vadovaujamosi organizuojant naujojo PPO derybų raundo darbą, rengiant kiekvienos šalies derybines pozicijas kiekvienoje prekybos ar su ja susijusioje srityje. Naujojo raundo derybos apima pramonės prekių muitų tarifų mažinimą, žemės ūkio politikos peržiūrėjimą, paslaugų rinkos liberalizavimą įgyvendinant GATS, intelektinės nuosavybės teisių reglamentavimą laikantis TRIPS susitarimo.

ES Dohos raunde siekia susitarti dėl naujų taisyklių komplekso, skirto valdyti prekybos apsaugos instrumentų naudojimą, kad jais nebūtų piktnaudžiaujama, ir užbaigti PPO taisyklių atnaujinimą dėl prekybos palengvinimo, muitinės ir kitų su siena susijusių procedūrų praktikos standartų taikymo, kaip vieno iš svarbiausių prekybininkų, ypač besivystančių šalių, sąnaudų taupymo šaltinio.

Kita svarbi organizacija glaudžiai susijusi su pasauline prekyba – Pasaulio Muitinių Organizacija (PMO) (angl. World Customs Organization – WCO). Šios organizacijos istorija prasidėjo 1947 m., kai trylikos Europos šalių vyriausybės atstovai Europos Ekonominio Bendradarbiavimo komitete įsteigė tyrimo grupę, kurios tikslas – išnagrinėti galimybes sukurti Europos muitų sąjungą, remiantis GATT principais. Ši grupė 1948 m. sukūrė du komitetus: Ekonomikos ir Muitinės. Ekonomikos Komitetas tapo Ekonominio Bendradarbiavimo ir Plėtos Organizacijos (EBPO) (angl. Organization for Economic Co-operation and Development – OECD) pirmtaku, o Muitinės Komitetas transformavosi į Muitinių Bendradarbiavimo Tarybą (MBT) (angl. Customs Co-operation Council – CCC). 1952 m. buvo priimta daugiašalė konvencija, oficialiai įteisinusį Muitinių Bendradarbiavimo Tarybą. Pirmasis šios organizacijos valdantysis organas – Taryba buvo sudaryta iš septyniolikos šalių atstovų 1953 m. sausio 26 dieną Briuselyje. Iki dabartinio momento Muitinių Bendradarbiavimo Taryba priėmė daug konvencijų, deklaracijų, rekomendacijų šalių muitinių tarnyboms. Organizacijos veikloje dalyvaujančių valstybių skaičius išaugo iki 177 ir tai apima virš 98 % pasaulio tarptautinės prekybos priežiūros. 1994 m. MBT pakeitė pavadinimą į Pasaulio Muitinių Organizacija (PMO) (angl. World Customs Organization – WCO), siekiant geriau atspindėti organizacijos svarbą ir veiklos globalumą. PMO tinklalapyje (<http://www.wcoomd.org>) apibrėžtos svarbiausios organizacijos veiklos sritys ir tikslai:

- Visuotinių veiklos standartų nustatymas valstybių muitinių tarnyboms;
- Muitinės procedūrų suderinimas ir supaprastinimas;
- Prekių tiekimo grandinių saugumo užtikrinimas;
- Kliūčių sąžiningai tarptautinei prekybai mažinimas;
- Muitinės institucijų teisėsauginė veikla ir pažeidimų prevencija;
- Kova su prekių klastojimu ir piratavimu;
- Viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimas;
- Tvarus visų pasaulio šalių muitinės tarnybų gebėjimų stiprinimas.

PMO Taryba, sudaryta iš visų šalių muitinių tarnybų vadovų, nustato organizacijos veiklos kryptis, pagrindinius tikslus, priima strateginius planus, tvirtina biudžetą. Politikos Komisija vadovauja Sekretoriato darbui, atlieka organizacinius darbus prieš Tarybos susirinkimus. Organizacijoje taip pat dirba Finansų Komitetas, Strateginės grupės ir 6 Techniniai Komitetai. Per beveik 60 metų PMO parengė ir priėmė daug svarbių dokumentų – konvencijų, rekomendacijų, standartų. Svarbiausi yra šie:

- Muitinių Bendradarbiavimo Tarybos steigimo konvencija (įsigaliojo 1952 m.);
- Tarptautinė muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvencija (Kioto konvencija) (įsigaliojo 1974 m.);
- Tarptautinė konvencija dėl tarpusavio administracinės pagalbos, užkertant kelią muitinės įstatymų pažeidimams, vykdant šių pažeidimų tyrimą ir su jais kovojant (Nairobi konvencija) (įsigaliojo 1980 m.);
- Harmonizuotos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos tarptautinė konvencija (įsigaliojo 1988m.);
- Tarptautinės muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvencijos pakeitimo protokolas (įsigaliojo 2000 m.);
- Tarptautinė tarpusavio administracinės pagalbos muitinės klausimais konvencija (įsigaliojo 2003 m.);
- Pasaulinės prekybos saugumo ir skatinimo standartai (priimti 2005m.)

Šiame darbe nagrinėjamai temai aktualiausias iš dokumentų - Tarptautinė muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvencija (ir jos 2000 m. pakeitimo protokolas) bei jų priedai. Šio dokumento preambulėje apibrėžiami svarbiausi priimamos konvencijos tikslai ir prielaidos:

- *nacionalinių muitinės procedūrų skirtumai gali kliudyti tarptautinei prekybai ir kitiems tarptautiniams mainams;*
- *prekybos bei mainų plėtra ir tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas yra naudingi visoms šalims;*
- *muitinės procedūrų supaprastinimas ir suderinimas veiksmingai prisidėtų prie tarptautinės prekybos ir kitų tarptautinių mainų plėtros;*
- *tarptautinis dokumentas, siūlantis nuostatas, kurias šalys įsipareigoja taikyti nuo tada, kai jos tam bus pasirengusios, palaiapsniui leistų įgyvendinti vieną iš svarbiausių Muitinių bendradarbiavimo tarybos tikslų — gerokai supaprastinti ir suderinti muitinės procedūras.*(Muitinių bendradarbiavimo taryba, 1973)

Kartu su konvencija ir vėliau buvo priimta daug priedų, kuriuose detalai išdėstytos įvairių muitinės procedūrų vydyto sąlygos, prekių kilmės, muitinės vertės nustatymo taisyklės,

atskiroms prekių grupėms taikomos specialios nuostatos ir daugelis kitų klausimų susijusių su tarptautine prekyba ir muitine. Konvencijos priedai – tai daugiašalių derybų rezultatas, juose atspindėti taikytini standartai, rekomenduotina praktika, pastabos. Prieduose apibendrinta įvairių šalių muitinės procedūrų vykdymo geriausia praktika, atsižvelgta į verslo struktūrų lūkesčius ir tarptautinių organizacijų siūlymus (tokių kaip GATT, EBPO, Pasaulio Bankas ir pan.). Konvencija su priedais nėra visa apimtimi privaloma prie jos prisijungusioms šalims. Daugelis valstybių priimdamos priedus nusistatė įvairias išlygas, tačiau vis dėlto minėta konvencija padarė didžiulę įtaką standartizuojant įvairiose valstybėse taikomas muitinės procedūras, supaprastinant muitinės formalumus, taigi ir pagerinant tarptautinės prekybos sąlygas.

1.3. Muitinės procedūrų, turinčių ekonominį poveikį, apžvalga ir palyginimas

Nagrinėjant muitinės procedūrų, turinčių ekonominį poveikį, ypatumus, remsimės ES muitų teisės aktais. Pagal ES Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2913/92, nustatantį Bendrijos muitinės kodeksą (toliau – Bendrijos muitinės kodeksas), muitinės procedūros turinčios ekonominį poveikį yra šios:

- muitinis sandėliavimas;
- laikinasis įvežimas perdirbti;
- muitinės prižiūrimas perdirbimas;
- laikinasis įvežimas;
- laikinasis išvežimas perdirbti.

1.3.1. Muitinės procedūrų, turinčių ekonominį poveikį, bendros charakteristikos

Šios muitinės procedūros laikomos turinčiomis ekonominį poveikį, nes jų taikymas teikia tam tikrą naudą šių procedūrų vykdytojams, bet kartu gali neigiamai paveikti kitus tos šalies ūkio subjektus. Dėl šios priežasties minėtas muitinės procedūras ūkio subjektai gali vykdyti tik gavę muitinės leidimą. Taigi kiekvienu konkrečiu atveju muitinė vertina, kiek tokių muitinės procedūrų vykdymas duos naudos šalies ekonomikai, ūkio subjektų konkurencingumui pasaulinėje prekyboje, dirbančiųjų užimtumui, o iš kitos pusės prognozuojama, kaip tai paveiks kitus šalies importuotojus, eksportuotojus, gamybines įmones. Leidimą vykdyti ekonominio poveikio turinčias muitinės procedūras muitinė išduoda konkrečiam ūkio subjektui, dažniausiai apibrėžtam laikotarpiui ir tik laikantis tam tikrų sąlygų. Tokio leidimo muitinė gali ir nesuteikti, pateikdama ūkio subjektui motyvuotą atsakymą.

Muitinio sandėliavimo procedūra įteisinta daugelio šalių muitų teisės aktuose. Bendriausia jos paskirtis – sudaryti verslo subjektams palankesnes sąlygas tarptautinei prekybai vystyti. Taikant muitinio sandėliavimo procedūrą mokėtini mokesčiai už importuotas prekes suspenduojami iki tol, kol prekėms bus įforminta išleidimo laisvai cirkuliuoti procedūra, be to sandėliuojamoms prekėms netaikomos kitos tarptautinės prekybos reguliavimo priemonės (kvotos, licenzijos, sertifikavimas). Dažniausiai importuotojai pasirenka muitinio sandėliavimo procedūrą, kai įveždami prekes iš užsienio dar nebūna suradę joms pirkėjų, arba importuoja prekes didelėmis partijomis, o vėliau išleidžia prekes į laisvą cirkuliaciją nedidelėmis siuntomis (tiek kiek tuo metu reikalinga). Tai įgalina verslo subjektus neišsaldyti didelių piniginių išteklių, kurie būtų skiriami importo mokesčiams. Prekes iš muitinės sandėlio reeksportuojant į trečiąsias šalis, prekių savininkas visai atleidžiamas nuo importo mokesčių mokėjimo. Kitas nemenkas muitinio sandėliavimo privalumas yra tai, kad sandėliavimo metu prekių savininkas (sandėlį prižiūrinčiai muitinės įstaigai leidus) gali su prekėmis atlikti tam tikras operacijas – prekių apžiūrą, mėginių ėmimą, pakavimą ir perpakavimą, rūšiavimą, dezinfekciją bei kitas operacijas skirtas prekėms išsaugoti ar paruošti pardavimui. Jei reikiamos prekių tvarkymo operacijos sandėlyje negali būti atliktos, muitinė gali leisti prekes iki 3 mėnesių laikotarpiui išgabenti iš sandėlio ir tvarkyti kitur.

Muitinė gali leisti muitinės sandėlyje laikyti ne tik importuotas prekes – jame gali būti saugojamos ir laisvai cirkuliuojančios prekės, tačiau reikalaujama, kad skirtingą statusą turinčių prekių apskaita ir sandėliavimo vietos būtų aiškiai atribotos. Muitinės sandėliai skiriami į atviruosius ir uždaruosius, kurie savo ruožtu dar skirstomi į keletą tipų. Atvirajame muitinės sandėlyje prekes laikyti gali bet kuris subjektas, o uždarajame – tik to sandėlio savininkas. Leidimus steigti muitinės sandėlius muitinė išduoda tik tiems ūkio subjektams, kurie įvykdo visą eilę specialių reikalavimų -t.y. reikalavimai sandėlio patalpoms ar teritorijoms, apsaugai ir saugumui, infrastruktūrai, prekių apskaitos sistemoms, galimybės muitinės įstaigai vykdyti sandėlio veiklos muitinę priežiūrą. Siekiant užtikrinti, jog sandėlio savininko neteisėta veikla nepadarys finansinės žalos valstybei, paprastai reikalaujama, jog sandėlio savininkas savo atsakomybę apdraustų pateikdamas reikiamo dydžio garantiją (draudimo kompanijos ar kredito įstaigos garantinį raštą).

Laikinasis įvežimas perdirbti – tai muitinės procedūra, sudaranti galimybes didinti šalies verslo subjektų konkurencingumą pasaulio rinkose. Vykdydami šią procedūrą ūkio subjektai atleidžiami nuo importo mokesčių, jeigu importuoja žaliavas ir pusgaminius, o vėliau juos perdirbę gautą produkciją reeksportuoja. Radę užsienio rinkose pigesnių žaliavų ir nemokėdami už jas importo mokesčių gamintojai sumažina produkcijos savikainą ir įgyja svarbų konkurencinį pranašumą.

Perdirbimo procedūra gali būti vykdoma tik gavus muitinės leidimą; prašymą jam gauti pateikia asmuo vykdamas ar organizuojantis perdirbimą. Svarbiausios leidimo išdavimui yra šios ekonominės aplinkybės:

- Ar šalies gamintojai negamina kaina ir kokybe panašių prekių į norimas įvežti perdirbimui?
- Ar bus palankios sąlygos reeksportuoti pagamintus produktus?
- Ar perdirbimo procedūros vykdymas neturės žymios neigiamos įtakos kitų šalies ūkio subjektų interesams?

Įvežant prekes, kurioms numatoma taikyti laikino įvežimo perdirbti procedūrą, taikomi du atleidimo nuo importo mokesčių būdai – sąlyginis neapmokestinimas ir sąlyginis apmokestinimas (drobeko sistema). Pirmuoju atveju perdirbimo procedūrą vykdančias asmuo importuodamas prekes pateikia muitinei garantiją – nemažesnei sumai, negu priklausytų sumokėti mokesčių išleidžiant tas prekes į laisvą apyvartą. Reeksportavus pagamintus produktus finansiniai išpareigojimai pagal tą garantinį raštą laikomi įvykdytais. Vykdančias perdirbimo procedūrą pagal drobeko sistemą – importo mokesčiai įvežus prekes sumokami, o po gaminių reeksporto procedūros vykdytojui sugražinami sumokėti muitai. Akivaizdu, jog taikant sąlyginio neapmokestinimo sistemą verslo subjektai turi daugiau naudos, todėl perdirbimo procedūros pagal sąlyginio apmokestinimo sistemą praktikoje beveik nevykdomos. Kalbant apie Europos Bendriją reikia pažymėti, kad laikinojo įvežimo perdirbti muitinės procedūra gali būti taikoma ne tik iš trečiųjų šalių įvežamoms prekėms, bet ir Bendrijos teritorijoje jau esančioms prekėms, neturinčioms ES prekių statuso, kurioms taikomas muitinis sandėliavimas, muitinis tranzitas, laikinas įvežimas ar laikinas saugojimas. Perdirbimo procedūrą taip pat galima vykdyti ir su prekėmis, kurios gautos kaip kompensaciniai produktai, prieš tai vykdytų laikino įvežimo perdirbti procedūrą.

Muitinės prižiūrimas perdirbimas – tai tokia muitinės procedūra, kai muitinei išdavus leidimą įvežamos žaliavos ir pusgaminiai neapmokestinami importo mokesčiais, o vėliau apmokestinama iš šių žaliavų pagaminta produkcija, pagal tokiems gaminiams taikomus mokesčių tarifus. Šią procedūrą verslo subjektams naudinga vykdyti keletu atvejų:

- Kai importo mokesčiai žaliavoms didesni, negu iš jų pagamintiems gaminiams;
- Kai įvairios importuotos prekės komplektuojamos į rinkinius, kuriems taikomi mažesni negu atskiriems komponentams muto mokesčiai;
- Kai importuojamos naudotos prekės, kurios po perdirbimo paverčiamos antrinėmis žaliavomis, kurioms taikomi mažesni importo mokesčiai;
- Kai dalis importuojamų prekių netinkamos naudoti - prekės išrūšiuojamos, po to dalis prekių apmokestinama aukštesniais mokesčių tarifais, o netinkamos naudoti – apmokestinamos kaip atliekos ar laužas;
- Kai importuotos prekės perdirbamos į netinkamus naudoti prekybinius pavyzdžius, kurie gali būti atleidžiami nuo importo mokesčių.

Kaip ir laikinojo įvežimo perdirbti atveju, šios procedūros vykdymui reikia gauti muitinės leidimą. Leidimą muitinė išduoda vertindama procedūros ekonominį pagrįstumą – t.y. analizuodama, kokias konkrečias operacijas su prekėmis ketina atlikti procedūros vykdytojas. Pagal ES muitų teisę priimtiniomis laikomos tokios operacijos: perdirbimas į atliekas, trūkstančių prekių dalių atkūrimas arba defektų ištaisymas, perdirbimas suteikiant prekėms ES reikalaujamus techninius parametrus, denatūravimas, prekių perdirbimas į prekybinius pavyzdžius, perdirbimas į gaminius skirtus naudoti civilinėje aviacijoje bei kitos įprastinės prekių tvarkymo operacijos (operacijos, kurias leidžiama atlikti su prekėmis muitinės sandėlyje). Be ekonominio tikslingumo sąlygų turi būti tenkinamos ir kelios kitos sąlygos – galimybė importuotas prekes identifikuoti perdirbtuose gaminiuose, neegzistavimas ekonomiškai pagrįsto būdo perdirbtoms prekėms gražinti ankstesnį pavidalą, perdirbimo procedūra neturi daryti žymaus neigiamo poveikio kitiems ūkio subjektams, procedūros muitinės priežiūros administracinės išlaidos nėra pernelyg didelės lyginant su perdirbimo ekonomine nauda.

Neesant laikino įvežimo perdirbti procedūros, verslo subjektai negalėtų pasinaudoti šios procedūros teikiamomis galimybėmis ir jiems tektų aukščiau išvardintas veiklas vykdyti užsienyje. Tokiu atveju būtų prarastos galimybės įdarbinti šalies gyventojus ir pagerinti padėtį darbo rinkoje.

Laikinis įvežimas – tai muitinės procedūra, kurią vykdant prekės įvežamos į šalies vidų, turint tikslą jas naudoti tam tikrą laiką, o vėliau gražinti į užsienį nepakeisto pavidalo (išskyrus normalų nusidėvėjimą). Šiuo atveju muitinės procedūros vykdytojais įveždami prekes sąlygiškai iš dalies ar visiškai atleidžiami nuo importo mokesčių ir jiems pakanka pateikti importo mokesčių dydžio garantiją. Dalinis įvežamų prekių neapmokestinimas paprastai taikomas, kai prekės laikinai įvežamos verslo tikslais ir gali konkuruoti su šalies vidaus gamintojų prekėmis (laikinis prekių įvežimas neturėtų daryti žymaus neigiamo poveikio vietos gamintojams). Laikiniai įvežamų prekių, kurioms taikomas visiškas neapmokestinimas, grupės atribojamos vadovaujantis Stambulo konvencija („Laikinojo įvežimo konvencija“). Pagrindinės iš jų yra šios: keleivių asmeniniai reikmenys, transporto priemonės, prekės skirtos parodoms ir konferencijoms, profesinė ir mokslo bei medicininė įranga, įvairi daugkartinio naudojimo tara, prekybiniai pavyzdžiai ir pan.

Kaip ir kitų ekonominių poveikį turinčių muitinės procedūrų vykdymui, taip ir laikinajam įvežimui perdirbti reikia gauti muitinės leidimą. Pagrindiniai reikalavimai šio leidimo išdavimui (neskaitant ekonominio procedūros vykdymo tikslingumo) :

- Prekės bus išvežtos iš šalies nepakeisto pavidalo;
- Prekių autentiškumą nesunkiai galima nustatyti (muitinė turi teisę įvežamas prekes koku nors būdu pažymėti, imti mėginius ir pan.);
- Prekės bus naudojamos apibrėžtą laiko tarpą.

Be to atskiros šalys yra numatę laikinojo įvežimo procedūros taikymo apribojimus, siekdamas apsaugoti šalies viešąją tvarką ir saugumą, visuomenės moralę, retus gyvūnus ir augalus, kultūrinį ir

istorinį paveldą ar intelektinės nuosavybės objektus. Laikinojo įvežimo procedūra paprastai užbaigiama reeksportavus prekes arba išleidžiant jas į laisvą cirkuliaciją (šiuo atveju sumokant privalomus importo mokesčius).

Laikinojo išvežimo perdirbti atveju procedūros vykdytojas gali į užsienį išvežti žaliavas ir pusgaminius, o vėliau reimportuoti iš jų pagamintas prekes, nemokėdamas importo mokesčių arba sumokėdamas mažesnius, negu importuodamas panašias prekes išleidimui į laisvą cirkuliaciją (paprastai importo mokesčiai skaičiuojami tik nuo prekių vertės prieaugio, sukurto perdirbimo procese užsienyje). Laikinojo išvežimo perdirbti procedūras verslo subjektai dažniausiai suinteresuoti taikyti, kai:

- Užsienyje žemesni darbo jėgos kaštai;
- Šalyje negali būti pasiekti tam tikri kokybės standartai ar atlikti technologiniai procesai;
- Užsienyje pagal sutartis turi būti atliekamas prekių remontas (tame tarpe ir garantinis), restauracija.

Gana dažni laikinojo išvežimo perdirbti procedūros taikymo atvejai, kai naudojama standartinė prekių pakeitimo sistema. Ji taikoma užsienyje atliekant prekių remontą, o į šalį įvežant tapačias remontuojamoms prekes.

Kaip ir kitų ekonominių poveikį turinčių muitinės procedūrų taikymo atvejais, laikinojo išvežimo perdirbti procedūros vykdymui ūkio subjektas privalo gauti muitinės leidimą. Leidimas išduodamas tenkinant tokias sąlygas – ekonominio pagrįstumo (ar procedūros vykdymas nedarys žymios žalos kitiems šalies ūkio subjektams), prekių identifikavimo (ar reimportuojamose prekėse bus galima identifikuoti išvežtas perdirbti prekes), ar procedūros vykdytojas sudaręs sutartis su užsienio subjektais dėl konkrečių perdirbimo operacijų. Leidimas išvežti perdirbti prekes neišduodamas, kai norima išvežti prekes, kurios išleidžiant į laisvą apyvartą nebuvo apmokestintos muitais dėl jų specialios paskirties arba prekių išvežimas sąlygotų muitų grąžinimą ar kompensacinių išmokų mokėjimą.

Vykdydamas laikinojo išvežimo perdirbti procedūrą, leidimo turėtojas privalo pateikti galinčios atsirasti skolos muitinei dydžio garantiją, privalo tinkamai vesti išvežamų perdirbti prekių ir kompensacinių produktų apskaitą.

Po trumpos muitinės procedūrų, turinčių ekonominių poveikį, analizės galima išskirti tokius jų bendrus bruožus:

1) Šių procedūrų vykdymui reikalingi muitinės leidimai, kuriuos muitinės administracijos išduoda ūkio subjektams, atitinkantiems nustatytus kriterijus, be to šių procedūrų muitinės priežiūros administracinės išlaidos neturi būti neproporcingai didelės, lyginant su muitinės procedūrų teikiama ekonomine nauda. Dėl reikalavimo gauti leidimus gali būti taikomos tam tikros išimtys – pavyzdžiui

laikinais įvežant padėklus, konteinerius, transporto priemones, keliautojų reikmenis ar sportinį inventorių, muitinės leidimų nereikalaujama.

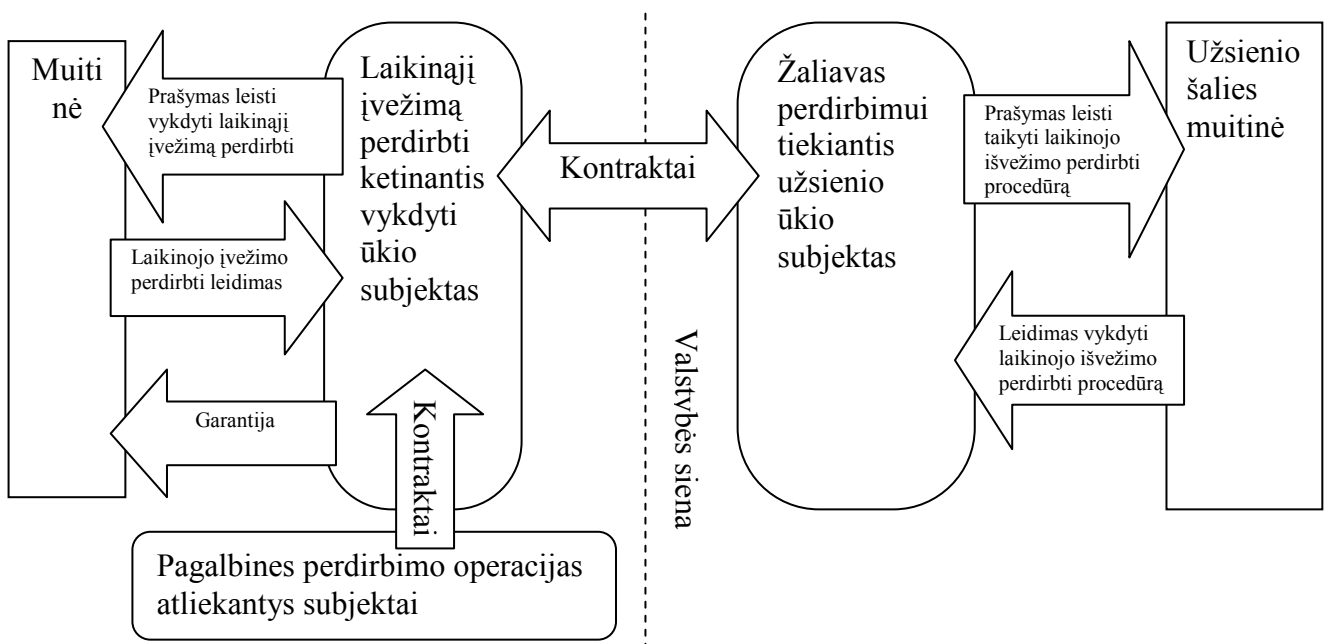
2) Prieš muitinei išduodant leidimą vykdyti šias muitinės procedūras išnagrinėjamos ekonominės būsimos veiklos aplinkybės - ar procedūrų vykdymas nepadarys žymaus neigiamo poveikio kitiems šalies ūkio subjektams (gamintojams, prekybininkams), darbo rinkai.

3) Kai vykdomas ekonominis poveikis turinčias muitinės procedūras suspenduojamas importo mokesčių mokėjimas, muitinė reikalauja iš procedūros vykdytojo garantijos, užtikrinančios, jog bus padengta galinti atsirasti skola muitinei.

4) Vykdomas minėtas muitinės procedūras, neturintys laisvai cirkuliuojančių prekių statuso gaminiai gali būti pervežami iš vienos vietos į kitą, operacijas su jais gali atlikti skirtingi ūkio subjektai. Tokiais atvejais turi būti užtikrinama tinkama jų apskaita ir apsauga, kad muitinė bet kuriuo metu galėtų taikyti tokių prekių muitinės priežiūros priemones.

1.3.2. Perdirbimo muitinės procedūrų ypatumai

Pagal muitinės procedūrų klasifikaciją perdirbimo muitinės procedūromis laikomos šios – laikinasis įvežimas perdirbti, laikinasis išvežimas perdirbti ir muitinės prižiūrimas perdirbimas. Paskutiniai iš šių procedūrų taikoma rečiausiai ir turi mažiausią ekonominį poveikį, todėl detaliau panagrinėsime laikinojo įvežimo perdirbti ir laikinojo išvežimo perdirbti muitinės procedūrų ypatumus. Analizei atlikti remsimės Europos Bendrijos muitų teisės aktais.

1 pav. Laikinojo įvežimo perdirbti struktūrinė schema

1.3.1. skyrelyje buvo akcentuoti svarbiausi laikinojo įvežimo perdirbti muitinės procedūros aspektai. Detaliau šios procedūros vykdymą galima nagrinėti pagal struktūrinę schemą (1

pav.), kurioje pavaizduoti laikinojo įvežimo perdirbti procedūros vykdyme dalyvaujantys subjektai ir jų tarpusavio ryšiai.

Laikinojo įvežimo perdirbti muitinės procedūrą Europos Bendrijoje turi teisę vykdyti Bendrijoje įsteigtas ūkio subjektas. Ketindamas vykdyti šią procedūrą jis visų pirma sudaro sutartis su trečiųjų šalių verslo subjektais dėl žaliavų ir gaminių (įrengimų), reikalingų perdirbimo procese, tiekimo, o taip pat ir dėl kompensacinių produktų reeksporto (pagamintos produkcijos kiekių, pristatymo terminų ir t.t.). Schemoje (1 pav.) pateiktas bendriausias atvejis, kai žaliavas perdirbimui tiekiantis ūkio subjektas iš trečiosios šalies muitinės gauna leidimą laikinai išvežti perdirbti prekes, o perdirbėjas iš EB šalies muitinės turi gauti leidimą laikinajam įvežimui perdirbti. Atlikus perdirbimo operacijas Europos Bendrijoje, gaminiai reeksportuojami žaliavų tiekėjui. Praktikoje dažni atvejai, kai prekės po perdirbimo procedūros reeksportuojamos į kitas trečiąsias šalis kitiems ūkio subjektams.

Sudarius verslo kontraktus dėl perdirbimo, laikinojo įvežimo perdirbimo procedūrą ketinantis vykdyti ūkio subjektas muitinei pateikia prašymą leisti vykdyti minėtą procedūrą. Prašyme ir kartu pateikiamuose dokumentuose reikalaujama pateikti :

- sutartis su užsienio ūkio subjektais dėl žaliavų tiekimo ir kompensacinių produktų reeksporto;
- informaciją apie numatomas perdirbimo vietas ir perdirbimo procese dalyvausiančius kitus ūkio subjektus;
- duomenis apie ketinamus perdirbti žaliavų kiekius ir ketinamas panaudoti laisvai cirkuliuojančias prekes;
- detalią informaciją apie perdirbimo operacijas, pagrindinius ir šalutinius kompensacinius produktus, išėigos apskaičiavimo metodiką;
- informaciją apie galimybes identifikuoti įvežtas perdirbti prekes kompensaciniuose produktuose;
- duomenis apie prekių įvežimo, perdirbimo ir reeksporto terminus.

Muitinė nagrinėdama prašymą pirmiausia vertina, ar laikomasi įvežimo perdirbti ekonominio tikslingumo sąlygų. Išsamūs ekonominių sąlygų, taikomų laikinojo įvežimo perdirbti procedūroms, vertinimo kriterijai išdėstyti Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas (toliau – Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatos) 70-ame priede (šiam darbe pateikta kaip 3 priedas). Svarbiausi iš jų:

- ar Bendrijoje negaminama pakankamai (ir reikiamu laiku) prekių, kurias ketinama įvežti perdirbti;
- ar Bendrijoje turimų prekių kaina netinkama tam, kad perdirbimo operacija ūkio subjektui būtų ekonomiškai naudinga;

- Bendrijoje turimų prekių naudojimas perdirbime neleistų patenkinti kompensacinių produktų pirkėjo iš trečiosios šalies specifinių reikalavimų arba pažeistų teises nuostatas, susijusias su intelektinės nuosavybės teisių apsauga;

Pagal aukščiau minimą reglamentą perdirbimo procedūros ekonominio tikslingumo sąlygos laikomos tenkinamomis, jeigu perdirbimo operacijos atliekamos su nekomercinio pobūdžio prekėmis arba perdirbimo užsakovas pagal sutartį perdirbėjui apmoka tik už atliktas perdirbimo operacijas, atliekamos įprastinės prekių tvarkymo operacijos, remontas, perdirbami kompensaciniai produktai, gauti pagal ankstesnį laikinojo įvežimo perdirbti leidimą, jeigu gaminami arba perdaromi civiliniai orlaiviai ar jų dalys, jeigu importuojamų perdirbimui prekių vertė vienam leidimo gavėjui neviršija 150000Eur arba 500000Eur (priklausomai nuo prekių rūšies) per metus.

Kitas svarbus kriterijus leidimo laikinajam įvežimui perdirbti išdavimui – galimybės identifikuoti įvežtas perdirbti prekes kompensaciniuose produktuose. Kaip buvo minėta, prašantis leidimo asmuo turi nurodyti galimybes ir būdus tokiai identifikacijai, o muitinė savo ruožtu turi teisę importuojamas prekes žymėti, plombuoti, imti mėginius ir pan. Neesant patikimų būdų identifikuoti įvežtas perdirbti prekes, atsiranda muitinės apgaulės rizika, kuri gali sąlygoti žalos EB ekonominiams interesams atsiradimą, todėl leidimas perdirbimui tokiu atveju neišduodamas.

Muitinė, prieš išduodama leidimą perdirbimui, vertina ir prašyme pateiktos kompensacinių produktų išeigos ar jos apskaičiavimo metodikos pagrįstumą. Prognozuojant išėigą atsižvelgiama į perdirbamų žaliavų charakteristikas, ketinamas naudoti technologijas ir kitas aplinkybes. Kai kuriems žemės ūkio produktams Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 69-ame priede yra numatytos standartinės išėigos normos (ištrauka pateikiama magistro darbo 2 –ame priede). Atskirais atvejais kompensacinių produktų išėiga gali būti nustatoma jau išdavus leidimą perdirbti, bet neveliau negu importuojamoms prekėms įformina laikinojo įvežimo perdirbti procedūra.

EB muitų teisėje numatytos 4 leidimų laikinajam įvežimui perdirbti rūšys:

- supaprastintas leidimo išdavimas (pagal Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 497 str. 3 dalį) – šiuo atveju laikinojo įvežimo perdirbti deklaracijos priėmimas muitinėje laikomas tapačiu leidimo išdavimui, o minėtas priėmimas priklauso nuo sąlygų, lemiančių leidimo išdavimą. Toks leidimas gali būti išduotas, kai perdirbimo operacijos atliekamos vienoje valstybėje narėje, nenaudojamos ekvivalentiškos prekės ir visos numatomos perdirbti prekės importuojamos vienu metu;
- pirminis leidimas – įprastinė procedūra, kai muitinės įstaigai, turinčiai teisę išduoti leidimą pateikiamas nustatytos formos prašymas (Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 67 priedas), o muitinė išnagrinėjusi prašymą suteikia leidimą

laikinajam įvežimui perdirbti (Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 67 priedas). Leidimo forma pateikiama šio darbo 1 –ame priede;

- bendrasis leidimas išduodamas remiantis Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 500 str. ir 501 str.. Toks leidimas išduodamas, jeigu numatoma, kad perdirbimo operacijos bus atliekamos keliose valstybėse narėse, ir tik tuo atveju, kai kitų šalių muitinės neprieštarauja leidimo išdavimui;
- leidimo keitimas (atnaujinimas) galimas procedūros vykdytojui pateikus laisvos formos prašymą. Išnagrinėjusi prašymą muitinė gali išduoti pakeistą arba atnaujintą leidimą.

Muitinė, išduodama leidimą taikyti laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą, nustato leidimo galiojimo terminą atsižvelgdama į ekonomines aplinkybes ir prašymą pateikusio asmens poreikius. Įprastomis sąlygomis leidimas galioja neilgiau kaip 3 metus, o atskiriems produktams EB muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatose numatyti trumpesni terminai – 6 arba 3 mėnesiai.

Asmuo, gavęs leidimą taikyti laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą, iš trečiųjų šalių importuoja ketinamas perdirbti prekes arba perdirba Bendrijoje esančias prekes, neturinčias Bendrijos prekių statuso. Minėtoms prekėms įforminama laikinojo įvežimo perdirbti procedūra, o leidimo turėtojas pateikia importo mokesčių dydžio garantiją. Perdirbimo operacijas vykdo pats leidimo turėtojas arba pasitelkia kitus ūkio subjektus, tačiau jis bet kuriuo atveju išlieka atsakingas už muitinės procedūros reikalavimų įvykdymą.

Vadovaujantis Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 515 str. ir 516 str. muitinė turi teisę reikalauti, kad leidimo turėtojas taip tvarkytų importuojamų prekių ir kompensacinių produktų apskaitą bei kitus duomenis, kad prižiūrinti muitinės įstaiga turėtų galimybę atlikti patikrinimus, būtinus procedūros vykdymo kontrolei. Laikinojo įvežimo perdirbti apskaitos dokumentai turi leisti teisingai apskaičiuoti importo mokesčius, kuriuos gali tekti sumokėti leidimo turėtojui. „Laikinojo įvežimo perdirbti apskaitos dokumentais“ gali būti pripažįstama ir ūkio subjekto vykdoma komercinė apskaita, jei muitinė pripažįsta ją tinkama.

Laikinojo įvežimo perdirbti procedūra užbaigiama laikantis leidime numatytų terminų (susidarius ypatingoms aplinkybėms muitinė gali šiuos terminus pratęsti). Procedūra gali būti užbaigiama keletu alternatyvių būdų:

- reeksportuojant į trečiąsias šalis kompensacinius produktus arba nepakeisto pavidalo importuotas perdirbimui prekes (šiai procedūrai tapatus kompensacinių produktų ar neperdirbtų prekių padėjimas į muitinės sandėlį ar įvežimas į laisvąją zoną, laisvąjį sandėlį);
- kompensacinių produktų ar neperdirbtų prekių sunaikinimas muitinei prižiūrinti;

- kitų ekonominių poveikį turinčių muitinės procedūrų įforminimas kompensaciniams produktams arba neperdirbtoms prekėms (laikinasis įvežimas, laikinasis įvežimas perdirbti, muitinės prižiūrimas perdirbimas);
- kompensacinių produktų ar neperdirbtų prekių išleidimas į laisvą apyvartą.

Paskutiniu atveju atsiranda importo skola muitinei, kurią leidimo turėtojas privalo sumokėti. Pagrindiniams kompensaciniams produktams pagal Bendrijos muitinės kodekso 121 str. importo mokesčiai apskaičiuojami remiantis įvežtas perdirbti prekes atitinkančiais apmokestinimo veiksniais, galiojusiais tą dieną, kai prekės buvo deklaruotos laikinojo įvežimo perdirbti procedūrai. Tai reiškia, jog išleidžiamuose į laisvą cirkuliaciją kompensaciniuose produktuose esančiam laikinai įvežtų perdirbti medžiagų kiekiui bus taikomi tada galioję Kombinuotos nomenklatūros kodai, muto norma, muitinė vertė, kilmė (jeigu galima taikyti preferencinius muitus).

Pagrindiniams kompensaciniams produktams be muto mokesčių dar taikomos ir kompensacinės palūkanos. Vadovaujantis Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 519 str. pagal Europos centrinio banko mėnesinio biuletenio trijų mėnesių pinigų rinkos palūkanų normas nustatoma taikytina importuotoms prekėms palūkanų norma už laikotarpį, kurio pradžia laikoma pirmoji diena mėnesio, einančio po to mėnesio, kai prekės buvo įvežtos perdirbimui, o pabaiga – paskutinė diena mėnesio, kai atsirado skola muitinei. Palūkanų suma apskaičiuojama remiantis muto mokesčio dydžiu, palūkanų norma ir aukščiau minėtu laikotarpiu. Siekiant apskaičiuoti, koks kiekis įvežtų perdirbimui medžiagų panaudotas konkrečiam kompensacinio produkto kiekiui pagaminti, naudojami kiekybinis ir vertinis skaičiavimo metodai.

Kiekybinio metodo atveju įvežtų perdirbti prekių kiekis, atitinkantis kompensacinių produktų, išleidžiamų į laisvą apyvartą, kiekį apskaičiuojamas taikant koeficientą, gautą kaip santykį tarp išleidžiamų į laisvą apyvartą kompensacinių produktų ir visų pagamintų kompensacinių produktų.

Vertinio metodo atveju, nustatant įvežtų perdirbti prekių, naudotų kiekvieno tipo kompensacinių produktų gamybai, kiekį, bendram įvežtų perdirbti prekių kiekiui taikomas nuoseklus koeficientas, atitinkantis kiekvieno kompensacinio produkto vertės ir bendros tų produktų vertės santykį.

Bendrijos muitinės kodeksas numato, kad kompensacinės palūkanos netaikomos kai:

* į laisvą apyvartą išleidžiamos po kompensacinių produktų sunaikinimo susidare atliekos;

* laikotarpis, už kurį mokėtinos palūkanos, trumpesnis negu 1 mėnuo;

* mokėtina palūkanų suma neviršina 20 Eur.

Išleidžiant į laisvą apyvartą šalutinius kompensacinius produktus, importo muitai skaičiuojami pagal tokioms prekėms taikomus muto tarifus, tačiau procedūros vykdytojas gali prašyti

muitinę mokesčius skaičiuoti taikant įvežtoms perdirbti prekėms taikytinus mokesčius (taip pat kaip pagrindiniams kompensaciniams produktams). Kompensacinės palūkanos už šalutinius kompensacinius produktus neskaičiuojamos, jeigu jie proporcingi eksportuojamiems pagrindinių kompensacinių produktų kiekiams.

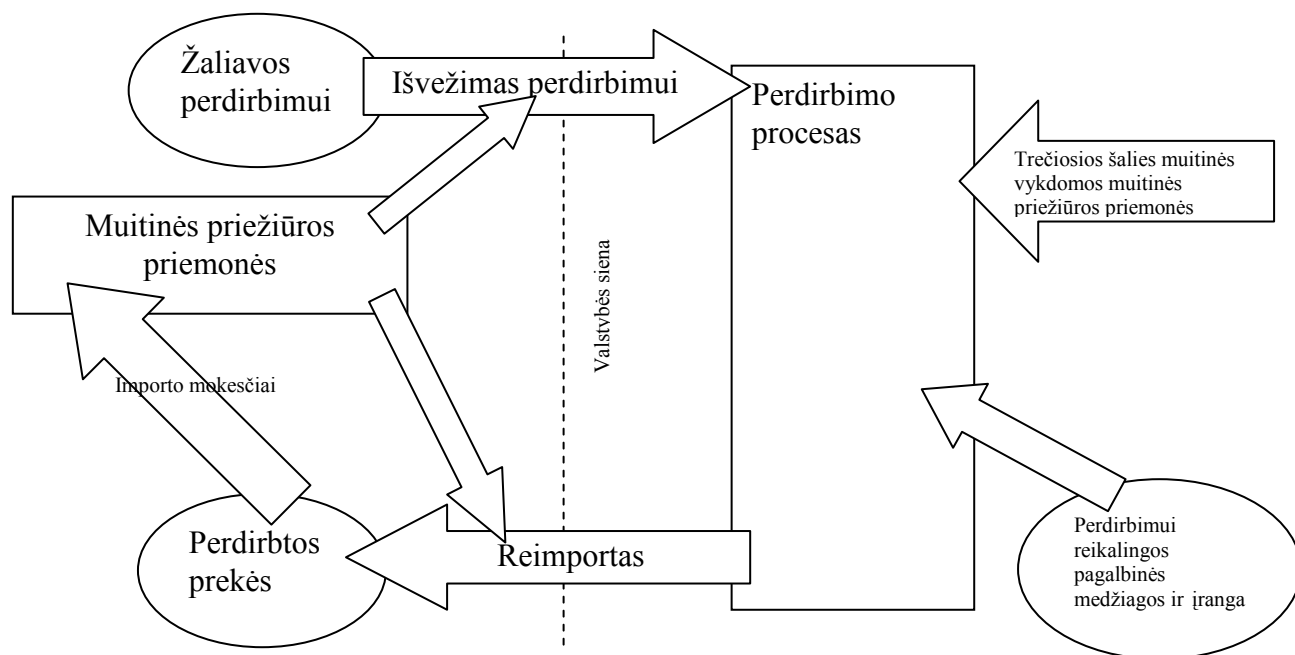
Ūkio subjektas, per nustatytą laiką užbaigęs perdirbimo operacijas ir kompensaciniams produktams ar neperdirbtoms prekėms įforminęs muitinės sankcionuotus veiksmus, turi prievolę perdirbimo procedūrą prižiūrėjusiai muitinės įstaigai pateikti su perdirbimu susijusių muitinės formalumų užbaigimo dokumentą. Pagal Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 521 str., leidimą turintis asmuo, pasibaigus reeksporto laikotarpiui, per 30 dienų turi pateikti muitinės formalumus užbaigiantį dokumentą, kuriame turi būti nurodyta:

- leidimo informaciniai duomenys;
- laikinojo įvežimo deklaracijų ir kompensaciniams produktams įformintų muitinės deklaracijų duomenys (deklaracijų registracijos numeriai ir datos);
- importuotų prekių Kombinuotos nomenklatūros kodai ir kiekiai, vertės ir prekėms taikomos maito normos;
- kompensacinių produktų išėigos, jų Kombinuotos nomenklatūros kodai, kiekiai, vertės;
- importo muitų ir kompensacinių palūkanų suma, jeigu buvo prekių išleidimas į laisvą apyvartą;

Remdamasi muitinės formalumus užbaigiančiu dokumentu ir kita reikalinga informacija muitinė atlieka patikrinimą, apie jo rezultatus praneša leidimą turinčiam asmeniui ir saugo muitinės formalumus užbaigiantį dokumentą tris metus arba paveda jį saugoti leidimą turinčiam asmeniui.

Laikinojo išvežimo perdirbti procedūra turi daug analogijų su laikinuoju įvežimu perdirbti. Su laikinojo išvežimo perdirbti procedūra susijusius objektus ir procesus galima pavaizduoti funkcinė schema (2 pav.).

Papildant 1.3.1. skyrelyje paminėtus laikinojo išvežimo perdirbti procedūros aspektus, pastebėsime, kad prašymo vykdyti laikinojo išvežimo perdirbti procedūrą pateikimas bei leidimo išdavimo sąlygos iš esmės analogiškos laikinojo įvežimo perdirbti atvejui. Išskirti galime tik tai, jog leidime nurodomi būdai ir priemonės, įgalinantys nustatyti, ar kompensaciniai produktai gauti iš išvežtų perdirbti prekių, taip pat ar laikomasi standartinio prekių pakeitimo procedūros reikalavimų.

2 pav. Laikinojo išvežimo perdirbti procedūros vykdymo schema

Tačiau pagal Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 586 str. 2 d., jeigu ir neįmanoma nustatyti, ar kompensaciniai produktai gauti iš išvežtų perdirbti prekių, muitinė gali išduoti leidimą laikinajam išvežimui perdirbti, jeigu procedūros vykdytojas pateikia patikimas garantijas, kad perdirbimo operacijoms bus naudojamos identiškos išvežamoms prekės (tas pats aštuonių skaitmenų KN kodas, tokios pat techninės charakteristikos, tokia pat komercinė kokybė). Jeigu išvežimo perdirbti procedūra naudojama prekių remontui, tokios prekės turi būti remontuotinos, o jų remontu nesiekama pagerinti prekių technines charakteristikas. Bendru atveju leidimo išdavimui turi būti tenkinami sutarčių su užsienio ūkio subjektais dėl perdirbimo, procedūros ekonominio tikslingumo, prekių identifikavimo galimybių, kompensacinių produktų išėigos nustatymo reikalavimai. Pagal Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatas muitinė išduoda keturių rūšių leidimus: supaprastintas leidimo išdavimas (laikinojo išvežimo perdirbti deklaracijos priėmimas muitinėje prilyginamas leidimo išdavimui), pirminis leidimas (įprastinė procedūra, kai muitinės įstaiga, išnagrinėjęs subjekto pateiktą nustatytos formos prašymą, išduoda leidimą), bendras leidimas (išduodamas, jeigu išvežimo perdirbti procedūrą turi prižiūrėti kelių valstybių narių muitinės), leidimo keitimas (atnaujinimas) (galimas procedūros vykdytojui pateikus muitinei laisvos formos prašymą).

Laikinojo išvežimo perdirbti procedūra gali būti taikoma tik Bendrijos prekėms ir be to pagal Bendrijos muitinės kodekso 146 str. negali būti taikoma tokioms Bendrijos prekėms:

- kurių išvežimas sąlygoja importo muitų grąžinimą arba atsisakymą juos išieškoti,

- kurios, prieš jas išvežant, buvo išleistos į laisvą apyvartą visai neapmokestinant importo muitais dėl jų galutinio vartojimo, kol joms tebetaikomos tokio neapmokestinimo sąlygos,
- kurių išvežimas sąlygoja eksporto grąžinamųjų išmokų mokėjimą arba dėl kurių išvežimo gaunama kitokia finansinė nauda.

Laikinojo išvežimo perdirbti procedūra pradedama deklaruojant prekes minėtai procedūrai ir išvežant jas iš Bendrijos muitų teritorijos. Šios prekės apmokestinamos eksporto muitais (jeigu jie numatyti), joms taikomos kitos prekybos politikos priemonės. Per išvežimo perdirbti leidime nustatytą laikotarpį trečiųjų šalių teritorijoje atliekamos perdirbimo operacijos ir kompensaciniai produktai reimportuojami į Bendriją.

Kai leidimo turėtoji leista taikyti standartinę prekių pakeitimo sistemą (atliekant užsienyje Bendrijos prekių remontą), tada kompensaciniai produktai pakeičiami pakaitos produktais (prekėmis nepagamintomis iš laikinai išvežtų perdirbti produktų, tačiau visomis prasmėmis identiškoms kompensaciniams produktams). Identiškumo reikalavimas netaikomas, kai pagal sutartinę prievolę ar įstatymą užsienyje vykdomas prekių garantinis remontas ar defektų šalinimas (tada į Bendriją įvežamos kokybiškos (naujos) prekės, o išvežami nekokybiški gaminiai). Laikantis muitinės nustatytų sąlygų, pakaitos produktus galima importuoti iki 2 mėnesių anksčiau, negu prekės išvežamos perdirbti (esant būtinybei, terminas gali būti pratęstas). Tokio išankstinio importo atveju procedūros vykdytojas turi muitinei pateikti importo mokesčių dydžio garantiją, o skaičiuojant pakaitos produktams mokesčių dydį vadovaujamasi apmokestinimo veiksniais, taikomais laikinai išvežamoms perdirbti prekėms, galiojančiais išvežimo deklaracijos pateikimo dieną.

Kompensaciniai produktai visai arba iš dalies neapmokestinami importo mokesčiais, jeigu laikomasi leidime nustatytų sąlygų ir kompensaciniai produktai išleidimui į laisvą apyvartą deklaruojami leidimo turėtojo arba jo įgalioto asmens. Mokėtini importo mokesčiai skaičiuojami sekančiai – iš kompensaciniams produktams taikytinos importo mokesčių sumos (tarsi jie esamuoju momentu būtų įvežti iš perdirbimo valstybės ir įprastai deklaruojami išleidimui į laisvą cirkuliaciją) atimami importo mokesčiai už išvežtas perdirbti prekes (tarsi jos esamuoju momentu būtų įvežtos iš perdirbimo valstybės ir įprastai deklaruojamos išleidimui į laisvą cirkuliaciją). Čia laikinai išvežtų perdirbti prekių verte laikomas skirtumas tarp kompensacinių produktų muitinės vertės ir laikinai išvežtų perdirbti prekių perdirbimo išlaidų. Į prekių perdirbimo išlaidas įskaičiuojamos kompensacinių produktų pakrovimo, draudimo ir vežimo išlaidos nuo perdirbimo vietos iki Bendrijos išorinės sienos, tačiau į perdirbimo išlaidas ar išvežamų perdirbti prekių vertę neįskaičiuojamos išvežamų prekių krovimo, draudimo ir vežimo iki perdirbimo vietos išlaidos. Apskaičiuojant išvežtų perdirbti prekių ir kompensacinių produktų kiekius, į kompensacinių produktų kiekį įskaičiuojami ir šalutinių kompensacinių produktų kiekiai. Pagal atskirą prašymą muitinė gali leisti apmokestinamąją vertę

laikyti perdirbimo operacijų išlaidas, tačiau tik tada, kai ne Bendrijos kilmės laikinai išvežtos perdirbti prekės buvo išleistos į laisvą apyvartą taikant ne nulinę muito normą. Visiškas reimportuojamų kompensacinių produktų neapmokestinimas importo muitais taikomas, jeigu trečiosiose valstybėse buvo atliekamas nemokamas prekių remontas ar defektų šalinimas. Kai remontas atliekamas už atlygį, apmokestinamoji vertė lygi remonto išlaidoms (atlygis remontuojančiam subjektui bei krovimo, draudimo ir vežimo išlaidos nuo remonto vietos iki Bendrijos muitų teritorijos).

Pagal Sarapinieneį ir Avižienį (2008) laikinojo išvežimo perdirbti procedūra per muitinės nustatytą laikotarpį gali būti užbaigta keletu alternatyvių būdų :

- reimportuojant ir išleidžiant į laisvą apyvartą kompensacinius produktus, gautus iš išvežtų perdirbti prekių;
- reimportuojant ir išleidžiant į laisvą apyvartą nepakeisto pavidalo išvežtas perdirbti prekes;
- importuojant ir išleidžiant į laisvą apyvartą pakaitos produktus (išvežti perdirbti prekes galima prieš arba po tokio importo).

1.3.3. Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo ekonominiai aspektai

„Tarptautinis darbo pasidalijimas – objektyvus materialus tarptautinių mainų prekėmis, paslaugomis, technologijomis ir žiniomis pagrindas. Tai gamybinio, mokslinio ir techninio, prekybinio bendradarbiavimo vystymo tarp šalių forma, nepriklausomai nuo jų ekonominio išsivystymo ir padėties pasaulinėje ekonomikoje“. (Bernatonytė, 2011, p.225). Kiti su tarptautiniu darbo pasidalijimu tampriai susiję tarptautinės prekybos veiksniai – gamybos specializacija ir kooperacija. Visus šiuos procesus nulėmė augančios tarptautinės prekybos apimtys. Pasak Bernatonytės (2011) per laikotarpį nuo 1950 iki 1990 metų viso pasaulio bendras vidaus produktas padidėjo 5 kartus, prekių eksportas 11 kartų. Vien per laikotarpį nuo 1980 iki 2002 metų pasaulio eksporto apimtys padidėjo 3,15 karto, o importo apimtys 3,17 karto. Be to tarptautinės prekybos apimčių augimas ženkliai lenkia pasaulio BVP augimą. Yra valstybių (Honkongas, Singapūras), kuriose eksporto apimtys gerokai viršina jų sukuriamą BVP.

Pasaulinės prekybos apimčių augimą įtakojo daugelis priežasčių, tačiau kaip svarbiausias galima išskirti šias - sparti mokslo ir technikos pažanga, pragyvenimo lygio ir vartojimo augimas beveik visose pasaulio valstybėse, tarptautinių organizacijų veikla mažinant tarifinius ir netarifinius prekybos barjerus, muitinės procedūrų tarptautinis standartizavimas ir supaprastinimas. Išaugus pasaulio prekybos apimtims, ėmė keistis ir prekybos tarp šalių pobūdis – jei anksčiau vyravo tarpšakinė prekyba (skirtingų pramonės šakų produktais), tai dabar išaugęs prekybos šakos viduje (šalys prekiauja tos pačios šakos diferencijuotais produktais) vaidmuo. Prekyba šakos viduje naudinga

ir gamintojams ir vartotojams, nes pirmieji dėl gamybos masto ekonomijos sumažina gamybos kaštus ir išplečia pardavimo rinkas, o vartotojai gauna didesnę prekių asortimentą ir pasirinkimo galimybes.

Gilėjant šalių gamybos specializacijai ir kooperacijai, šalys gali vystyti savo pramonę ir paslaugų sektorių, negamindamos gatavų produktų, o tik atlikdamos tam tikras prekių gamybos operacijas ar gamindamos atskirus prekių komponentus. Tokios gamybos sąlygos reikalauja darnaus pasaulinių prekių tiekimo grandinių darbo. Svarbi šios grandinės dalis – muitinė. Ši institucija padeda apsaugoti tarptautinės prekybos subjektus ir visuomenę nuo nesąžiningos konkurencijos, nuo pavojingų prekių ir medžiagų, nuo organizuoto nusikalstamumo, terorizmo grėsmės, ir kitų pavojų. Iš kitos pusės muitinė privalo dirbti labai organizuotai, lanksčiai, operatyviai, kad nesudaryti nereikalingų kliūčių tarptautinei prekybai ir verslui aplamai.

Tarptautinio darbo pasidalinimo ir gamybos specializacijos kontekste verslui tampa ypač aktualu plačiai taikyti ekonominio poveikio turinčias muitinės procedūras. Jų tarpe ir perdirbimo procedūrų vykdymas suteikia verslui nemažų galimybių, nes pasak Radžiukyno (2007):

- vykdant perdirbimo muitinės procedūras suspenduojamas importo mokesčių mokėjimas;
- viena po kitos gali būti taikomos kelios perdirbimo muitinės procedūros;
- vykdant minėtas muitinės procedūras, neturinčios laisvai cirkuliuojančių prekių statuso prekės gali būti perkeliamos iš vienos vietos į kitą, operacijas su jomis gali atlikti skirtingi ūkio subjektai.

Tarptautinės prekybos subjektai vykdydami perdirbimo muitinės procedūras gauna ekonominės naudos, nes nemokėdami mokesčių už importuotas prekes ar atidėdami jų mokėjimą, sumažina produkcijos kaštus ar sutaupo apyvartines lėšas. Tokiu būdu pagaminta produkcija yra konkurencingesnė pasaulinėje rinkoje ir didina šalies eksporto apimtį. Kalbant apie laikinąjį išvežimą perdirbti, reimportuodami perdirbtas prekes verslo subjektai importo mokesčių visai nemoka arba moka mažesnius ir taip sumažina gaminių savikainą kartu pagerindami sąlygas verslui ir vartotojams.

Tarptautinė gamybos specializacija, kuri yra neatsiejamas tarptautinės prekybos vystymosi elementas, reikalauja greito ir sklandaus prekių ir paslaugų judėjimo tarp valstybių. Šiam tikslui įgyvendinti gali būti pasitelkiamos perdirbimo muitinės procedūros. Jų taikymas ypač aktualus tarpnacionalinėms korporacijoms (TNK), kurių vaidmuo pasaulinėje prekyboje nuolat auga. Šios korporacijos turi savo padalinius daugelyje pasaulio šalių, padaliniai sudaro organizuotas gamybos ir prekybos grandines, kuriomis juda dideli prekių ir paslaugų kiekiai. Taigi TNK suinteresuotos, kad tas judėjimas būtų kuo spartesnis, nereikalautų didelių finansinių ir administracinių resursų.

Perdirbimo muitinės procedūrų vykdymas teigiamai veikia ir darbo rinką – didėjant eksporto (reeksporto) apimtims, auga darbuotojų, dirbančių tose pramonės šakose skaičius, didėja pervežamų krovinių skaičius, steigiami krovinių terminalai, logistikos centrai ir t.t.

Realią perdirbimo muitinės procedūrų įtaką šalies eksportui ir importui objektyviausiai parodo užsienio prekybos apimčių pagal muitinės procedūras analizė – t.y. lyginant reeksporto po laikinojo įvežimo perdirbti apimtis su viso eksporto apimtimi arba reimporto po laikinojo išvežimo perdirbti apimtis lyginant su viso importo apimtimis.

1.4. Perdirbimo muitinės procedūrų teisinis reglamentavimas

Perdirbimo muitinės procedūrų teisinio reglamentavimo analizę pradėsime nuo tarptautinių konvencijų, kurios duoda pagrindą visam tolesniam muitų teisinės bazės kūrimui. Antrame skyrelyje analizuosime pagrindinius ES teisės aktus, reglamentuojančius perdirbimo muitinės procedūrų taikymo sąlygas, muitinės priežiūros ypatumus, procedūrų vykdymo eigą ir kitas svarbias aplinkybes. Trečiajame skyrelyje trumpai apžvelgsime Lietuvos Respublikos muitų teisės aktus, reglamentuojančius perdirbimo muitinės procedūrų taikymą.

1.4.1. Pasaulio Muitinių Organizacijos (PMO) įtaka perdirbimo muitinės procedūrų standartizavimui ir vystymuisi

Kaip buvo minėta 1.2 poskyryje, PMO pirmtakė – Muitinių bendradarbiavimo taryba (MBT) buvo įkurta 1952 metais. Pagrindinis MBT tikslas – skatinti šalių muitinių bendradarbiavimą, siekiant nustatyti vieningus veiklos standartus valstybių muitinių tarnyboms, suderinant ir supaprastinant muitinės procedūras, dalinantis gerąja praktika. Šios Tarybos įtakoje buvo parengta ir 1973 m. gegužės 18 d. Kiote priimta „Tarptautinė muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvencija“ (toliau – Konvencija). Pradinį Konvencijos variantą sudarė preambulė (joje apibrėžtos Konvencijos priėmimo prielaidos ir siektini tikslai) ir penki skyriai, kuriuose išaiškinamos sąvokos, Konvencijos taikymo sritys ir priedų sandara, Tarybos ir Nuolatinio technikos komiteto vaidmuo, kitos ir baigiamosios nuostatos. Konvencijoje akcentuojama, jog kiekviena susitariančioji šalis įsipareigoja siekti muitinės procedūrų supaprastinimo bei suderinimo, laikytis šios Konvencijos prieduose išdėstytų standartų ir rekomenduojamos praktikos. Iš kitos pusės šalims paliekama teisė taikyti didesnes nei numatyta Konvencijoje lengvatas arba taikyti nacionalinėje teisėje apibrėžtus draudimus ir apribojimus. Kalbant apie Konvencijos priedus, kiekvieną jų sudaro įvadas, vartojamų sąvokų apibrėžimai, standartai (tai nuostatos, kurių įgyvendinimas laikomas būtinu), rekomenduotina praktika (nuostatos, kurios laikomos užtikrinančiomis pažangą ir kurių kuo platesnis taikymas laikomas pageidautinu) bei pastabos (nurodomos rekomenduotinos veiklos kryptys). Be to šalis priimdama priedą gali padaryti išlygas dėl standartų ar rekomenduojamos praktikos, nurodydama prieštaravimus tarp nacionalinių teisės aktų nuostatų ir Konvencijos nuostatų. Bent kartą per trejus metus šalis

priėmusi priedą su išlygomis, palygina nacionalius teisės aktus su Konvencijos nuostatomis ir apie palyginimo rezultatus informuoja Tarybos Generalinį Sekretorių. Išlygas padariusi šalis gali jas bet kada atšaukti, nurodydama tokio atšaukimo įsigaliojimo datą.

Konvencijos šeštajame straipsnyje buvo numatyti jau priimtų priedų modernizavimo ir naujų priedų kūrimo ir priėmimo mechanizmai. Baigiamosiose nuostatose apibrėžti ginčų dėl Konvencijos taikymo sprendimo būdai, Konvencijos pasirašymo, ratifikavimo ar prisijungimo prie jos sąlygos, Konvencijos ir jos priedų įsigaliojimo tvarka. Po Konvencijos įsigaliojimo MBT priėmė daug priedų, gana detaliai apibrėžiančių įvairias su muitine susijusias sritis: muitinį sandėliavimą, muitinį tranzitą, prekių kilmės nustatymo taisykles, atleidimą nuo importo mokesčių, laikinąjį įvežimą perdirbti, laikinąjį išvežimą perdirbti ir kt. Reikia pažymėti, kad šiuos priedus Konvencijos šalys (tame tarpe ir Europos Bendrija) dažnai priimdavo su įvairiomis išlygomis, vėliau tas išlygas pakeisdavo ar naikindavo, tačiau Konvencija neabejotinai turėjo didelę reikšmę, suvienodinant daugelio šalių muitinių veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

Dvidešimtojo amžiaus aštuntame – devintame dešimtmečiuose vyko spartus tarptautinės prekybos apimčių augimas, specializacija paremtų tarptautinių gamybos grandinių kūrimasis, atsirado naujų prekių rūšių ir prekybos būdų, išaugo informacinių technologijų reikšmė. Šie pokyčiai ėmė kelti naujus reikalavimus muitinės institucijų veiklai. 1999 metais Briuselyje buvo priimtas „Tarptautinės muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvencijos pakeitimo protokolą“. Jo preambulėje be kitų nuostatų pabrėžiama:

siekiant:

- panaikinti skirtumus tarp Susitariančiųjų Šalių taikomų muitinės procedūrų ir jų taikymo praktikos, kurie gali kliudyti tarptautinei prekybai ir kitiems tarptautiniams mainams;
- patenkinti tarptautinės prekybos ir muitinės reikmes, susijusias su muitinės procedūrų ir praktikos palengvinimu, supaprastinimu ir suderinimu;
- užtikrinti atitinkamus muitinio tikrinimo standartus; ir
- sudaryti galimybes muitinei atsiliepti į reikšmingiausius verslo ir administravimo metodų bei technologijų pasikeitimus,

Konvenciją privalu pakeisti (Muitinių bendradarbiavimo taryba, 1999).

Pakeitimo protokolo I priedėlyje išdėstomas pataisytas preambulės tekstas bei pataisyti Konvencijos straipsniai, pakeitimo protokolo II priedėlyje pateikiamas pataisytas Bendrasis priedas, o pakeitimo protokolo III priedėlyje – pataisyti specialūs priedai. Viena reikšmingiausių pakeistos Konvencijos nuostatų – Bendrasis priedas yra privalomas visoms susitariančioms šalims ir turi būti priimamas be išlygų. Bendrasis priedas apima bendruosius konvencijos taikymo principus, naudojamas sąvokas, prekių deklaravimo, muitinio įforminimo, kitų muitinės formalumų atlikimo tvarką. Ketvirtame Bendrojo priedo skyriuje pateikiami muitų ir mokesčių apskaičiavimo, rinkimo ir mokėjimo bei

gražinimo pagrindiniai principai bei taikytini standartai. Paskesni skyriai reglamentuoja garantijų taikymą, muitinės priežiūros priemonių taikymo svarbiausius aspektus (tame tarpe standartus dėl rizikos valdymo, audito metodų panaudojimo, dėl keitimosi informacija su verslo atstovais ir kitų šalių muitinės administracijomis), informacinių technologijų panaudojimą, muitinės ir trečiųjų asmenų santykius bei informacijos (bendro pobūdžio ir konkrečios) teikimą. Dešimtajame skyriuje išdėstyti skundų dėl muitinės veiklos pateikimo, nagrinėjimo klausimai.

Apibendrinant šios pakeistos Kioto konvencijos svarbą muitinei ir verslui galima pasiremti Europos bendrijos Tarybos sprendimu Nr. 2003/231/EB, kuriuo Europos bendrija prisijungė prie Tarptautinės muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvencijos (Kioto konvencijos) pakeitimo protokolo. Minėto Tarybos sprendimo preambulėje be kita ko rašoma:

(3) Pataisytos Kioto konvencijos principų įgyvendinimas bus svarbus ir pakankamai reikšmingas didinant muitinių darbo efektyvumą ir veiksmingumą ir todėl didins konkurenciją tarp valstybių; tai taip pat skatins investicijas ir pramonės plėtrą bei padidins mažų ir vidutinių įmonių dalyvavimą tarptautinėje prekyboje.

(4) Pataisyta Kioto konvencija yra esminis dalykas skatinant prekybą ir todėl ji tampa svarbia ūkio augimo paskata tiems partneriams, kurie jį priėmė.

(5) Pataisytos Kioto konvencijos Susitariančiosios Šalys įsipareigoja taikyti aiškias, skaidrias ir atnaujintas muitinės procedūras, leidžiančias greičiau atlikti prekėms taikomus muitinės formalumus pasinaudojant naujomis informacijos technologijomis ir naujais muitinės priežiūros būdais, tokiais kaip rizikos įvertinimas ir auditas (Europos Taryba, 2003).

Pataisytos Kioto konvencijos specialieji priedai sužymėti dešimčia raidėmis žymimų grupių, kurios savo ruožtu skirstomos į keletą giminingų skyrių. Specialiųjų priedų visuma pavaizduota 1 lentelėje.

1 Lentelė. Kioto konvencijos specialieji priedai

Specialiųjų priedų pavadinimai		Specialiųjų priedų skyrių pavadinimai	
A	Prekių atvykimas į muitų teritoriją	A.1	Formalumas prieš pateikiant muitinės deklaraciją
		A.2	Laikinasis prekių saugojimas
B	Prekių importavimas	B.1	Išleidimas laisvai cirkuliuoti
		B.2	Nepakeisto pavidalo prekių reimportas
		B.3	Atleidimas nuo importo mokesčių
C	Prekių eksportas	C.1	Negrąžinamas prekių eksportas

1 lentelės tęsinys

Specialiųjų priedų pavadinimai		Specialiųjų priedų skyrių pavadinimai	
D	Muitinės sandėliai ir laisvosios zonos	D.1	Muitinės sandėliai
		D.2	Laisvosios zonos
E	Tranzitas	E.1	Muitinis tranzitas
		E.2	Išorinis tranzitas
		E.3	Prekių perkrovimas
F		F.1	Laikinasis įvežimas perdirbti
		F.2	Laikinasis išvežimas perdirbti
		F.3	Sąlyginis apmokestinimas
		F.4	Perdirbimas muitinei prižiūrint
G	Laikinas įvežimas	G.1	Laikinasis įvežimas
H	Sankcijos	H.1	Muitinės sankcijos
J	Specialios procedūros	J.1	Keliautojai
		J.2	Pašto siuntos
		J.3	Komercinio naudojimo transporto priemonės
		J.4	Neapmuitinamos parduotuvės
		J.5	Neapmokestinamos prekės
K	Kilmė	K.1	Prekių kilmės taisyklės
		K.2	Prekių kilmės dokumentai
		K.3	Prekių kilmės dokumentų tikrinimas

Kaip matyti iš specialiųjų priedų sąrašo, jie apima visas svarbiausias sritis, kuriose tenka suderinti muitinės ir verslo, visuomenės interesus. Prieduose numatyta daug supaprastinimų ir palengvinimų verslo subjektams ir fiziniams asmenims – taikant prekėms muitinės procedūras ar vykdant kitus muitinės sankcionuotus veiksmus, mokant ar susigrąžinant mokesčius, gaunant iš muitinės informaciją, pateikiant apeliacijas ir t.t. Iš kitos pusės specialieji priedai palieka muitinei svirtus, leidžiančius užtikrinti tinkamą muitinei pavestų funkcijų vykdymą – tinkamą mokesčių apskaičiavimą ir surinkimą, rizikos analize pagrįstą muitinį tikrinimą, visuomenės ir verslo apsaugą nuo nesąžiningos ar nelegalios prekybos.

Laikinojo įvežimo procedūros vykdymui taikytinos Konvencijos Bendrojo priedo atitinkamos nuostatos ir specialusis priedas F.1. Analizuojant pastarąjį priedą pastebėsime, kad jame pirmiausiai aptartos sąvokos ir bendros procedūros vykdymo sąlygos, vėliau nuosekliai išdėstyti šios procedūros vykdymo etapai:

- leidimo perdirbimui išdavimas (Nacionaliniai teisės aktai turėtų apibrėžti, kokiomis aplinkybėmis esant reikia gauti išankstinį leidimą perdirbimui (turėtų egzistuoti galimybė leidimą gauti ir retrospektyviai – jau įvežus prekes), kokios institucijos turi teisę jį išduoti. Leidime turėtų būti nurodoma perdirbimo procedūros vykdymo eiga, kompensacinių produktų išeiga (atskirais atvejais gali būti nustatomos standartinės išeigos normos), pagrįstai reikalingi perdirbimo terminai. Nuolat šią procedūrą vykdydantys subjektai turėtų galimybę gauti bendrąjį leidimą.)
- Identifikavimo priemonės (Muitinė turėtų nustatyti reikalavimus prekių identifikavimui, atsižvelgdama į prekių pobūdį, perdirbimo operacijas ir susijusių interesų svarbą. Galimybė kompensaciniuose produktuose identifikuoti įvežtas perdirbti prekes nėra būtina procedūros vykdymo sąlyga tais atvejais, jeigu prekių tapatumas gali būti užtikrinamas gamybos procesą kontroliuojant muitinei arba kai eksportuojamos prekės, kurios savo aprašymu, kokybe ir techninėmis charakteristikomis identiškoms įvežamoms perdirbti).
- Perdirbimo procedūros užbaigimas (Esant svarbioms aplinkybėms muitinė gali pratęsti perdirbimo terminą (taip pat ir tuo atveju, kai įvežtos prekės ir kompensaciniai produktai perduodami trečiajam asmeniui, jeigu jis perima leidimo turėtojo įsipareigojimus). Dalį perdirbimo operacijų gali atlikti kiti subjektai, tačiau už tinkamą procedūros įvykdymą atsakingu lieka leidimu turėtojas. Kompensaciniai produktai gali būti eksportuoti per kitą muitinės įstaigą, nei ta, per kurią prekės buvo įvežtos perdirbti. Be to leidimo turėtojas gali reeksportuoti ir nepakeisto pavidalo prekes. Kompensacinių produktų išleidimo į laisvą apyvartą atveju, nacionalinė teisė turėtų numatyti nedidesnę importo mokesčių sumą, nei priklausytų sumokėti mokesčių už laikinai įvežtas perdirbti prekes. Eksportuojant kompensacinius produktus, turi būti numatyta galimybė nutraukti laikinąjį įvežimą perdirbti prekėms, prarastoms dėl jų pobūdžio, jei tas praradimas muitinei tinkamai įrodytas. Jei dalis įvežtų prekių ar kompensacinių produktų sunaikinami, tai už atliekas ar laužą, jeigu jie išleidžiami laisvai cirkuliuoti turi būti sumokami importo mokesčiai, kokie būtų taikomi importuojant tokias atliekas į šalį. Laikinojo įvežimo perdirbti procedūra gali būti užbaigiama kita sąlyginio neapmokestinimo procedūra arba įvežant prekes į laisvąją zoną, padedant į laisvąjį sandėlį ir pan.).
- Ekvivalentiškų prekių naudojimas (Produktai gauti iš ekvivalentiškų prekių (tai laisvai cirkuliuojančios prekės, kurios savo aprašymu, kokybe ir techninėmis charakteristikomis identiškoms įvežamoms perdirbti) laikomi kompensaciniais

produktais. Be to šiuo atveju muitinė gali leisti eksportuoti kompensacinius produktus anksčiau negu prekės įvežamos perdirbimui).

Iš pateiktų standartų ir rekomenduotinių praktikų pastebima, jog verslininkui, ketinančiam vykdyti laikinąjį įvežimą perdirbti, stengiamasi sudaryti palankias sąlygas pasinaudoti šios muitinės procedūros teikiamais privalumais, galimybe pagal savo poreikius modeliuoti procedūros vykdymo kelius. Kaip tam tikras kliūtis verslui, galima išskirti tik privalomąją dokumentaciją ir būtinas muitinės priežiūros priemones, kurios leidžia muitinei užtikrinti, kad ūkio subjektas taikydamas procedūrą išpildo keliamus reikalavimus ir nepažeidžia sąžiningo verslo ir konkurencijos principų.

Laikinis išvežimas perdirbti Kioto konvencijoje reglamentuojamas remiantis Bendrojo priedo nuostatomis ir specialiuoju priedu F.2. Šio priedo prasme kompensaciniai produktai – tai produktai, gauti išvežus ir perdirbus, pagaminus, ar suremontavus prekes, kurioms buvo išduotas leidimas laikinajam išvežimui perdirbti. Apibrėžiant procedūros taikymo sąlygas, akcentuojami du svarbūs kriterijai:

- negalima neleisti vykdyti laikinojo išvežimo perdirbti procedūros, remiantis pagrindu, jog planuojams perdirbimas ar remontas gali būti atliktas savoje šalyje;

- laikinąjį išvežimą perdirbti neturėtų būti draudžiama vykdyti prekių savininkui.

Dauguma standartų ir rekomenduotinių praktikų priede F.2 analogiškai laikinajam įvežimui perdirbti - dėl išankstinio leidimo išvežimui perdirbti išdavimo, dėl bendrojo leidimo išdavimo, dėl kompensacinių produktų išiegos nustatymo, dėl prekių identifikavimo priemonių, dėl perdirbimo terminų nustatymo ir pratęsimo. Kaip individualias, tik šiai procedūrai skirtas, galima akcentuoti sekančias nuostatas:

- Suinteresuoto asmens prašymu kompetentingos institucijos turėtų leisti reimportuoti nepakeistos būklės laikinai išvežtas perdirbti prekes, nemokant importo mokesčių (ši taisyklė netaikoma importo mokesčiams, kurie dėl prekių išvežimo perdirbimui buvo gražinti arba buvo atsisakyta juos išieškoti);
- Jeigu laikomasi nustatytų sąlygų ir formalumų, nacionalinė teisė turėtų leisti laikinąjį išvežimą perdirbti užbaigti negražinamu eksportu;
- Nacionalinė teisė turėtų apibrėžti atvejus, kai išleidžiami į laisvą cirkuliaciją kompensaciniai produktai dalinai neapmokestinami importo mokesčiais, taip pat mokesčių apskaičiavimo metodus;
- Jei prekės užsienyje buvo remontuojamos nemokamai, tai kompensaciniai produktai turėtų būti visai neapmokestinami;
- Nuo importo mokesčių turi būti atleidžiama, jeigu prieš išleidimą į laisvą cirkuliaciją kompensaciniams produktams įforminama kita muitinės procedūra arba pasikeičia prekių savininkas.

Išanalizavus MBT paruoštą ir daugelio pasaulio šalių ratifikuotą Tarptautinę muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvenciją, galima apibendrinti, jog ji tapo svarbiu ir vieningu teisiniu pagindu, šalims kuriant muitų teisės aktus. Konvencijoje nubrėžtos svarbiausios gairės ir principai, kuriais turėtų vadovautis muitinių administracijos, reglamentuodamos muitinės procedūrų atlikimo sąlygas ir tvarką. Tame tarpe ir perdirbimo muitinės procedūros Konvencijoje reglamentuotos taip, jog verslui būtų garantuotos galimybės pasinaudoti šių procedūrų teikiamais privalumais, neapsunkinant ūkio subjektų nereikalingais apribojimais ir draudimais, nenustatant prievolių vesti sudėtingą apskaitą ar sudaryti kitokias biurokratinės kliūtis.

1.4.2. ES Muitinės kodekso ir Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų, susijusių su perdirbimo muitinės procedūrų teisiniu reglamentavimu, analizė

ES Muitinės kodeksas – svarbiausias Bendrijos muitų teisės aktas. Jame reglamentuojami visi klausimai susiję su bendrosios užsienio prekybos ir muitų politikos įgyvendinimu: verslo subjektų ir muitinės institucijų teisės ir pareigos; prekių kilmės, įvertinimo nuostatos; muitinės procedūrų vykdymo tvarka; supaprastinimai verslo subjektams; mokesčių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarka; muitinės sprendimų apskundimo galimybės. Kodeksas buvo priimtas Europos Bendrijų Tarybos reglamentu Nr. 2913/92 1992 metų spalio 12 dieną. Šio svarbiausio ES muitų teisės akto priėmimo tikslai buvo tokie:

- Toks teisės aktas turėjo padėti įgyvendinti pamatinius EB tikslus – visose valstybėse–narėse vykdyti vieningą muitų politiką ir užtikrinti bendrosios rinkos veikimą;
- Siekta įvairiuose EB reglamentuose ir direktyvose išdėstytas muitų teisės nuostatas susisteminti, pagal galimybes supaprastinti, iš dalies pakeisti ir nuosekliai išdėstyti viename teisės akte;
- Tokio teisės akto sukūrimu buvo suinteresuotas ir verslas, ir muitinė, nes muitinei reikėjo plačių įgaliojimų, kad užtikrinti muitų teisės aktų reikalvimų vykdymą, o verslui reikėjo aiškiai išdėstytą veiklos galimybių ir sąlygų (srityse, susijusiose su muitine) bei galimybės apskusti muitinės veiksmus;
- Muitinės kodeksas turėjo įtvirtinti efektyvias priemones, galinčias užtikrinti sėkmingą Bendrojo Europos Bendrijos biudžeto surinkimą.

Muitinės kodeksas buvo nuosekliai išdėstyta devyniose antraštinėse dalyse pradedant „Bendrosiomis nuostatomis“, bendrais prekėms taikomais veiksniais – tokiais kaip klasifikavimas, prekių kilmė, muitinis įvertinimas. Paskesnėse dalyse pagal logišką seką detalizuojami veiksniai, taikytini prekėms iki joms įforminant muitinės sankcionuotus veiksmus, reglamentuojami muitinės sankcionuoti veiksmai, nuostatos taikomos iš ES išvežamoms prekėms. VI antraštinėje dalyje

apibrėžiama, kokiomis lengvatomis ir kokiais supaprastinimais gali naudotis verslas, o VII dalyje – garantijų naudojimo sąlygos, skolos muitinei atsiradimo, muitų sumokėjimo ir gražinimo nuostatos. Kodeksas baigiamas skundų muitų teisės srityje pateikimo ir nagrinėjimo nuostatomis bei „Baigiamosiomis nuostatomis“.

Pati Muitinės kodekso struktūra išliko iki šių dienų, tačiau dalis kodekso nuostatų buvo pakeista šiais reglamentais:

- Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 82/97 (1996 m. gruodžio 19 d.);
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 955/1999 (1999 m. balandžio 13 d.);
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2700/2000 (2000m. lapkričio 16 d.);
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 648/2005 (2005 m. balandžio 13 d.);
- Tarybos Reglamentu (EB) Nr. 1791/2006 2006 m. lapkričio 20 d.

Šiais reglamentais padaryti pakeitimai buvo priimti dėl objektyviai besikeičiančių tarptautinės prekybos sąlygų, naujų ES valstybių narių priėmimo taip pat dėl Komisijos siūlomų muitinės formalumų supaprastinimų, muitinės veiklos optimizavimo, naujų grėsmių prekyboje atsiradimo. Mūsų nagrinėjamai temai aktualiausi reglamentai Nr. 82/97 ir Nr. 2700/2000, kuriais buvo pakeistos kai kurios nuostatos, susiję su perdirbimo muitinės procedūromis. Reglamentu Nr. 82/97 buvo patikslintas Bendrijos prekių apibrėžimas, nes reglamento preambulėje pabrėžiama, jog „esant bet kokioms aplinkybėms prekėms, gautoms iš Bendrijai nepriklausančių prekių, yra taikomas sąlyginio neapmokestinimo režimas įvežti į Bendrijos teritoriją nemokant importo mokesčių, netgi jeigu prekės įgijo Bendrijos kilmę ... tokioms prekėms privalo būti taikomas toks pats sąlyginio neapmokestinimo režimas kaip ir prekėms, iš kurių jos buvo gautos“. Kita pakeistoji nuostata susijusi su drobeko sistemos taikymu – „kai kuriais atvejais nepakeisto pavidalo prekėms, kurioms įforminama laikinojo įvežimo perdirbti procedūra, atliekama taikant drobeko sistemą, turi būti išplėsta drobeko taikymo galimybė; jeigu importo muitai buvo gražinti pagal drobeko sistemą, vis dėlto privalo išlikti galimybė be specialaus leidimo toliau jas išleisti į laisvą apyvartą, kaip tai yra numatyta sąlyginio neapmokestinimo režimo atveju“. Reglamentu Nr. 2700/2000 be kitų Muitinės kodekso straipsnių buvo pakeisti ir 115, 117, 124, 131, 133, 153 straipsniai. Naujoje 115 straipsnio redakcijoje nustatyti Muitinės kodekso komiteto įgaliojimai perdirbimo muitinės procedūrų srityje – pvz. „Taikant Komiteto procedūrą gali būti patvirtintos priemonės, draudžiančios, nustatančios tam tikras sąlygas arba palengvinančios (muitinės kodekso 115 str.) 1 dalies taikymą“. Panašiai 117 straipsnyje reglamentuota – „Atvejais, kuriais ekonominės sąlygos laikomos įvykdytos, gali būti nustatomi taikant Komiteto procedūrą“. Pakeistas 124 straipsnis nustato, kokiomis sąlygomis ir kokioms prekėms gali būti taikomas laikinasis įvežimas perdirbti pagal drobeko sistemą, o šio straipsnio trečioji dalis vėlgi įgalina Muitinės kodekso komitetą priimti ir kitokias nuostatas, nei reglamentuojama straipsnio

pirmoje ir antroje dalyse. Kodekso 131 straipsnyje apibrėžta galimybė taikant Komiteto procedūrą nustatyti muitinės prižiūravimo perdirbimo procedūros vykdymo sąlygas. Laikinojo išvežimo perdirbti srityje, pakeistame Muitinės kodekso 153 straipsnyje reglamentuojama reimportuojamų prekių apmokestinimo tvarka atvejais, kai prekės buvo išvežtos remontuoti už atlygį ir taikant Komiteto procedūrą gali būti nustatyti konkretūs tokio apmokestinimo atvejai ir sąlygos.

Imant pavyzdžiu laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą, galime išskirti tokias svarbiausias Muitinės kodekso nuostatas, reglamentuojančias procedūros taikymo tvarką (2 lentelė).

2 lentelė. Laikinojo įvežimo perdirbti reglamentavimas EB Muitinės kodekse

Muitinės procedūros (laikinojo įvežimo perdirbti) taikymo nuostatos	Muitinės kodekso straipsniai	Reglamentuojami klausimai
Bendrosios nuostatos	114, 115	1. Prekių, kurioms galima taikyti šią procedūrą, apibrėžimas. 2. Sąlyginio neapmokestinimo ir drobeko sistemų apibrėžimai. 3. Perdirbimo operacijų apibūdinimas. 4. Kompensacinių produktų, ekvivalentiškų prekių ir išeigos sąvokos išaiškinimas šios procedūros kontekste. 5. Ekvivalentiškų prekių naudojimo sąlygos
Leidimo perdirbimui išdavimas	116, 117	1. Prašymo gauti leidimą pateikimas 2. Leidimo išdavimo sąlygos: ekonominės, prekių identifikavimo ir reikalavimai ūkio subjektui, prašančiam leidimo.
Procedūros taikymas	118 – 122	1. Perdirbimo terminų nustatymas 2. Kompensacinių produktų išeigos nustatymo klausimai. 3. Kompensacinių produktų arba neperdirbtų prekių išleidimo į laisvą apyvartą sąlygos 4. Kompensacinių produktų apmokestinimas importo muitais

2 lentelės tęsinys

Muitinės procedūros - laikinojo įvežimo perdirbti taikymo nuostatos	Muitinės kodekso straipsniai	Reglamentuojami klausimai
Perdirbimo operacijų atlikimas už Bendrijos muitų teritorijos ribų	123	1. Galimybės perdirbimo operacijas atlikti trečiosiose valstybėse, taikant laikinojo išvežimo perdirbti procedūrą. 2. Reimportuojamų kompensacinių produktų apmokestinimas muitais
Nuostatos taikomos drobeko sistemai	124 - 128	1. Drobeko sistemos taikymo apribojimai 2. Specialūs reikalavimai prekes išleidžiant į laisvą cirkuliaciją, jei vėliau numatoma toms prekėms taikyti laikinąjį įvežimą perdirbti pagal drobeko sistemą. 3. Laikinąjį įvežimą perdirbti reglamentuojančios nuostatos, kurios netaikomos drobeko sistemos atveju. 4. Sumokėtų muitų gražinimas arba atsisakymas juos išieškoti
Kitos nuostatos	129	1. Galimybės atleisti kompensacinius produktus nuo eksporto muitų.

Be lentelėje išdėstytų nuostatų laikinajam įvežimui perdirbti, taikomos Muitinės kodekso 84 – 90 straipsnių nuostatos, kurios yra bendros kelioms sąlyginio neapmokestinimo ir ekonominio poveikio turinčioms procedūroms. Reikia pažymėti, jog Muitinės kodekse perdirbimo procedūrų taikymas reglamentuojamas gana abstrakčiai, o labiau detalizuota šių procedūrų atlikimo tvarka ir sąlygos pateikiama Komisijos reglamente Nr. 2454/93 išdėstančiame Tarybos reglamento (EEB) Nr.2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas (Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatose).

Minėtasis reglamentas buvo priimtas 1993 metų liepos 2 dieną, o jo priėmimo priežastys panašios į jau aptartas Muitinės kodekso priėmimo priežastis – buvo norima į vieną teisės aktą surinkti muitų teisės įgyvendinimo nuostatas, kurios iki tol buvo išsklaidytos daugelyje Bendrijos reglamentų ir direktyvų. Tuo pačiu buvo siekiama padaryti kai kuriuos ankstesniųjų muitų teisės aktų pakeitimus, suderinti su Kodekso nuostatomis, tiksliau suformuluoti tam tikras taisykles, padidinti teisinį apibrėžtumą. Dėl šių priežasčių Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų apimtis daug didesnė už

Muitinės kodekso apimtį, be to kartu su įgyvendinimo nuostatomis priimtas didelis kiekis įvairių priedų, detalizuojančių su muitų teise susijusius klausimus. Dėl plataus apimamų klausimų rato ir detalaus jų reglamentavimo, dėl įvairių išimčių ir išlygų Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatos tapo sudėtingu, didelės apimties teisės aktu. Šio kodifikuoto muitų teisės akto sukūrimas buvo didelis žingsnis į priekį susisteminant ir apibendrinant visą ES muitų teisę ir tuo palengvinant veiklą verslui ir muitinei. Nuo Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų priėmimo iki dabartinio laikotarpio šis reglamentas buvo daugelį kartų (34) keičiamas ir papildomas, buvo taisomos klaidos. Šie pakeitimai buvo daromi norint patobulinti atskirų sričių reglamentavimą, atsižvelgiant į pokyčius verslo aplinkoje ir muitinės darbe, norint supaprastinti kai kuriuos muitinės formalumus, panaikinti prieštaravimus ir pan.

Mano darbe nagrinėjamai sričiai aktualiausia Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų III antraštinė dalis „Ekonominio poveikio turinčios muitinės procedūros“. Šios dalies pirmajame skyriuje išdėstytos nuostatos, bendros kelioms iš minėtų procedūrų. Toks reglamentavimas leidžia įgyvendinimo nuostatas padaryti šiek tiek glaustesnes (išvengti pasikartojimų), taip pat išryškina panašiai apibrėžiamų objektų, procedūrų bendrumus ir skirtumus. Skyrius prasideda 496 straipsniu, kuriame išaiškinta, kaip turėtų būti suprantamos šioje antraštinėje dalyje naudojamos sąvokos – tokios kaip „leidimas“, „prižiūrinti įstaiga“, „gabenimas trikampiui“, „apskaitos dokumentai“, „pagrindiniai kompensaciniai produktai“ ir kitos. Antrasis skirsnis skirtas nuostatomis, reglamentuojančioms prašymo gauti leidimą pateikimo būdus, formą ir kitas sąlygas (kai kuriais atvejais prašymui turi būti naudojama speciali forma, kurios pavyzdys pateiktas 67 priede). 501 ir 502 straipsniuose detalai reglamentuojami bendrojo leidimo gavimui keliami reikalavimai – dėl prašymo pateikimo vietos, dėl suinteresuotų muitinių keitimosi informacija ir leidimo išdavimo terminų. Nagrinėjant ekonomines leidimo išdavimo sąlygas, pirmiausiai atsižvelgiama į kriterijus, išdėstytus 70 priede, ir pagal tai sprendžiama apie Bendrijos išteklių naudojimo netikslingumą. Atskirais atvejais į ekonominių sąlygų vertinimą gali įsitraukti ir ES Komisija. Vadovaujantis 505 straipsniu leidimai gali būti šių rūšių (neskaitant anksčiau aptarto bendrojo leidimo): leidimas pagal 67 priedo pavyzdį, leidimo suteikimas priimant deklaraciją, leidimo atnaujinimas ar pakeitimas atliekamas pagal paprastą prašymą. Pagal logišką seką toliau apibrėžiami leidimų galiojimo terminai (jie gali skirtis priklausomai nuo perdirbamų prekių pobūdžio) ir numatyta galimybė leidimą išduoti atgaline data (bet neankstesne, negu buvo pateiktas prašymas leidimui). 509 – 514 straipsniai numato kompensaciniams produktams taikomų prekybos politikos priemonių ypatumus, o taip pat sąlygas, kuriomis sąlyginai neapmokestintos prekės gali judėti Bendrijos teritorijoje – iš vienos leidime nurodytos vietos į kitą, iš leidimo turėtojo – operatoriui arba iš vieno leidimo turėtojo kitam leidimo turėtojui. Šios operacijos, siekiant verslui sudaryti palankias sąlygas, pagal galimybes supaprastintos, paliekant tik minimalią muitinę priežiūrą ir apskaitą. Muitinė gali nereikalauti vesti papildomos sąlyginio neapmokestinimo

procedūrų vykdymo apskaitos, jeigu ūkio subjekto vedamos apskaitos duomenys tenkina muitinės poreikius. Kalbant apie perdirbimo muitinės procedūras, svarbi yra kompensacinių produktų išveža ir jos apskaičiavimas. Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatose ši sritis reglamentuojama 517 ir 518 straipsniuose. Paprastai išveža ar jos apskaičiavimo būdas nurodomi leidime, tačiau galimi ir tokie atvejai, kai išveigos norma nustatoma po prekių pateikimo, bet ne vėliau negu prekės imamas taikyti naujas muitinės režimas arba prekės pradamos naudoti. Kai kurioms prekėms 69 priede numatytos standartinės išveigos normos. Išveigos nustatymas svarbus tuo, kad pagal ją, remiantis kiekybiniu ar vertiniu skaičiavimo metodais, apskaičiuojamas importuotų prekių kiekis kompensaciniuose produktuose. Vėliau tai įtakoja taikytinų importo muitų dydį arba sumą, kuri turi būti atimama, kai susidaro skola muitinei. Siekiant užkirsti kelią galimam piktnaudžiavimui mokesčių mokėjimo atidėjimu, Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatose apibrėžta kompensacinių palūkanų sąvoka ir jų apskaičiavimo bei mokėjimo tvarka. Šiose nuostatose numatyta nemažai išimčių, kai kompensacinės palūkanos gali būti neskaičiuojamos – pvz. šalutiniams kompensaciniams produktams, išleidžiant į laisvą apyvartą dėl prekių sunaikinimo atsiradusias atliekas, atvejais kai palūkanų taikymo laikotarpis trumpesnis kaip mėnuo ir kt. 520 ir 521 straipsniai reglamentuoja ekonominio poveikio turinčių muitinės procedūrų užbaigimo formalumus, o perdirbimo muitinės procedūras vykdančiams subjektams dar numatyta prievolė laikantis nustatytų terminų pateikti formalumų užbaigimo dokumentą. Šis apibendrinantis dokumentas leidžia muitinei operatyviai ir su minimaliomis sąnaudomis patikrinti perdirbimo procedūros vykdymo atitikimą teisės aktų reikalavimams, mokėtinų mokesčių apskaičiavimo teisingumą. Siekiant visos ES mastu stebėti ir valdyti ekonominio poveikio turinčių procedūrų vykdymo apimtį, šalių muitinėms numatyta prievolė nustatyta tvarka teikti Europos Komisijai informaciją apie išduotus leidimus perdirbimui taip pat apie prašymus, kurie buvo atmesti. Savo ruožtu Komisija sudaro šalių muitinių tarnyboms sąlygas naudotis šiais duomenimis. Tais atvejais kai yra poreikis kelioms muitinės įstaigoms naudotis informacija apie konkrečios ekonominio poveikio turinčios procedūros vykdymą, gali būti naudojami informaciniai lakštai (jie pildomi pagal 71 priede pateiktas formas).

III antraštinės dalies „Ekonominio poveikio turinčios muitinės procedūros“ trečiame skyriuje išdėstytos nuostatos, kurios taikytinos tik laikinojo įvežimo perdirbti procedūrai. Papildant bendrus reikalavimus leidimo (vykdyti ekonominio poveikio turinčią muitinės procedūrą) suteikimui (III antraštinė dalies pirmas skyrius), įvežimo perdirbti atveju taikomos tokios papildomos sąlygos:

- Leidimas išduodamas, jei pareiškėjas realiai planuoja reeksportuoti pagrindinius kompensacinius produktus;
- Leidimas gali būti išduodamas visoms prekėms išskyrus įrangą ir įrankius, kurą ir energijos šaltinius (neskaitant būtinų kompensaciniams produktams ar importuotoms prekėms tirti), tepalus (neskaitant būtinų kompensaciniams produktams);

- Ekonominės sąlygos laikomos įvykdytomis visuomet, išskyrus prekių grupę nurodytą 73 priede (norint perdirbti šias prekes taikoma griežtesnė ekonominių sąlygų patikra);
- Leidime nurodoma įvežamų perdirbti prekių identifikavimo kompensaciniuose produktuose būdai bei ekvivalentiškų prekių naudojimo sąlygos (jeigu ketinama jas naudoti).

542 straipsnyje apibrėžti perdirbimo procedūrų formalumų užbaigimo laikotarpiai. Jie priklausomai nuo prekių pobūdžio gali būti tokie – 2 mėnesiai numatomiems skersti gyvūnams, 3 arba 6 mėnesiai gyvūnams, kurie prieš skerdimą penimi, 4 mėnesiai pieno produktams, 6 mėnesiai mėsos ar kitų žemės ūkio produktų, kuriems gali būti taikomos eksporto grąžinamosios išmokos, perdirbimui. Visi šie terminai, esant pateisinančioms aplinkybėms, gali būti pratęsti, bet neilgiau kaip iki bendros 12 mėnesių trukmės. Išankstinio eksporto taikymui taip pat numatyti terminai, per kuriuos ne Bendrijos prekės turi būti deklaruojamos laikinajam įvežimui perdirbti. Įgyvendinimo nuostatose numatyta net keletas atvejų, kai fiziškai neišgabenant kompensacinių produktų iš Bendrijos muitų teritorijos laikoma, jog jie buvo eksportuoti (reeksportuoti) – tiekimas diplomatinėms ir konsulinėms atstovybėms, pristatymas šalyje dislokuotoms narės ginkluotosioms pajėgoms, orlaivių ir erdvėlaivių pristatymas ir kt.

Atskirame skirsnyje išdėstytos nuostatos, taikomos sąlyginio neapmokestinimo sistemos veikimui. Čia aptarti momentai, kuomet pasikeičia prekių statusas – ekvivalentiškos prekės ir iš jų pagaminti produktai tampa ne Bendrijos prekėmis, o importuotoms prekėms suteikiamas Bendrijos prekių statusas. Tai svarbu ypač tais atvejais, kai po perdirbimo prekės išleidžiamos į laisvą apyvartą ir apmokestinamos muitais bei kompensacinėmis palūkanomis. Palengvinant sąlygas verslo subjektams, leidime gali būti numatyta galimybė kompensacinius produktus ar neperdirbtas prekes išleisti į laisvą apyvartą nepateikiant muitinės deklaracijos. Tokiu atveju šis išleidimas laikomas įvykusių tuo momentu, kai muitinei leidimo turėtojas pateikia muitinės formalumų baigmės dokumentą. Šiomis nuostatomis įgyvendinamas Muitinės kodekso 120 straipsnis. Dar vienas privalumas verslui – tai, kad išleidžiami į laisvą apyvartą kompensaciniai produktai apmokestinami muitais, kurie skaičiuojami remiantis importuotoms prekėms taikomais apmokestinimo veiksniais, galiojusiais įvežimo perdirbti deklaracijos pateikimo dieną. Ši nuostata netaikoma tik tokiems šalutiniams produktams kaip atliekos, laužas, atraižos (jos bendru atveju apmokestinamos muitais, taikytiniais tokioms prekėms, bet leidimo turėtojas gali prašyti muitinės ir juos apmokestinti kaip pagrindinius kompensacinius produktus). 549 ir 550 straipsniuose numatytos privalomos žymos dokumentuose, lydinčiuose kompensacinius produktus ar neperdirbtas prekes tais atvejais, kai jie pateikiami vienai iš sąlyginio neapmokestinimo procedūrų arba išvežami į laisvąją zoną ar laisvąjį sandėlį. Žymų pavyzdžiai:

- LP/S prekės – prekėms, kurioms taikoma sąlyginio neapmokestinimo sistema;
- LP/D prekės – prekėms, kurioms taikoma drobeko sistema;

- Prekybos politika – prekėms, kurioms taikomos ES prekybos politikos priemonės.

Apibendrinant šiuos svarbiausius ES muitų teisės aktus – Muitinės kodeksą ir Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatas, reikia pažymėti, jog juose gan nuosekliai įgyvendintos Kioto konvencijos ir jos specialiųjų priedų svarbiausios nuostatos. Tai įgalina verslą vykdyti labiausiai jų poreikius atitinkančius muitinės sankcionuotus veiksmus, naudotis muitinės procedūrų suteiktomis galimybėmis, procedūriniais supaprastinimais, mokestinėmis lengvatomis. Pastebimas ES muitų teisės siekis neapkrauti ūkio subjektų gausia dokumentacija, sudėtingais vykdyti muitinės formalumais, numatytas dalykinis verslo ir muitinės bendradarbiavimas.

1.4.3. Lietuvos Respublikos teisės aktai, reglamentuojantys perdirbimo muitinės procedūrų vykdymą

Pagrindinis Lietuvos muitų teisės aktas – Lietuvos Respublikos muitinės įstatymas. Jis buvo priimtas 2004 metų balandžio 27 dieną (stojimo į ES išvakarėse) ir skirtas įtvirtinti šio stojimo iššauktus pasikeitimus muitų teisės srityje. Kadangi Europos Sąjungos teisėje įtvirtinta bendra užsienio prekybos ir muitų politika, todėl visos valstybės narės taiko tuos pačius muitų tarifus, netarifines priemones, muitinės procedūras ir kitus muitinės formalumus. Kaip jau buvo minėta anksčiau, pagrindiniai ES muitų teisės aktai – Muitinės kodeksas ir Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatos yra priimti kaip reglamentai, todėl tiesiogiai ir visa apimtimi taikomi visose ES narėse. Pagal ES teisę, reglamentų nuostatos negali būti atkartojamos ar pakeičiamos nacionaliniuose teisės aktuose. Nacionalinė teisė gali reglamentuoti tik tas sritis, kurios pagal ES teisę paliktos šalies kompetencijai, taip pat gali smulkiau išdėstyti ES teisės aktų nuostatų taikymo klausimus. Dėl šių priežasčių nacionalinės muitų teisės nuostatos reglamentuoja tik organizacinius, administracinius bei smulkius procedūrinius klausimus.

LR muitinės įstatymas reglamentuoja:

1) Lietuvos Respublikos muitinės paskirtį, veiklos principus ir teisinius pagrindus, funkcijas, struktūrą, veiklos organizavimą, finansavimą, bendradarbiavimo su valstybės ir savivaldybės institucijomis ir įstaigomis, kitais asmenimis, Europos Sąjungos ir užsienio valstybių institucijomis pagrindus;

2) Lietuvos Respublikos muitinės pareigūnų įgaliojimus, teises, pareigas, garantijas ir atsakomybę;

3) iš trečiųjų šalių importuotų ir į trečiąsias šalis eksportuojamų prekių muitinės priežiūros tvarką;

4) Lietuvos Respublikos muitinės administruojamų mokesčių taikymo tvarką;

5) Lietuvos Respublikos užsienio prekybos statistinių duomenų rinkimo ir apdorojimo tvarką. (Lietuvos Respublikos seimas, 2004).

Kalbant apie perdirbimo muitinės procedūras, Muitinės įstatymas tiesiogiai nereglementuoja jų vykdymo tvarkos. Įstatymo 5 straipsnis duoda nuorodą į Mokesčių administravimo įstatymą, kuris numato muitinei prievolę administruoti importuojamoms prekėms taikomus akcizus ir PVM. Pagal Lietuvos Respublikos akcizų ir Pridėtinės vertės įstatymus, šiais mokesčiais neapmokestinamos ne Bendrijos prekės, kol joms taikoma sąlyginio neapmokestinimo sistema.

Lietuvos Respublikos muitinė, išduodama ūkio subjektams leidimus taikyti laikinojo įvežimo perdirbti ir laikinojo išvežimo perdirbti procedūras, taiko Muitinės departamento (toliau – MD) direktoriaus įsakymais (Nr. 1B-403 ir Nr. 1B-404 priimti 2004 metų balandžio 26 d.) patvirtintas tokių leidimų išdavimo taisyklės. Šios taisyklės, parengtos vadovaujantis ES Muitinės kodeksu ir Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatomis, nustato tvarką, pagal kurią minėtas procedūras pageidaujantis vykdyti asmuo turi pateikti prašymą leidimui gauti, o muitinė prašymą nagrinėja, po to registruoja ir išduoda leidimą arba atsisako išduoti. Taisyklėse numatyta, kuriais atvejais kokios formos prašymus ir kurioms muitinės įstaigoms turi pateikti prašantysis leidimo asmuo, kokie papildomi dokumentai reikalingi. Prašymus nagrinėja teritorinių muitinių Kontrolės ir priežiūros skyrių darbuotojai (kurių pareigybių aprašymuose nurodyta, kad jie yra už leidimų išdavimą atsakingi darbuotojai) arba muitinės įstaigos pareigūnai (kai pateikiamas supaprastintas prašymas – muitinės deklaracija). Minėti pareigūnai, pagal ES teisės aktų reikalavimus atlikę leidimo išdavimo sąlygų patikrą (bendrojo leidimo atveju dar suderinę su kitomis muitinės įstaigomis), priima vieną iš sprendimų: išduoti leidimą, iš prašančiojo pareikalauti papildomos informacijos, neišduoti leidimo. Neišdavimo atveju, leidimo prašytojui parengiamas raštiškas motyvuotas sprendimas dėl leidimo neišdavimo ir nurodoma galimybė šį sprendimą apskųsti. Jei leidimas išduodamas, jis parengiamas pagal Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 67 priedo pavyzdį, išrašomas dviem egzemplioriais ir registruojamas tam skirtame žurnale, suteikiant jam registracijos numerį. Vienas leidimo egzempliorius išduodamas asmeniui, kuriam leista vykdyti perdirbimo muitinės procedūrą, o kitas egzempliorius kartu su prašymu saugojamas teritorinėje muitinėje.

Dar vienas teisės aktas susijęs su laikinojo įvežimo perdirbti procedūra – MD direktoriaus įsakymas Nr. 1B-267 (2007 metų balandžio 11 d.) „Dėl importuotų prekių apskaitos lapų, laikinai įvežtų perdirbti prekių, pateiktų formalumų užbaigimui, apskaitos lapų ir leidimo taikyti laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą naudojimo ataskaitos teikimo ir pildymo taisyklių patvirtinimo“. Šiuo įsakymu patvirtintos taisyklės reglamentuoja importuotų prekių apskaitos lapų ir laikinai įvežtų perdirbti prekių, pateiktų formalumų užbaigimui, apskaitos lapų bei leidimo taikyti laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą naudojimo ataskaitos teikimą bei pildymą. Importuotų prekių apskaitos lapai privalomai pateikiami muitiniam tikrinimui, kai importuotos prekės pateikiamos laikinojo įvežimo

perdirbti procedūrai, o laikinai įvežtų perdirbti prekių apskaitos lapai pateikiami muitiniam tikrinimui, kai kompensaciniai produktai arba nepakeisto pavidalo prekės reeksportuojami arba jiems įforminami kiti muitinės sankcionuotiems veiksmai. Šiose taisyklėse išdėstyti reikalavimai, keliami prekių apskaitos lapų turiniui, lapų pateikimo muitinės įstaigoms tvarka, o taip pat reikalavimai perdirbimo procedūros užbaigimo ataskaitai. Minėtų taisyklių II, III ir IV dalyse pateikti detalūs nurodymai, kaip turi būti pildomi atitinkamai - importuotų prekių apskaitos lapai, laikinai įvežtų perdirbti prekių, pateiktų formalumų užbaigimui, apskaitos lapai, leidimo taikyti laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą naudojimo ataskaita. Baigiamosiose nuostatose apibrėžta taisyklių išimtis verslininkams, kurių perdirbamų prekių vedama apskaita leidžia muitinei efektyviai kontolijuoti perdirbimo procedūrų eigą ir užbaigimą. Muitinė gali nuspręsti iš tokių subjektų nereikalauti prekių apskaitos lapų ir procedūros užbaigimo ataskaitos.

2. PERDIRBIMO MUITINĖS PROCEDŪRŲ TAIKYMO LIETUVOS RESPUBLIKOJE ANALIZĖ

2.1. Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo apimtys

Užsienio prekybos statistikai praktikoje plačiausiai naudojamos dvi sistemos – Bendroji prekybos sistema ir Specialioji prekybos sistema. Naudojant pirmąją sistemą į užsienio prekybos apskaitą įtraukiamos visos prekės, kertančios valstybės sieną (išskyrus gabenamas tranzitu). Pagal ES Komisijos reglamentą Nr. 1917/2000 į užsienio prekybos apimtis pagal Specialiąją prekybos sistemą įtraukiami tokių muitinės procedūrų duomenys:

- Importo apskaitai – išleidimo laisvai cirkuliuoti, laikinojo įvežimo perdirbti (pagal sąlyginio neapmokestinimo ir drobeko sistemas) bei reimporto po laikinojo išvežimo perdirbti apimtys;
- Eksporto atveju – negražinamo eksporto, laikinojo išvežimo perdirbti bei reeksporto po laikinojo įvežimo perdirbti apimtys.

Iki Lietuvos įstojimo į ES (2004m. gegužės 1 d.) Lietuvos užsienio prekybos statistikai buvo naudojama Bendroji prekybos sistema ir duomenys tam buvo gaunami iš muitinės deklaracijų. Po įstojimo į ES pradėta taikyti Specialiąją prekybos sistemą, kurios duomenys gaunami iš dviejų šaltinių: prekyboje su trečiosiomis šalimis – iš muitinės deklaracijų (Ekstrastatas), o prekiaujant su ES valstybėmis - iš Intrastato ataskaitų. Intrastato ataskaitas (duomenis apie prekių išvežimą į ES valstybes ir įvežimą iš ES šalių) privalomai, vadovaujantis Komisijos reglamentu Nr. 1982/2004, turi teikti visi ūkio subjektai, kurių prekybos su ES šalimis apimtys per metus viršija tam tikrą nustatytą ribą.

Užsienio prekybos analizei šiame darbe pasinaudota Lietuvos Respublikos Muitinės informacinių sistemų centro pateiktais duomenimis (Ekstrastatas) ir Lietuvos statistikos departamento tinklalapyje (<http://www.stat.gov.lt/lt/pages/view/?id=3624&PHPSESSID=aa30b68ae52bdb27e18050660eea465c>) pateiktomis užsienio prekybos statistinėmis lentelėmis. Užsienio prekybos apimčių dinamikai stebėti pasirinkti 2003, 2005, 2007, 2009, 2011 metų duomenys (žr. 3 lent.), siekinat įvertinti importo ir eksporto apimčių pasikeitimus Lietuvai įstojus į ES ir vėlesnę jų dinamiką. Duomenys pateikti pagal negražinamojo eksporto, laikinojo išvežimo perdirbti, reeksporto po laikinojo įvežimo perdirbti, išleidimo laisvai cirkuliuoti, laikinojo įvežimo perdirbti ir reimporto po laikinojo išvežimo perdirbti muitinės procedūrų prekių statistinės vertės apimtys. Atskira eilute išskirtos Lietuvos Respublikos prekybos su ES šalimis apimtys.

3 lentelė. Lietuvos Respublikos užsienio prekybos duomenys

	2003 m.		2005 m.		2007 m.		2009 m.		2011 m.	
	Prekių vertė (mln. Lt)	Procentinė dalis (%)	Prekių vertė (mln. Lt)	Procentinė dalis (%)	Prekių vertė (mln. Lt)	Procentinė dalis (%)	Prekių vertė (mln. Lt)	Procentinė dalis (%)	Prekių vertė (mln. Lt)	Procentinė dalis (%)
Bendras eksp.¹	21163,1	100	32767,3	100	43192,4	100	40732,6	100	69642,6	100
Išvežimas į ES	9159,0	43,3	21419,5	65,4	27968,5	64,8	26184,5	64,3	42766,3	61,4
Negražinamas ekspertas ¹	15563,8	73,5	30949,2	94,5	40309,8	93,3	34960,2	85,8	66732,3	95,8
Laikinis išvežimas perdirbti	208,9	1,0	74,5	0,2	129,5	0,3	96,7	0,3	114,5	0,2
Reeksportas po laikinojo įvežimo perdirbti	5390,4	25,5	1743,6	5,3	2753,1	6,4	5675,7	13,9	2795,8	4,0
Bendras imp.²	29438,0	100	43151,9	100	61503,5	100	45311,0	100	78159,7	100
Įvežimas iš ES	14184,3	48,2	25586,0	59,3	42029,7	68,3	26773,1	59,1	43668,4	55,9
Išleidimas laisvai cirkuluoti ²	24892,2	84,6	42298,0	98,0	58356,9	94,9	39980,3	88,2	75954,6	97,2
Laikinis įvežimas perdirbti	4390,0	14,9	809,5	1,9	3016,6	4,9	5233,7	11,6	2141,3	2,7
Reimportas po laikinojo išvežimo perdirbti	155,8	0,5	44,4	0,1	130,0	0,2	97,0	0,2	63,8	0,1

¹ Bendros eksporto ir negražinamo eksporto apimtys pateiktos susumavus LR eksporto į trečiąsias šalis ir prekių išvežimo į ES šalis duomenis.

² Bendros importo ir išleidimo laisvai cirkuluoti apimtys pateiktos susumavus importo iš trečiųjų šalių ir prekių įvežimo iš ES šalių duomenis.

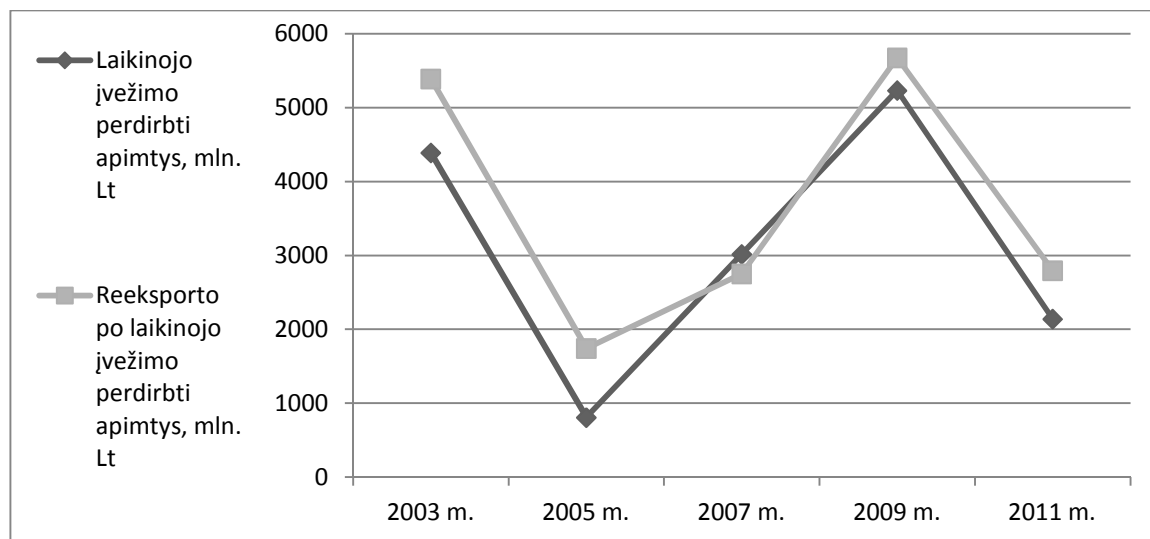
Šaltinis: LR Muitinės informacinių sistemų centro duomenys ir LR Statistikos departamento skelbiami LR užsienio prekybos duomenys

Visų pirma reikia pažymėti, kad Lietuvos užsienio prekybos rodikliai labai pasikeitė po įstojimo į ES. Svarbiausi šie pokyčiai:

- Lietuvai prisijungus prie ES bendrosios rinkos, prekyba su senosiomis ES narėmis nustojo buvusi muitinės priežiūros sritimi, o informacija apie šios prekybos apimtis pradėta rinkti pagal Intrastato sistemos reikalavimus;
- Svarbios Lietuvos prekybos partnerės (Latvija, Lenkija, Estija ir kt.) kartu su Lietuva įstojo į ES, todėl tai labai sumažino bendrą muitinės procedūrų skaičių.

Jeigu 2003 metais Lietuvos prekyba su ES šalimis sudarė atitinkamai – eksportas 43,3 proc., o importas 48,2 proc. nuo bendrų apimčių, tai 2005 metais išvežimas į ES sudarė 65,4 proc. bendro eksporto, o įvežimas iš ES – 59,3 proc. bendro importo. Akivaizdu, jog dėl tokių pokyčių labai sumažėjo visų muitinės procedūrų, o tuo pačiu ir perdirbimo muitinės procedūrų apimtys (anksčiau egzistavę Lietuvos ir ES šalių prekybiniai – gamybiniai santykiai nenutrūko, tik nebeliko prievolės taikyti perdirbimo muitinės procedūras). Laikinojo įvežimo perdirbti apimtys sumažėjo daugiau kaip 5 kartus, o reeksportas po laikinojo įvežimo perdirbti sumažėjo apie 3 kartus. Tačiau jeigu įvertinsime tai, jog 2003 metais tik apie 20 proc. laikinojo įvežimo procedūrų buvo vykdoma su ES nepriklausančiomis šalimis, pamatysime, kad 2005 metais laikinojo įvežimo perdirbti apimtys tik apie 9 proc. mažesnės negu 2003 metais ($4390,0 \times 0,2 = 878$ mln. Lt). Iš 3 lentelės pastebima, kad Lietuvos verslininkai greitai surado naujų galimybių vykdyti laikinojo įvežimo perdirbti procedūras bendradarbiaudami su trečiosiomis šalimis. Nuo 2005 iki 2009 metų laikinojo įvežimo perdirbti apimtys padidėjo beveik 6,5 karto ir sudarė 11,6 proc. viso Lietuvos importo. Atitinkamai reeksportas po laikinojo įvežimo perdirbti minėtu laikotarpiu išaugo 3,3 karto ir sudarė net 13,9 proc. viso Lietuvos eksporto.

2008 metų pabaigoje prasidėjusi pasaulinė finansinė ir ekonominė krizė stipriai įtakojo ir Lietuvos užsienio prekybos apimtis. Nuo 2005 metų kasmet po 13 – 19 proc. augę eksporto ir importo apimtys 2009 metais smuko – eksporto beveik 27 proc., o importo – net 38 proc. . Tokį nuosmukį sąlygojo netiesioginiai finansinės – ekonominės krizės padariniai Lietuvai: eksporto rinkose prasidėjusi recesija, sumažėjęs vartojimas, išaugusi infliacija, padidėję energetinių išteklių kainos. Šie procesai įtakojo ir laikinojo įvežimo perdirbti procedūrų apimtis – nutrūko daugelis gamybinių – prekybinių ryšių su trečiųjų šalių verslo subjektais.

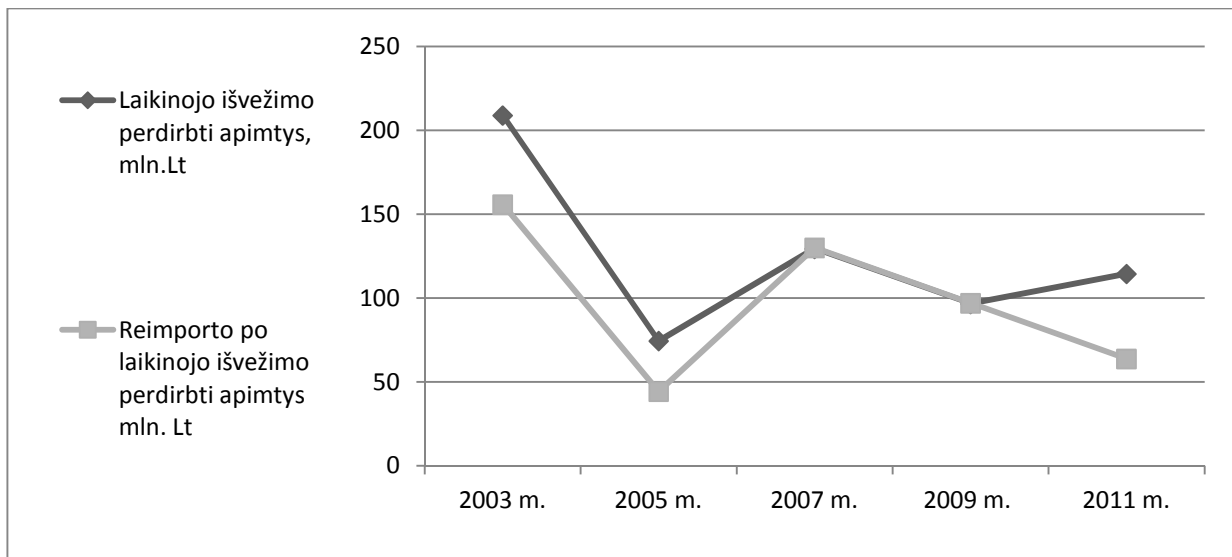
Šaltinis: LR Muitinės informacinių sistemų centro duomenys

3 pav. Laikinojo įvežimo perdirbti ir reeksporto po perdirbimo apimtys

2011 metų duomenimis į Lietuvą laikinai įvežta perdirbimui prekių tik už 2141,3 mln. Lt (3 pav.), kas maždaug atitinka 2006 – 2007 metų lygį, tačiau praeitais metais išaugę (lyginant su 2005 metais daugiau kaip 2 kartus) negražinamo eksporto (kartu su prekių išvežimu į ES šalis) apimtys teikia vilčių, jog ateityje turėtų užsimegzti nauji Lietuvos verslo subjektų ryšiai su trečiųjų šalių įmonėmis ir laikinojo įvežimo perdirbti bei reeksporto po perdirbimo apimtys išaugs.

Kiek kitokia padėtis yra su laikinuoju išvežimu perdirbti. Iki Lietuvos įstojimo į ES, 2003 metų duomenimis pagal šią procedūrą buvo išvežta prekių už 208,9 mln. Lt (tai sudarė apie 1 proc. viso Lietuvos eksporto). Atitinkamai reimportas po laikinojo išvežimo perdirbti buvo 155,8 mln. Lt (tai sudarė tik apie 0,5 proc. viso Lietuvos importo). Kadangi tuo metu dauguma šių procedūrų buvo vykdoma su ES šalimis arba šalimis, kurios kartu su Lietuva įstojo į ES, todėl po 2004 metų gegužės 1 dienos laikinojo išvežimo perdirbti procedūrų apimtys sumažėjo apie 3 kartus (atitinkamai ir reimportas po laikinojo išvežimo perdirbti). 4 paveiksle pavaizduota laikinojo išvežimo perdirbti ir reimporto po laikinojo išvežimo perdirbti apimčių dinamika.

Laikotarpiu nuo 2005 iki 2011 metų laikinojo išvežimo perdirbti apimtys šiek tiek augo (2007 metais – iki 129,5 mln.Lt, 2009 metais – iki 96,7 mln. Lt, 2011 metais – iki 114,5 mln. Lt), tačiau galima konstatuoti, jog šios procedūros turėjo labai menką įtaką Lietuvos eksporto ir importo bendroms apimtims (sudarė tik apie 0,2 – 0,3 proc. šių apimčių). Manychiau, jog Lietuvos verslo subjektai dar nepakankamai išnaudoja laikinojo išvežimo perdirbti procedūros teikiamas galimybes, ypač turint omenyje, jog greta yra tokios valstybės kaip Baltarusija, Rusija, Ukraina, kuriose darbo jėga gerokai pigesnė nei Lietuvoje.

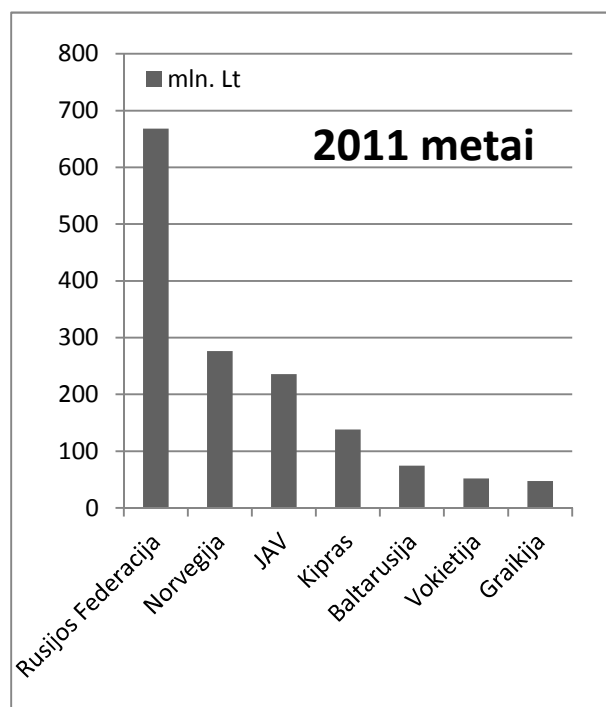
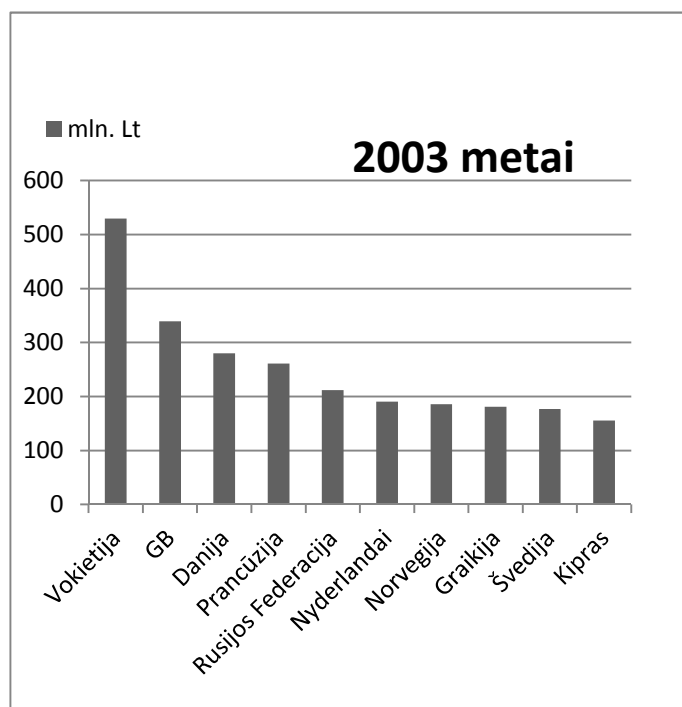
Šaltinis: LR Muitinės informacinių sistemų centro duomenys

4 pav. laikinojo išvežimo perdirbti ir reimporto po šios procedūros apimtys

2.2. Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo statistinė analizė pagal prekybinius partnerius, prekių klasifikaciją, prekių kilmę

Kaip buvo minėta 2.1 poskyryje, iki stojimo į ES pagrindiniai Lietuvos verslo partneriai vykdant perdirbimo procedūras buvo senosios ES narės (žr. 5 pav.). Svarbiausia partnerė vykdant laikinojo išvežimo perdirbti procedūrą buvo Vokietija, po jos pagal prekių vertės apimtį sekė Jungtinė Karalystė, Danija ir Prancūzija. Iš ES nepriklausančių šalių svarbiausia partnerė – Rusijos Federacija. Iš Rusijos į Lietuvą pagal laikinojo išvežimo perdirbti procedūrą 2003 metais buvo įvežta prekių už 211,7 mln. Lt (beveik 5 proc. viso perdirbamų prekių kiekio). Prekių kilmė daugumoje atvejų atitiko šalį siuntėją – Vokietija, Jungtinė Karalystė, Danija, Prancūzija, Rusijos Federacija, Norvegija, Nyderlandai.

Apžvelgiant 2003 metais įvežtų perdirbti prekių asortimentą pastebėsime, kad pagal prekių statistinę vertę svarbiausios prekės – laivai (Kombinuotosios nomenklatūros (toliau - KN) pozicija – 8901). Šių prekių vertė sudaro apie 28 proc. iš visų tais metais įvežtų perdirbti prekių. Toliau pagal prekių vertę seka lengvieji automobiliai (KN pozicija – 8703) ir elektros grandinių elementai (KN pozicija – 8536). Iš kitų svarbesnių 2003 metais įvežtų perdirbti prekių grupių paminėtina polietileno žaliava, orlaiviai, gamybos linijos, tekstilės gaminiai. Kitos prekės sudaro santykinai nedidelę perdirbamų prekių dalį.

Šaltinis: LR Muitinės informacinių sistemų centro duomenys

5 pav. Įvežtų perdirbti prekių apimtys 2003m.

6 pav. Įvežtų perdirbti prekių apimtys 2011 m.

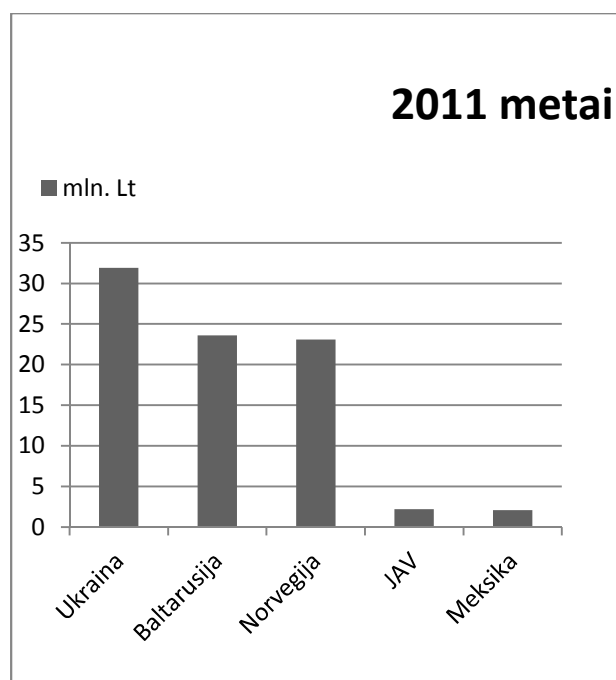
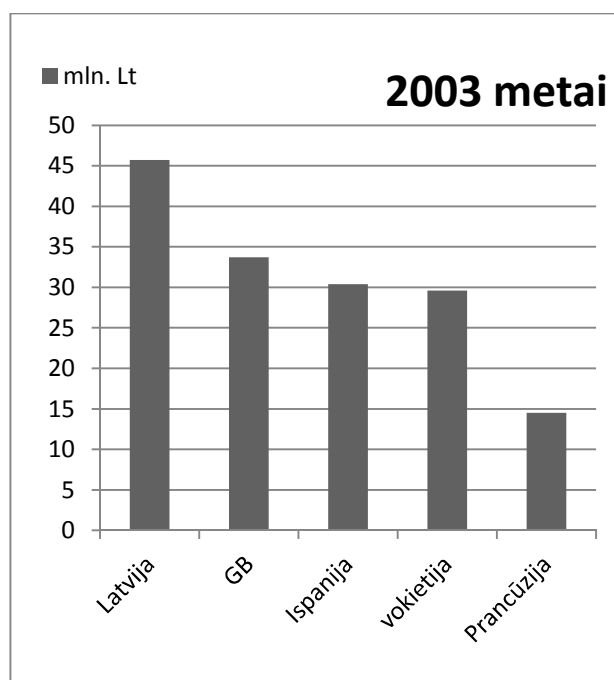
Po įstojimo į ES iš esmės pasikeitė Lietuvos partneriai laikinojo įvežimo perdirbti srityje. Svarbiausia prekių siuntėja (2005 m. duomenimis) tapo JAV, po jos sekė Rusijos Federacija, Korėja, Norvegija, Šveicarija, Kinija ir kitos valstybės. Taigi galime konstatuoti, jog Lietuvos verslo įmonės gana greitai persiorientavo ir surado naujų partnerių šiai procedūrai vykdyti. Perdirbamų prekių asortimentas pasikeitė nedaug – svarbiausia prekių grupė tapo lengvieji automobiliai, po jų sekė elektros įrenginiai, laivai ir orlaiviai, tabakas, cukrus. Sugretinus 5 pav. ir 6 pav. pateiktas diagramas matyti, kad laikinojo įvežimo perdirbti apimtys pagal prekių vertę panašios ir 2003 metais ir 2011 metais, o šalys siuntėjos pasikeitė. Tai rodo įvežimo perdirbti procedūrų aktualumą Lietuvos užsienio prekyboje. Štai pagal šią procedūrą prekybos su Rusijos Federacija apimtys išaugo apie 3 kartus, su Norvegija – 1,5 karto.

2007 metais pirmaujanti pagal statistinę vertę prekių grupė – laivai ir tanklaiviai (KN pozicija – 8901). Šios prekės pagal statistinę vertę sudarė net 46 proc. visų į Lietuvą įvežtų perdirbti prekių. Antroji stambiausia pagal prekių vertę grupė – lengvieji automobiliai (KN pozicija 8703), jų dalis tarp visų įvežtų perdirbti prekių – 21 proc.. Už nemažas sumas taip pat įvežta perdirbti orlaivių (KN pozicija 8802), elektros įrangos (KN pozicijos – 8528, 8516). Pagrindinės šalys siuntėjos – didžiausios pasaulio industrinės valstybės: Rusijos federacija, JAV, Kinija. Be jų paminėtinos kitos svarbios prekybos partnerės: Norvegija, Šveicarija, Japonija. 2009 metais buvo pasiekta rekordiškai didelė įvežamų perdirbti prekių vertė -5233,7 mln. Lt, iš kurių net 4086 mln. Lt sudarė žvejybiniai

laivai, tanklaiviai, kruiziniai laivai. Tokius rezultatus sąlygojo labai sėkminga AB „Vakarų laivų gamykla“ veikla, vykdant stambius laivų modernizacijos, remonto ir statybos projektus. Šios bendrovės partneriai – stambios įvairių šalių laivybos, žvejybos įmonės, tarptautinius pervežimus jūra vykdančios kompanijos. Dėsninga yra ir tai, kad į Lietuvą įvežamas didelis kiekis naudotų lengvųjų automobilių, kurie, atlikus įvairius remonto darbus (dažnai taikant laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą), vėliau reeksportuojami į trečiasias šalis. Šių procedūrų didelį skaičių sąlygoja Lietuvos įmonių specializacija šioje srityje. Jau trečias dešimtmetis nemažas skaičius Lietuvos smulkių ir vidutinių įmonių vykdo veiklą, susijusią su naudotų lengvųjų automobilių prekyba, pervežimu ir remontu. Sukaupta patirtis, išvystyta specializacija, sukurta infrastruktūra ir pagalbinių paslaugų sektorius leidžia Lietuvai tapti regiono lydere naudotų automobilių prekybos ir remonto srityje. Dirbantieji šiame sektoriuje kai kuriuose Lietuvos regionuose sudaro nemažą darbo rinkos dalį, sukuriama reikšminga pridėtinė vertė.

Paskutiniaisiais metais dėl pasaulinės ekonominės – finansinės krizės įtakos laikinojo įvežimo perdirbti apimtys apie 2 kartus sumažėjo, tačiau populiariausios šios procedūros taikymo sritys išliko – tai laivų, orlaivių, lengvųjų automobilių remontas ir perdirbimas. Tarp perdirbamų prekių atsirado reikšmingesni kiekiai chemijos ir apdirbamosios pramonės žaliavų: amoniako (KN pozicija – 2814), teraftalato (KN pozicija – 2917), tabako (KN pozicija – 2401). Apžvelgiant šalių siuntėjų geografiją pastebima, jog atsirado ir naujų prekybos partnerių iš Baltarusijos, Kanados, Tailando. Perdirbtos prekės dažniausiai reeksportuojamos į Rusijos Federaciją, Japoniją, Norvegiją, Kazachstaną, Indiją.

Laikinojo išvežimo perdirbti apimtys iki Lietuvos stojimo į ES ir šiuo metu yra kur kas mažesnės nei laikinojo įvežimo perdirbti. 2003 metais iš Lietuvos daugiausiai buvo išvežta perdirbti transporto priemonių, jų dalių, elektros ir dyzelinių variklių (KN skirsniai – 88, 86, 85 84). Iš kitų prekių paminėti antikvariniai dirbiniai (KN pozicija 9705), jų vertė 30,3 mln. Lt ir tauriųjų metalų laužas (KN pozicija 7112), kurio vertė 14,3 mln. Lt. Kaip matyti iš prekių asortimento, 2003 m. absoliuti dauguma išvežamų perdirbti prekių buvo išvežamos remonto ar rekonstrukcijos tikslais. Šalys į kurias buvo išvežamos perdirbti prekės – tai daugiausia ES valstybės: Ispanija, Jungtinė Karalystė, Vokietija, Prancūzija, Latvija. Pagrindinės šalys gavėjos ir išvežtų perdirbti prekių vertės pavaizduotos 7 paveiksle. Prekių kilmė daugumoje atvejų atitinka šalį gavėją, kaip išimtis galima išskirti Rusijos Federacijos kilmės prekių išvežimą į Latviją (prekių vertė – 34,2 mln. Lt) ir lietuviškų prekių išvežimą į Ispaniją (prekių vertė – 30,4 mln. Lt).

Šaltinis: LR Muitinės informacinių sistemų centro duomenys

7 pav. Išvežtų perdirbti prekių apimtys 2003m.

8 pav. Išvežtų perdirbti prekių apimtys 2011 m.

Po Lietuvos stojimo į ES iš esmės pasikeitė ir išvežamų perdirbti prekių asortimentas ir šalys – perdirbėjos. Nuo 2005 iki 2011 m. absoliuti dauguma išvežamų perdirbti prekių – įvairūs tekstilės gaminiai – vilnoniai audiniai (KN pozicijos – 5111, 5112), medvilniniai audiniai (KN pozicijos – 5208, 5209), lininiai audiniai (KN pozicija – 5309), sintetiniai audiniai (KN pozicijos – 5407, 5515), neaustinės medžiagos (KN pozicija – 5603), trikotažo gaminiai (KN pozicijos iš 60 ir 61 skirsnių) bei kiti priedai – siūlai (KN pozicija – 5401), sagos (KN pozicija – 9606), užtrauktukai (KN pozicija – 9607). Iš kitų išvežamų perdirbti prekių paminėtini kraujo preparatai (KN subpozicija – 300210) bei transporto priemonės – geležinkelio vagonai (KN pozicija – 8606) ir orlaiviai (KN pozicija – 8802). Šalys perdirbėjos – Ukraina, Baltarusija, Norvegija, Meksika. Lietuvos lengvosios pramonės įmonės, siekdamos išnaudoti pigesnę darbo jėgą minėtose šalyse, išveža tekstilės medžiagas, pusgaminius ir priedus, o reimportuoja gatavus gaminius. Tokiu būdu pagamintos produkcijos savikaina mažesnė, todėl gaminiai tampa konkurencingesni pasaulinėje rinkoje. Nors stebint 7 ir 8 paveiksluose pateiktas diagramas matome, jog laikinojo išvežimo perdirbti apimtys dar nepasiekė lygio, buvusio prieš Lietuvos stojimą į ES, tačiau užsimezgę ryšiai su naujomis šalimis išlaikomi ir tikimasi, kad ateityje laikinojo išvežimo perdirbti apimtys augs.

2.3. Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo įtaka prekių eksportui ir importui

Analizuodami 3 lentelės duomenis pastebime, kad pastarųjų metų Lietuvos užsienio prekybos apimtyse laikinasis įvežimas perdirbti sudarė nuo 3 iki 12 proc. visų į šalį įvežamų prekių

vertės, o vertinant tik importą iš trečiųjų šalių, laikinojo įvežimo perdirbti dalis dar didesnė – nuo 5 iki 28 proc. importo apimties. Atitinkamai šios procedūros vykdymas padidina ir eksporto apimtį – reeksportas po laikinojo įvežimo perdirbti 2005 metais sudarė 15,4 proc. viso eksporto į trečiąsias šalis, 2007 metais – 18,2 proc., 2009 metais – net 38,9 proc. ir 2011 metais – 10,4 proc. Taigi darytina išvada, kad laikinojo įvežimo perdirbti procedūros vykdymas reikšmingai įtakoja ir Lietuvos importo ir eksporto apimtį. Pasinaudodami šios muitinės procedūros teikiamomis galimybėmis Lietuvos ūkio subjektai gali integruotis į pasaulines gamybos grandines, mažinti gaminių savikainą, didinti jų konkurencingumą ir tuo padidinti šalies eksporto apimtį. Tai duoda naudos ir valstybei – didesnės eksportuotojų pajamos įvairių mokesčių pavidalu papildo šalies biudžetą, dirbantieji eksporto sektoriuje pagerina darbo rinkos padėtį. Neigiamos procedūros vykdymo pasekmės vertintinos kaip minimalios, nes dauguma įvežamų perdirbti prekių negaminamos Lietuvoje, todėl nesudaro konkurencijos vietiniams gamintojams.

Laikinojo išvežimo perdirbti procedūros vykdymo įtaka Lietuvos importo ir eksporto apimtims nežymi, nes laikinai išvežamų perdirbti prekių vertė bendrame eksporte į trečiąsias šalis sudaro tik nuo 0,43 iki 0,85 proc., atitinkamai reimportas po laikinojo išvežimo perdirbti sudaro tik apie 0,19 – 0,67 proc. viso importo iš trečiųjų šalių. Tai gana nereikšmingi kiekiai, praktiškai nedarantys įtakos Lietuvos eksporto ir importo apimtims.

Daugelis stambių Europos gamintojų, norėdami išlikti konkurencingi pasaulinėje rinkoje, savo gamybą ar bent kai kurias gamybos operacijas vykdo šalyse, kuriose darbo jėga ženkliai pigesnė. Tai visų pirma sparčiai augančios ekonomikos Azijos šalys – Kinija, Indija, Korėja, Malaizija, Singapūras ir kitos. Su šių šalių įmonėmis sudaromi kontraktai dėl perdirbimo, jos aprūpinamos reikiamaisiais įrengimais, apmokomi darbuotojai. Pagal laikino išvežimo perdirbti procedūrą ES įmonės tiekia gamybos žaliavas ir pusfabrikačius, o gatavus gaminius reimportuoja į Europos Sąjungą arba eksportuoja į trečiąsias šalis. Tai leidžia gana reikšmingai padidinti ES eksporto apimtį, arba iš kitos pusės - pateikti ES vartotojams pigesnių gaminių.

Laikinojo išvežimo perdirbti procedūros teikiamos galimybės Lietuvoje dar tinkamai neišnaudojamos, nes kol kas ši procedūra taikoma praktiškai tik dviejose ūkio srityse: remontuojant transporto priemones ir įrengimus, kuriuos suremontuoti šalyje nėra galimybių, antra sritis – sąlyginai nedideli kiekiai tekstilės medžiagų ir pusgaminių, iš kurių šalyse su pigesne darbo jėga gaminami gatavi dirbiniai. Manychiau, kad išvežimą perdirbti Lietuvos ūkio subjektai taiko retai dėl šių pagrindinių priežasčių:

- Mūsų šalyje vyrauja smulkios ir vidutinės įmonės, kurių gamybos apimtys nėra didelės, todėl įvertinus organizacinius, administracinius, transportavimo kaštus joms ekonomiškai netikslinga dalį gamybos operacijų vykdyti trečiosiose šalyse;

- Lyginant darbo jėgos kaštus tarp Lietuvos ir kaimyninių valstybių (Rusijos Federacijos, Baltarusijos, Ukrainos) nėra tokio didelio skirtumo kaip, tarkim, tarp Vakarų Europos šalių ir Rytų ar Pietryčių Azijos valstybių, todėl mūsų atveju vykdant išvežimą perdirbti gaunamas menkesnis ekonominis efektas;
- Kaimyninių posovietinių valstybių muitinės tarnybose bei kitose kontroliuojančiose institucijose labai išsisknijusi biurokratija, korupcija, todėl verslui atsiranda daug kliūčių vykdant muitinės formalumų reikalavimus.

Apibendrinant galima teigti, jog laikinojo įvežimo perdirbti procedūrų vykdymas gana reikšmingai įtakoja bendras Lietuvos eksporto ir importo apimtis. Tai svarbus užsienio prekybos liberalizavimo veiksnys, skatinantis eksportą, gerinantis Lietuvos ekonominę padėtį. Laikinojo išvežimo perdirbti ir reimporto po jo apimtys sudaro nedidelę dalį bendros eksporto ir importo apimties, todėl šios procedūros vykdymas laikytinas nereikšmingu faktoriumi Lietuvos užsienio prekyboje. Šioje srityje verslo subjektai turėtų ieškoti naujų prekybos partnerių, plėsti išvežamų perdirbti prekių asortimentą.

3. PERDIRBIMO MUITINĖS PROCEDŪRŲ TEISINIO REGLAMENTAVIMO POKYČIAI IR ŠIŲ MUITINĖS PROCEDŪRŲ TAIKYMO PERSPEKTYVOS

Analizuojant ES mastu, svarbiausi perdirbimo procedūrų reglamentavimo pokyčiai siejami su Modernizuotu muitinės kodeksu (toliau - Modernizuotas MK). Jis buvo priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 450/2008 2008 metų balandžio 23 dieną. Ankstesnysis Muitinės kodeksas (priimtas Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2913/92) nors ir keletą kartų taisytas, ėmė neatitikti nei verslo, nei muitinės poreikių. Per laikotarpį nuo vieno kodekso iki kito kodekso priėmimo labai pakito tarptautinės prekybos aplinka. Verslo subjektai ėmė labai plačiai taikyti informacines technologijas, atsirado nauji prekybos būdai ir prekių grupės. Palaipsniui keitėsi ir muitinės funkcijos – vietoj anksčiau svarbiausia buvusios fiskalinės funkcijos į pirmą planą iškilo netarifinių prekybos reguliavimo priemonių taikymo svarba – vartotojų apsauga, visuomenės saugumas, aplinkosauga, kova su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais, su nelegalia prekyba ir pan.. Muitinės veikloje vis plačiau imtasi naudotis elektroniniais duomenų mainais – įdiegta Naujoji kompiuterizuota tranzito sistema (NCTS), etapais pradėta diegti eksporto ir importo automatizuota sistema, muitinių tikrinimą imta grįsti rizikos analize ir auditu, bendravimas su verslo subjektais palaipsniui perkeliamas į elektroninę erdvę.

Kaip svarbiausias Modernizuoto MK-o priėmimo priežastis reikėtų išskirti šias, išdėstytas jo preambulėje: *...Kodeksą vėl reikia iš dalies keisti dėl pastaraisiais metais Bendrijos ir tarptautiniu lygiu įvykusių svarbių pokyčių teisės srityje, pavyzdžiui, Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties galiojimo pasibaigimo ir 2003 m. bei 2005 m. Stojimo aktų įsigaliojimo, taip pat Tarptautinės muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvencijos (toliau – peržiūrėta Kioto konvencija), prie kurios Bendrija prisijungė Tarybos sprendimu 2003/231/EB (4), dalinio pakeitimo. Atėjo laikas racionalizuoti muitinės procedūras ir įvertinti tai, kad jau tapo įprasta deklaracijas pateikti ir apdoroti elektroniniu būdu, o popieriuje surašytų deklaracijų pateikimas ir apdorojimas virto išimtimi. Dėl visų šių priežasčių nepakakta dar kartą iš dalies pakeisti Kodeksą ir reikia jį keisti iš esmės (Europos Parlamentas ir Europos Taryba, 2008, p.L145/1).*

Rengiant Modernizuotą MK-ą prioritetiniais buvo šie tikslai (Radžiukynas ir kt., 2011):

- sukurti teisinį pagrindą ir sąlygas taikyti reformuotas ir kompiuterizuotas muitinės procedūras;
- atsižvelgiant į besikeičiančias muitinės funkcijas, naujai reglamentuoti jos veiklą;
- nustatyti tokias muitų teisės nuostatas, kurios leistų įgyvendinti centralizuotą muitinių įforminimą;
- nauju reglamentavimu išplėsti bendradarbiavimą tarp muitinių ir verslo, tarp muitinių ir kitų institucijų (taikant „vieno langelio“ ir „vieno sustojimo“ principus);

- užtikrinti muitinio tikrinimo lygiavertiškumą ir vienodų tikrinimo standartų taikymą visose Bendrijos narėse;
- patikimiems ekonominių operacijų vykdytojams sudaryti kuo palankesnes sąlygas naudotis įvairiais supaprastinimais, taikyti mažesnio intensyvumo muitinius tikrinimus.

Pastebėtina, jog Modernizuotame MK-e iš tiesų pasistengta pagal galimybes supaprastinti muitinės procedūras, sumažinant jų skaičių. Šiame kodekse visos procedūros suskirstytos į tris grupes – eksportą, išleidimą į laisvą cirkuliaciją bei specialiąsias procedūras. Būtent pastarojoje grupėje ir įvykdyti didžiausi pakeitimai – šios procedūros apjungtos į tokias grupes (Modernizuoto MK-o 135str.):

- tranzito procedūros - vidinis tranzitas ir išorinis tranzitas;
- tikslinio naudojimo procedūros - galutinis vartojimas ir laikinas įvežimas;
- saugojimo procedūros – muitinis sandėliavimas, laikinasis saugojimas ir prekių laikymas laisvojoje zonoje;
- perdirbimo procedūros – laikinasis įvežimas perdirbti ir laikinasis išvežimas perdirbti.

Kaip matyti iš šios klasifikacijos, laikinasis saugojimas ir prekių laikymas laisvojoje zonoje nuo šiol priskiriami prie saugojimo procedūrų, o tokia sąvoka kaip „muitinės sankcionuoti veiksmai“ nebenaudojama. Nebeliko ir perdirbimo muitinei prižiūrint procedūros – ji sujungta su laikinuoju įvežimu perdirbti. Modernizuotame MK-e numatytas vieno leidimo kelioms specialiosioms procedūroms atlikti išdavimas, pateikiant vieną garantiją ir prižiūrint vienai muitinės įstaigai. Tai gana nemažas palengvinimas verslo subjektams. Apskaičiuojant skolos muitinei dydį, laikomasi nuostatos, jog prekės, kurioms taikoma specialioji procedūra, turėtų būti įvertinamos skolos muitinei atsiradimo metu (taikant toms prekėms tuo metu galiojančius apmokestinimo veiksnius). Jei procedūros vykdytojui naudinga, prekės gali būti įvertinamos specialiosios procedūros įforminimo metu. Laikinajam įvežimui perdirbti taikytos drobeko sistemos atsisakyta, įvertinus tai, jog jos vykdymas praktikoje gana sudėtingas ir nepatrauklus verslo subjektams. Nauja nuostata yra tai, kad sunaikinant ne Bendrijos prekes bus įforminama įvežimo perdirbti procedūra (tada kai prekės sunaikinamos suinteresuotam asmeniui pageidaujant).

Modernizuoto MK-o antraštinės dalies „Specialiosios procedūros“ pirmame skyriuje išdėstytos nuostatos, kurios bendros visoms specialiosioms procedūroms. Toks reglamentavimas tapo įmanomas atsisakius kai kurių senojo Muitinės kodekso nuostatų arba jas pakoregavus. Tai leido Modernizuotą MK-ą padaryti glaustesnį ir paprastesnį. Skyriuje „Bendrosios nuostatos“ reglamentuojama jų taikymo sritis, leidimų išdavimo tvarka ir sąlygos, reikalavimai prekių apskaitos registrams, o taip pat sąlygos, kurioms esant specialioji procedūra laikoma įvykdyta, kokiomis

sąlygomis gali būti keičiama prekių buvimo vieta. 141 ir 142 straipsniai numato galimybes su prekėmis atlikti įprastines tvarkymo operacijas ir perdirbimo procedūrų atveju naudoti ekvivalentiškas prekes. Apibendrinant galima pasakyti, jog šio skyriaus nuostatos maksimaliai suglaudintos ir apibendrintos. Laikyčiau Modernizuoto MK-o privalumu tai, jog daugelyje straipsnių smulkūs įgyvendinimo ir papildantys klausimai bei sąlygos nedetalizuojami, o pateikiama nuoroda į Modernizuoto MK-o 184 straipsnį. Pavyzdžiui 142 str. pirmoje dalyje reglamentuojama „Priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šio reglamento nuostatas jį papildant, nustatančios atvejus, kuriais muitinė gali leisti naudoti ekvivalentiškas prekes taikant laikinojo įvežimo procedūrą, turi būti patvirtintos laikantis 184 straipsnio 4 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su tikrinimu“. Modernizuoto MK-o 184 straipsnyje išdėstyti Komisijos ir Muitinės kodekso komiteto įgaliojimai, leidžiantys vadovaujantis Tarybos sprendimu Nr. 1999/468/EB priimti reikiamas priemones, papildančias Modernizuoto MK-o nuostatas. Toks reglamentavimas leidžia sumažinti kodekso apimtį, be to nelieka būtinybės pasikeitus Muitinės kodekso komiteto priimtoms nuostatomis, keisti patį kodeksą.

Kadangi dauguma su specialiosiomis procedūromis susijusių nuostatų įtrauktos į „Bendrąsias nuostatas“, todėl perdirbimo procedūrų vykdymą reglamentuojančių nuostatų yra nedaug. Tai abiemis perdirbimo procedūroms bendri išeišgos nustatymo klausimai, kur beje numatyta ir galimybė jau patvirtintą išeišgą tikslinti pagal Modernizuoto MK-o 18 ir 19 straipsnius (jeigu leidimo prašantis asmuo pateikė klaidingą ar neišsamią informaciją tai žinodamas, ir tai turėjo įtaką išeišgos dydžio nustatymui). Lyginant su senuoju Muitinės kodeksu, naujajame aiškiau ir glausčiau apibrėžta laikinojo įvežimo perdirbti taikymo sritis bei sąlygos, leidžiančios netaikyti įvežtomis prekėms muitų, kitų privalomų mokėjimų bei prekybos politikos priemonių. Išleidžiant perdirbtus produktus į laisvą apyvartą, jiems nebus taikomos kompensacinės palūkanos.

Pagal Modernizuotą MK-ą perdirbti galima:

- ne Bendrijos prekes, jeigu jas galima identifikuoti perdirbtuose produktuose (įskaitant ir remonto bei prekių sunaikinimo atvejus);
- Bendrijos prekes, jeigu laikomasi ekvivalentiškomis prekėms nustatytų sąlygų;
- prekes, su kuriomis reikia atlikti operacijas, kad užtikrinti toms prekėms keliamus techninius reikalavimus (išleidžiant į laisvą apyvartą);
- prekes, kurioms reikia atlikti įprastines tvarkymo operacijas.

Modernizuoto MK 169 ir 170 straipsniuose išdėstytos nuostatos apibrėžiančios procedūros vykdymo laikotarpį ir galimybę, gavus muitinės leidimą, laikinai reeksportuoti perdirbamas prekes, o atlikus reikiamas operacijas grąžinti į Bendrijos muitų teritoriją.

Nagrinėjant laikinojo išvežimo perdirbti reglamentavimą pastebėsime, kad, lyginant su senuoju Muitinės kodeksu, procedūros taikymo sritis ir reikalavimai leidžiamoms išvežti perdirbti

prekėms beveik nepasikeitė. Pasikeitė nuostatos dėl reimportuotų prekių apmokestinimo – importo maito suma bus skaičiuojama remiantis ne Bendrijoje atliktų perdirbimo operacijų verte, o nemokamai remontuojamos prekės bus visai neapmokestinamos. Išliko nuostatos leidžiančios taikyti standartinę prekių pakeitimo sistemą, pakaitos produktus importuoti anksčiau, negu prekės išvežamos perdirbti.

Kalbant apie kitus kodekso pakeitimus naudingus verslui, paminėtinas 26 straipsnis įtvirtinantis „vieno sustojimo“ principą – jeigu prekės turi būti tikrinamos ne tik muitinės, bet ir kitų institucijų, tai tikrinimą muitinė turėtų organizuoti taip, kad jį visos tarnybos atliktų tuo pačiu metu ir toje pačioje vietoje. Tokiu būdu verslo atstovai sutaupytų nemažai laiko ir lėšų. „Vieno langelio“ principo esmė ta, kad pasikartojančią informaciją, kurią verslininkai pateikia įvairioms institucijoms, gali priimti muitinė, o vėliau pasidalinti ta informacija su suinteresuotomis institucijomis. Čia verslo subjektai irgi galėtų sutaupyti laiko ir lėšų. Dar viena planuojama įgyvendinti naujovė – „vienas prieigos taškas“. Ūkio subjektas per savo registracijos šalies muitinės informacinę sistemą galėtų prisijungti prie kitų ES šalių muitinių informacinių sistemų ir tokiu būdu deklaruoti prekes. „Centralizuoto muitinio įforminimo“ principai įtvirtinti 106 straipsnyje – pagal jį muitinė gali leisti asmeniui pateikti deklaraciją jo registracijos vietos muitinės įstaigai, nors deklaruojamos prekės fiziškai būtų kitoje vietoje. Šiuo atveju priėmusi deklaraciją muitinės įstaiga vykdo jos įforminimą, o prekių tikrinimą, esant poreikiui, atlieka muitinės įstaiga, kurioje yra prekės. Įdiegta „centralizuoto muitinio įforminimo“ sistema leistų ūkio subjektams su minimaliomis sąnaudomis deklaruoti prekes įvairiose ES valstybėse ir plačiau taikyti perdirbimo procedūras pagal „gabenimo trikampių“ schemą.

Kad Modernizuotas MK pradėtų realiai veikti, ES institucijos turi įgyvendinti daug sudėtingų projektų – ypač informacinių technologijų srityje. Be to būtina sparčiau ruošti ir priimti naujojo kodekso įgyvendinimo nuostatas. Manau, kad Modernizuoto MK-o ir pažangių muitinės programų – „Elektroninė muitinė“, „Muitinė 2013“ ir kitų įgyvendinimas sudarys verslui sąlygas dar dažniau ir efektyviau taikyti perdirbimo muitinės procedūras.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

1. Perdirbimo muitinės procedūros priklauso ekonominį poveikį turinčioms muitinės procedūroms, kurioms būdinga tai, kad joms vykdyti reikalingas muitinės leidimas, importuojant prekes importo mokesčių mokėjimas suspenduojamas ir reikalaujama pateikti mokėtinų mokesčių dydžio garantiją. Įforminus minėtas muitinės procedūras, muitinės priežiūra prekėms taikoma tol, kol muitinės procedūra užbaigiama.

2. Laikinojo įvežimo perdirbti muitinės procedūros taikymas turi reikšmingą įtaką:

a) pramonės vystymuisi ir dirbančiųjų užimtumo didinimui, nes iš laikinai įvežtų perdirbti prekių gaminami produktai, kurie toliau reeksportuojami;

b) eksporto plėtrai, nes reeksportavus pagamintus produktus, procedūros vykdytojas atleidžiamas nuo maitų mokėjimo už laikinai įvežtas perdirbti prekes. Tokiu būdu pagamintų produktų kaina yra mažesnė ir jie konkurencingesni atitinkamose prekių rinkose;

c) patiems perdirbimo procedūrų vykdytojams, nes lyginant su kitais verslo subjektais jie įgyja ir kitų pranašumų: neturintys laisvai cirkuliuojančių prekių statuso gaminiai gali būti pervežami iš vienos ES valstybės narės į kitą, operacijas su jais gali atlikti skirtingi ūkio subjektai, pagal vieną leidimą gali būti atliekamos iš eilės kelios perdirbimo operacijos ir kt.

3. Muitinės procedūrų, turinčių ekonominį poveikį, taikymas suteikia tam tikros naudos šių procedūrų vykdytojams, bet kartu gali neigiamai paveikti kitus tos šalies ūkio subjektus. Dėl šios priežasties minėtas muitinės procedūras ūkio subjektai gali vykdyti tik gavę muitinės leidimą. Prašymą leidimui gauti pateikia asmuo vykdamas ar organizuojantis perdirbimą. Svarbiausios leidimo išdavimui yra šios ekonominės aplinkybės:

a) ar šalies gamintojai negamina kaina ir kokybe panašių prekių ir norimas įvežti perdirbimui?

b) ar bus palankios sąlygos reeksportuoti pagamintus produktus?

c) ar perdirbimo procedūros vykdymas neturės žymios neigiamos įtakos kitų šalies ūkio subjektų interesams?

Išduodama leidimą, kiekvienu konkrečiu atveju muitinė vertina, kiek tokių muitinės procedūrų vykdymas duos naudos šalies ekonomikai, ūkio subjektų konkurencingumui pasaulinėje prekyboje, dirbančiųjų užimtumui, o iš kitos pusės prognozuojama, kaip tai paveiks kitus šalies importuotojus, eksportuotojus, gamybines įmones. Leidimą vykdyti ekonominio poveikio turinčias muitinės procedūras muitinė išduoda konkrečiam ūkio subjektui, dažniausiai apibrėžtam laikotarpiui ir tik laikantis tam tikrų sąlygų. Tokio leidimo muitinė gali ir nesuteikti, pateikdama ūkio subjektui motyvuotą atsakymą. Be to muitinė vykdo šių procedūrų vykdymo priežiūrą, panaudotų medžiagų

apskaitos, procedūros užbaigimo kontrolę. Dėl visų paminėtų priežasčių muitinės vaidmuo šių procedūrų taikyme itin svarbus.

4. Pamatinis teisės aktas, apibrėžiantis perdirbimo muitinės procedūrų taikymo svarbiausias nuostatas, yra Kioto konvencija (Tarptautinė muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvencija). Ji gana liberaliai reglamentuoja leidimo procedūroms vykdyti išdavimo sąlygas, prekių apmokestinimą, verslininkams suteikia nemažai alternatyvių galimybių vykdyti ir užbaigti procedūrą, naudoti ekvivalentiškas prekes ir kt. Iš kitos pusės muitinei paliekami svertai, leidžiantys kontroliuoti, kad perdirbimo procedūras vykdančys subjektai nepažeistų sąžiningo verslo ir konkurencijos principų.

5. ES teisės aktai, reglamentuojantys perdirbimo muitinės procedūrų taikymą (Muitinės kodeksas ir Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatos), iš esmės įgyvendina Kioto konvencijos nuostatas ir nesudaro verslui papildomų kliūčių šių procedūrų taikymui.

6. Lietuvos Respublikos užsienio prekyboje laikinojo įvežimo perdirbti procedūra turi reikšmingą įtaką: laikinai įvežtos perdirbti prekės sudaro nuo 5 iki 28 proc. viso importo iš trečiųjų šalių, o reeksportas po perdirbimo atitinkamai sudaro apie 10 – 18 proc. viso eksporto. Ši procedūra dažniausiai taikoma įvairios paskirties laivams (KN pozicija 8901), naudotiems lengviesiems automobiliams (KN pozicija 8703), orlaiviams (KN pozicija 8802), elektros įrangai (KN pozicijos 8528, 8516). Pastaraisiais metais įvežama perdirbti šiek tiek chemijos ir apdirbamosios pramonės žaliavų: amoniako (KN pozicija – 2814), teraftalato (KN pozicija – 2917), tabako (KN pozicija – 2401). Šalių, iš kurių įvežamos perdirbti prekės, geografija gana plati. Svarbiausios šalys siuntėjos – Rusija, JAV, Kinija, Norvegija, Šveicarija, Japonija. Be minėtų šalių, 2011 metų duomenimis reikšmingesni prekių kiekiai perdirbimui įvežti iš Baltarusijos, Kanados, Tailando. Kompensaciniai produktai dažniausiai reeksportuojami į Rusijos Federaciją, Norvegiją, Japoniją, Šveicariją, Kazachstaną, Indiją.

7. Perdirbimo procedūrų teisinio reglamentavimo pokyčiai siejami su Modernizuoto muitinės kodekso priėmimu bei kuriamomis jo įgyvendinimo nuostatomis. Naujajame kodekse pastebimas siekis pagal galimybes sumažinti muitinės procedūrų skaičių, supaprastinti muitinės formalumus, įgyvendinti tokius pažangius principus kaip „vienas langelis“, „vienas sustojimas“, „centralizuotas muitinis įforminimas“, „vienas prieigos taškas“ ir kt. Šie pakeitimai turėtų teigiamai įtakoti ir perdirbimo muitinės procedūrų taikymo dažnumą. Dar viena prielaida šių procedūrų taikymo plėtrai – tarptautinės prekybos vystymosi tendencijos, sąlygojamos gamybos specializacijos ir kooperacijos gilėjimo, tarpnacionalinių korporacijų veiklos. Dabartinėmis sąlygomis šalys gali vystyti savo pramonę ir paslaugų sektorių, negaminamos gatavų produktų, o tik atlikdamos tam tikras prekių gamybos operacijas ar gamindamos atskirus prekių komponentus. Tokiai gamybai tampa ypač aktuali galimybė taikyti perdirbimo muitinės procedūras.

8. Siūlyčiau tarptautiniuose verslo forumuose ir konferencijose, elektroninėje erdvėje ir spaudoje išsamiai ir suprantamai pateikti perdirbimo muitinės procedūrų teikiamas galimybes taip siekiant paskatinti ūkio subjektus kuo plačiau taikyti šias procedūras. Pagal galimybes pageidautina skelbti įmonių, taikančių perdirbimo muitinės procedūras, gerąją praktiką.

NAUDOTA LITERATŪRA**Norminė literatūra**

1. Europos bendrijos Tarybos sprendimas Nr. 2003/231/EB <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003D0231:LT:HTML> [žiūrėta 2011.11.22]
2. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2700/2000 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:240:0001:01:LT:HTML> [žiūrėta 2012.02.29]
3. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 450/2008 nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (Modernizuotas muitinės kodeksas) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:145:0001:0064:LT:PDF> [žiūrėta 2012.01.28]
4. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 82/97 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1997:017:0001:001:LT:HTML> [žiūrėta 2012.02.29]
5. Europos Sąjungos Tarybos sprendimas Nr. 1999/468/EB nustatantis Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:184:0023:014:LT:HTML> [žiūrėta 2012.03.16]
6. Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 2454/93 išdėstantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas (su paskutiniaisiais pakeitimais padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 414/2009 2009 m. balandžio 30 d.) <http://eur-law.eu/LT/Komisijos-Reglamentas-EEB-Nr-2454-93-1993-m,384705,d> [žiūrėta 2012.01.28]
7. Lietuvos Respublikos muitinės įstatymas (su paskutiniaisiais pakeitimais padarytais 2010.11.09) http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=386887&p_query=&p_tr2=2 [žiūrėta 2012.02.15]
8. MD prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos direktoriaus įsakymas „Dėl importuotų prekių apskaitos lapų, laikinai įvežtų perdirbti prekių pateiktų formalumų užbaigimui apskaitos lapų ir leidimo taikyti laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą naudojimo ataskaitos teikimo ir pildymo taisyklių patvirtinimo“ Nr. 1B-267 (2007.04.11) http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=296078&p_query=&p_tr2= [žiūrėta 2012.03.11]
9. MD prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos direktoriaus įsakymas „Dėl leidimų taikyti laikinojo išvežimo perdirbti procedūrą išdavimo taisyklių patvirtinimo“ Nr. 1B-404 (2004.04.26) http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=232430&p_query=&p_tr2= [žiūrėta 2012.03.10]

10. MD prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos direktoriaus įsakymas „Dėl leidimų taikyti laikinojo įvežimo perdirtbti procedūrą išdavimo taisyklių patvirtinimo“ Nr. 1B-403 (2004.04.26) http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=232429 [žiūrėta 2012.03.10]
11. Muitų sąjungos raidos strategija (Europos Komisijos dokumentas KOM (2008) 169 galutinis) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52008DC0169:LT:NOT> [žiūrėta 2012.01.15]
12. Pataisyta Kioto konvencija („Tarptautinė muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvencija“) http://www.wcoomd.org/Kyoto_New/Content/content.html [žiūrėta 2011.11.15]
13. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92 nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais padarytais 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1791/2006) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20050511:LT:PDF> [žiūrėta 2011.11.16]

Specialioji literatūra

14. D. Bernatonytė Tarptautinė prekyba, 2011, Kaunas
15. EU & WTO The Doha round <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/eu-and-wto/doha/> [žiūrėta 2012.03.06]
16. Lietuvos užsienio prekybos statistiniai duomenys <http://www.stat.gov.lt/lt/pages/view/?id=1122> [žiūrėta 2012.02.21]
17. Paulavičius K. B., Navickas V. Tarptautinių ekonominių santykių pagrindai, 2000, Vilnius
18. PMO įkūrimo istorija ir veikla http://www.wcoomd.org/home_about_us_auhistory.htm [žiūrėta 2011.12.08]
19. PPO administruojamos sutartys ir kitos veiklos sritys http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm1_e.htm [žiūrėta 2011.12.05]
20. Radžiukynas J. Methodological approaches in an analysis of the application of custom's procedures with an economic impact// Intelektinė ekonomika: Tarptautinis mokslo darbų žurnalas, Vilnius, 2007, Nr.2(2)
21. Radžiukynas J. ir kiti Europos Sąjungos bendroji prekybos politika, 2011, Vilnius
22. Riad A. Ajami et al. International business: theory and practice, 2006, New York
23. Sarapinienė S., Avižienis J.Š. Muitinės procedūros, 2008, Vilnius

ANOTACIJA

Zdancevičius M. Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo įtakos prekių eksportui ir importui analizė ir perspektyvos/Teisės ir muitinės bei mokesčių institucijų veiklos magistro baigiamasis darbas. Vadovas dr. J. Radžiukynas. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Ekonomikos ir finansų valdymo fakultetas, 2012. – 60 p.

Magistro baigiamajame darbe analizuojamas perdirbimo muitinės procedūrų teisinis reglamentavimas (pradedant tarptautinėmis konvencijomis ir baigiant Lietuvos Respublikos teisės aktais) bei remiantis statistiniais duomenimis vertinama, kokią įtaką šių procedūrų vykdymas turi šalies eksporto ir importo apimtims. Pirmoje darbo dalyje analizuojami teisiniai ir ekonominiai perdirbimo muitinės procedūrų aspektai: perdirbimo muitinės procedūrų atsiradimo priežastys ir raida, jų teisinis reglamentavimas, įtaka ekonomikai. Antroje dalyje atliekamas perdirbimo muitinės procedūrų įtakos eksportui ir importui įvertinimas, remiantis Lietuvos Respublikos Muitinės informacinių sistemų centro ir Statistikos departamento pateiktais statistiniais duomenimis. Trečioje darbo dalyje, analizuojant ES Modernizuotą muitinės kodeksą, nagrinėjami perdirbimo muitinės procedūrų teisinio reglamentavimo pokyčiai ir perspektyvos.

Pagrindiniai žodžiai: tarptautinė prekyba, perdirbimo muitinės procedūros, laikinasis įvežimas perdirbti, laikinasis išvežimas perdirbti.

ANNOTATION

Zdancevičius M. Analysis and perspectives of the influence of implementation of processing under customs procedures for the export and import of goods/Master's Work in Law and Customs and Taxes Institutions Activities. Supervisor dr. J. Radžiukynas. – Vilnius: Faculty of Economics and Finance Management, Mykolas Romeris University, 2012. – 60 p.

The thesis aim is to analyze the legal framework of processing under customs procedures (from international conventions to legal acts of the Republic of Lithuania) and on the base of statistical data evaluate impact of these procedures on the country's export and import volumes. The first part of the thesis allocated to analyze legal and economical aspects of processing under customs procedures: background and development of these procedures, their legal regulation and economic influence. Practical evaluation of the influence of processing under customs procedures to the export and import is carried out in the second part of the thesis and is based on the statistical data provided by Customs Information System Center of the Republic of Lithuania and the Department of Statistics. There is analysis of the changes and perspectives of legal framework of processing under customs procedures, summarized when analyzing EU Modernized Customs Code, in the third part of the thesis.

Key words: international trade, processing under customs procedures, inward processing, outward processing.

SANTRAUKA

Baigiamojo magistro darbo tema – „Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo įtakos prekių eksportui ir importui analizė ir perspektyvos“. Tokia tema aktuali tarptautinės prekybos kontekste, kadangi minėtų procedūrų vykdymas leidžia ūkio subjektams naudotis pigesnėmis žaliavomis arba pigesne darbo jėga bei teikia kai kurių kitų privalumų ir tokiu būdu padidinamas prekių konkurencingumas pasaulinėje rinkoje. Perdirbimo procedūrų taikymas teigiamai įtakoja bendras valstybės eksporto apimtis, gerina darbo rinkos padėtį ir prisideda prie tarptautinės prekybos liberalizavimo. Darbe siekiama išanalizuoti perdirbimo muitinės procedūrų teisinį reglamentavimą (pradedant tarptautinėmis konvencijomis ir baigiant Lietuvos Respublikos teisės aktais) ir įvertinti kokią realią įtaką šių procedūrų vykdymas turi šalies eksporto ir importo apimtims. Dar vienas iš darbo tikslų – įvertinti perdirbimo muitinės procedūrų teisinio reglamentavimo pokyčius ir ateities vystymosi prognozes.

Darbas pagrįstas mokslinės literatūros, susijusios su tarptautine prekyba ir muitinės procedūromis, analize, taip pat Kioto (tarptautinės muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo) konvencijos, ES muitų teisės aktų bei kai Lietuvos Respublikos muitų teisės aktų vertinimu. Praktinis perdirbimo muitinės procedūrų įtakos eksportui ir importui įvertinimas atliktas remiantis Lietuvos Respublikos Muitinės informacinių sistemų centro ir Statistikos departamento pateiktais statistiniais duomenimis. Perdirbimo muitinės procedūrų teisinio reglamentavimo pokyčiai ir perspektyvos apibendrinti analizuojant ES Modernizuotą muitinės kodeksą.

Atlikta perdirbimo muitinės procedūrų teisinės bazės analizė leidžia tvirtinti, kad verslo subjektams sudarytos gana palankios sąlygos pasinaudoti minėtų muitinės procedūrų teikiamais privalumais. Statistiniai Lietuvos Respublikos užsienio prekybos duomenys rodo, jog laikinojo įvežimo perdirbti procedūrų vykdymas turi gana reikšmingą įtaką šalies eksporto ir importo apimtims. Laikinojo išvežimo perdirbti muitinės procedūros Lietuvoje taikomos gana retai ir todėl menkai įtakoja šalies eksporto ir importo apimtis. Atsižvelgiant į permainas minėtų muitinės procedūrų teisiniame reglamentavime bei pasaulinės gamybos ir prekybos vystymosi tendencijas tikėtina, jog perdirbimo procedūrų apimtys ateityje augs.

Magistro baigiamąjį darbą sudaro trys dalys: „Teisiniai ir ekonominiai perdirbimo muitinės procedūrų aspektai“; „Perdirbimo muitinės procedūrų taikymo Lietuvos Respublikoje analizė“; „Perdirbimo muitinės procedūrų teisinio reglamentavimo pokyčiai ir šių muitinės procedūrų taikymo perspektyvos“.

Konsultuojant ūkio subjektus perdirbimo muitinės procedūrų teisinio reglamentavimo klausimais bei pateikiant sėkmingus šių muitinės procedūrų vykdymo pavyzdžius galima tikėtis platesnio šių procedūrų pritaikymo, o tuo pačiu ir didesnės įtakos šalies eksportui ir importui.

SUMMARY

The topic of the thesis is "Analysis and perspectives of the influence of implementation of processing under customs procedures for the export and import of goods". This topic is relevant in the context of international trade since the implementation of the aforementioned procedures allows for the economic agents to use cheaper materials or cheaper labor force as well as provides some other advantages and thus increases the competitiveness of goods in the global market. The application of processing procedures positively affects the total country's export volume, improves the situation in labor market and contributes towards the liberalization of the international trade. The thesis aims to analyze the legal framework of processing under customs procedures (from international conventions to legal acts of the Republic of Lithuania) and evaluate real impact of these procedures on the country's export and import volumes. Another objective of the work is to assess the changes of legal framework of processing under customs procedures and future development forecasts.

The work is based on the analysis of the scientific literature, which is related to international trade and customs procedures as well as evaluation of Kyoto (simplification and coordination of international customs procedures) convention, customs law of the EU as well as some customs laws of the Republic of Lithuania. Practical evaluation of the influence of processing under customs procedures to the export and import is carried out based on the statistical data provided by Customs Information System Center of the Republic of Lithuania and the Department of Statistics. The changes and perspectives of legal framework of processing under customs procedures are summarized when analyzing EU Modernized Customs Code.

The analysis of legal framework of processing under customs procedures confirms that businesses have been provided with relatively favorable conditions to make use of the benefits of the aforementioned processing under customs procedures. Foreign trade statistics of the Republic of Lithuania indicate that the realization of the procedures of temporary import for inward processing has fairly significant impact on country's import and export volumes. Customs procedures for the temporary export for outward processing are applied quite rarely in Lithuania and therefore have little influence on country's export and import volumes. Considering the changes of the legal framework of the aforementioned customs procedures and the trends of the global production and trade development, it is likely that the extent of the processing procedures will grow.

The thesis consists of three parts: "Legal and economical aspects of processing under customs procedures"; "Analysis of application of processing under customs procedures in the Republic of Lithuania"; "Changes of the framework of processing under customs procedures and the prospect of application of these custom procedures".

When advising economic agents in the matters of legal framework of processing under customs procedures and providing successful examples of the implementation of these procedures, the broader application of these procedures can be expected as well as its bigger influence on country's export and import.

PRIEDAI

1 Priedas. Leidimo vykdyti laikinąjį įvežimą perdirbti forma (ištrauka iš Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 67 priedo)

▼ M20

EUROPOS BENDRIJA

PAVYZDYS

Leidimas naudoti ekonominio poveikio turinčią/galutinio vartojimo muitinės procedūrą

		GB	
		(leidimo numeris)	
Originalas	1. Leidimo turėtojas	Išduodanti institucija	
	1a. Šis sprendimas susijęs su jūsų prašymu Nr.:		
	2. Muitinės procedūra (-os)	3. Leidimo rūšis	4. Papildomieji lapai
	5. Sąskaitų/apskaitos dokumentų vieta ir rūšis		
	6. Leidimo galiojimo laikas		
	a	b	
	7. Prekės, kurioms galima įforminti muitinės procedūrą:		
	KN kodas	Aprašymas	Kiekis
			Vertė
	8. Kompensaciniai arba perdirbti produktai:		
	KN kodas	Aprašymas	Ištygos norma
	9. Planuojamos veiklos aprašymas:		
	10. Ekonominės sąlygos:		
	11. Muitinės įstaiga (-os)		
	a	procedūros įforminimo:	
	b	formalumų užbaigimo:	
	c	prižiūrinti įstaiga (-os):	
	12. Identifikavimas	13. Formalumų užbaigimo laikas (mėnesiai)	14. Supaprastintos procedūros
			a
			b
	15. Perkeltas		
	16. Papildoma informacija/ sąlygos (pvz., garantijos reikalavimai)		
	17.		
	Data	Parašas	Antspaudas
		Pavardė	

▼ M20

EUROPOS BENDRIJA

PAVYZDYS

Leidimas taikyti laikinąjį įvežimą perdirbti

Papildomasis lapas

GB
(leidimo numeris)

Originalas	18. Ekvivalentiškos prekės	
	KN kodas	Aprašymas
	19. Išankstinis eksportas	
	20. Išleidimas į laisvą apyvartą be muitinės deklaracijos	
	21. Papildoma informacija	
	22.	
	Data	Parašas
		Antspaudas
		Pavardė

2 Priedas. Kompensacinių produktų standartinės išeigos normos (ištrauka iš Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 69 priedo)

▼M20

69 PRIEDAS

STANDARTINĖS IŠEIGOS NORMOS

(517 straipsnio 3 dalis)

Bendroji pastaba

Standartinės išeigos normos taikomos tik nesugadintoms, nesuklastotoms ir gerai perkamoms importuotoms prekėms, kurių kokybė atitinka standartinę kokybę, nustatytą Bendrijos teisės aktuose, ir jei kompensaciniai produktai nėra gaunami specialiais perdirbimo būdais, kad atitiktų konkrečius kokybės reikalavimus.

Importuojamos prekės		Eilės numeris	Kompensaciniai produktai		Kompensacinių produktų kiekis (kg) 100 kg importuojamų prekių ⁽¹⁾
KN kodas	Prekės aprašymas		Kodas ⁽²⁾	Aprašymas	
(1)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0407 00 30	Paukščių kiaušiniai su lukštais	1	ex 0408 99 80	a) Kiaušiniai, be lukštų, skysti ar užšaldyti	86,00
			ex 0511 99 90	b) Lukštai	12,00
		2	0408 19 81	a) Kiaušinių tryniai, skysti ar užšaldyti	33,00
			ex 0408 19 89	b) Kiaušinių albuminas, skystas ar užšaldytas	53,00
			ex 3502 19 90		c) Lukštai
ex 0511 99 90					
3	0408 91 80	a) Kiaušiniai, be lukštų, džiovinti	22,10		
	ex 0511 99 90	b) Lukštai	12,00		
4	0408 11 80	a) Kiaušinių tryniai, džiovinti	15,40		
	ex 3502 11 90	b) Kiaušinių albuminas, džiovintas (kristalais)	7,40		
	ex 0511 99 90	c) Lukštai	12,00		
5	0408 11 80	a) Kiaušinių tryniai, džiovinti	15,40		
	ex 3502 11 90	b) Kiaušinių albuminas, džiovintas (kito pavidalo)	6,50		
ex 0511 99 90	c) Lukštai	12,00			

▼M20

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ex 0408 99 80	Kiaušiniai, be lukštų, skysti ar užšaldyti	6	0408 91 80	Kiaušiniai, be lukštų, džiovinti	25,70
0408 19 81 ir ex 0408 19 89	Kiaušinių tryniai, skysti ar užšaldyti	7	0408 11 80	Kiaušinių tryniai, džiovinti	46,60
ex 1001 90 99	Paprastieji kviečiai	8	ex 1101 00 15 (100)	a) Paprastųjų kviečių miltai, nustatant pagal sausojo produkto masę, turintys pelenų kiekį, ne didesnį kaip 0,60 %	73,00 (*)
			ex 2302 30 10	b) Sėlenos	22,50
			ex 2302 30 90	c) Išsijos	2,50
		9	ex 1101 00 15 (130)	a) Paprastųjų kviečių miltai, nustatant pagal sausojo produkto masę, turintys pelenų kiekį, didesnį kaip 0,60 %, bet ne didesnį kaip 0,90 %	78,13 (*)
			ex 2302 30 10	b) Sėlenos	20,00
		10	1101 00 15 (150)	a) Paprastųjų kviečių miltai, nustatant pagal sausojo produkto masę, turintys pelenų kiekį, didesnį kaip 0,90 %, bet ne didesnį kaip 1,10 %	84,75 (*)
			ex 2302 30 10	b) Sėlenos	13,25
		11	1101 00 15 (170)	a) Paprastųjų kviečių miltai, nustatant pagal sausojo produkto masę, turintys pelenų kiekį, didesnį kaip 1,10 %, bet ne didesnį kaip 1,65 %	(*)
ex 2302 30 10	b) Sėlenos		6,25		
12	1101 00 15 (180)	a) Paprastųjų kviečių miltai, nustatant pagal sausojo produkto masę, turintys pelenų kiekį, didesnį kaip 1,65 %, bet ne didesnį kaip 1,90 %	98,03		
13	1104 29 11	Lukšteni kviečiai (pašalinta grūdo luobelė), skaldyti arba neskaudyti, smulkinti arba nesmulkinti ⁽²⁾	91,75 (*)		
14	1107 10 11	a) Salyklas, neskrudintas, kviečių, miltų pavidalo	(*)		
	ex 1001 90 99	b) Nesudygę paprastieji kviečiai	1,00		
	ex 2302 30 10	b) Sėlenos	19,00		
	►M21 ◀ ex 2303 30 00	d) Šaknelės	3,50		

▼ M20

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ex 2302 30 10 ex 2303 10 90		15	1107 10 19 ex 1001 90 99 ► M21 ————— ◀ ex 2303 30 00	a) Salyklas, neskrudintas, kviečių, išskyrus miltų pavidalo b) Nesudygę paprastieji kviečiai c) Šaknelės	(*) ► M21 0,95 ◀ ► M21 3,33 ◀
		16	1108 11 00 1109 00 00	a) Kviečių krakmolos b) Kviečių glitimas c) Sėlenos d) Krakmolo gamybos liekanos	45,46 7,50 25,50 12,00
1001 10 00	Kietieji kviečiai	17	ex 1103 11 10 1103 11 10 1101 00 11 ex 2302 30 10	a) Javų rupiniai „kuskusas“ ^(*) b) Javų kruopos ir javų rupiniai, kuriuose pelenų kiekis ne mažesnis kaip 0,95 %, bet ne didesnis kaip 1,30 % sausosio produkto masės c) Miltai d) Sėlenos	50,00 17,00 8,00 20,00
		18	ex 1103 11 10 1101 00 11 ex 2302 30 10	a) Javų kruopos ir javų rupiniai, kuriuose pelenų kiekis ne mažesnis kaip 0,95 %, bet ne didesnis kaip 1,30 % sausosio produkto masės b) Miltai c) Sėlenos	60,00 15,00 20,00
		19	ex 1103 11 10 1101 00 11 ex 2302 30 10	a) Javų kruopos ir javų rupiniai, kuriuose pelenų kiekis ne mažesnis kaip 0,95 %, bet ne didesnis kaip 1,30 % sausosio produkto masės b) Miltai c) Sėlenos	67,00 8,00 20,00
		20	ex 1103 11 10 ex 2302 30 10	a) Javų kruopos ir javų rupiniai, kuriuose pelenų kiekis ne mažesnis kaip 1,30 % sausosios medžiagos masės b) Sėlenos	75,00 20,00

1993R2454—LT—01.07.2009—013.002—747

▼ M20

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
		21	ex 1902 19 10 1101 00 11 ex 2302 30 10	a) Tešlos gaminiai be kiaušinių, paprastųjų kviečių miltų ar rupinių, kuriuose pelenų kiekis ne didesnis kaip 0,95 % sausosios medžiagos masės b) Miltai c) Sėlenos	62,50 13,70 18,70
		22	ex 1902 19 10 1101 00 11 ex 2302 30 10	a) Tešlos gaminiai be kiaušinių, paprastųjų kviečių miltų ar rupinių, kuriuose pelenų kiekis didesnis kaip 0,95 %, bet ne didesnis kaip 1,10 % sausosios medžiagos masės b) Miltai c) Sėlenos	66,67 8,00 20,00
		23	ex 1902 19 10 1101 00 11 ex 2302 30 10	a) Tešlos gaminiai be kiaušinių, paprastųjų kviečių miltų ar rupinių, kuriuose pelenų kiekis didesnis kaip 1,10 %, bet ne didesnis kaip 1,30 % sausosios medžiagos masės b) Miltai c) Sėlenos	71,43 3,92 19,64
		24	ex 1902 19 10 ex 2302 30 10	a) Tešlos gaminiai be kiaušinių, paprastųjų kviečių miltų ar rupinių, kuriuose pelenų kiekis didesnis kaip 1,30 % sausosios medžiagos masės b) Sėlenos	79,36 15,00
		25	ex 1902 11 00 1101 00 11 ex 2302 30 10	a) Tešlos gaminiai su kiaušiniiais, bet be paprastųjų kviečių miltų ar rupinių, kuriuose pelenų kiekis ne didesnis kaip 0,95 % sausosios medžiagos masės ^(*) b) Miltai c) Sėlenos	(*) 13,70 18,70
		26	ex 1902 11 10 1101 00 11 ex 2302 30 10	a) Tešlos gaminiai su kiaušiniiais, bet be paprastųjų kviečių miltų ar rupinių, kuriuose pelenų kiekis didesnis kaip 0,95 %, bet ne didesnis kaip 1,10 % sausosios medžiagos masės ^(*) b) Miltai c) Sėlenos	(*) 8,00 20,00

1993R2454—LT—01.07.2009—013.002—748

3 Priedas. Laikinajam įvežimui perdirbti taikomų ekonominių sąlygų kriterijai ir informacijos apie perdirbimo operacijas pateikimo Komisijai tvarka (Muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 70 priedas)

▼ **M20**

70 PRIEDAS

EKONOMINĖS SĄLYGOS IR ADMINISTRACINIS BENDRADARBIAVIMAS

(502 ir 522 straipsniai)

A. BENDROSIOS NUOSTATOS

Šiame priede nagrinėjami išsamūs ekonominių sąlygų, taikomų laikinojo įvežimo perdirbti procedūroms, kriterijai, ir informacija, kuria turi būti keičiamasi vykdant administracinį bendradarbiavimą.

Keitimosi informacija atvejai, forma ir terminas, per kurį informacija turi būti pateikiama pagal 522 straipsnį, nurodyti kiekvienai iš atitinkamų procedūrų. Informaciją turi būti perduodama tais atvejais, kai pakeičiama su leidimais susijusi informacija.

B. IŠSAMŪS EKONOMINIŲ SĄLYGŲ, TAIKOMŲ LAIKINOKO ĮVEŽIMO PERDIRBTI PROCEDŪROMS, KRITERIJAI

Kodai ir išsamūs kriterijai

▼ **M22**

01: Kai kalbama apie importuotas prekes, nepamirštasi 73 priede, ir 30 kodas netaikomas.

▼ **M20**

10: Neturėjimas Bendrijoje pagamintų, tą patį aštuonių skaitmenų KN kodą, tą pačią komercinę kokybę ir tas pačias technines charakteristikas (panašios prekės) kaip ir prašyme nurodytos importuotos prekės turinčių prekių.

Neturėjimas – tai panašių Bendrijos gamybos prekių visiškai neturėjimas, pakankamo šių prekių kiekio neturėjimas, kad būtų galima atlikti numatytas perdirbimo operacijas, arba tai, kad pareiškėjas negali laiku gauti visų panašių Bendrijos prekių siūlomai komercinei operacijai atlikti, nors prašymas buvo pateiktas laiku.

11: Nors turimos, panašios prekės negali būti naudojamos, nes dėl jų kainos siūloma komercinė operacija taptų ekonomiškai netikslinga.

Sprendžiant, ar panašių Bendrijoje pagamintų prekių kaina padarytų pasiūlytą komercinę operaciją ekonomiškai netikslinga, *inter alia*, būtina atsižvelgti į poveikį, kurį Bendrijoje pagamintų prekių naudojimas turėtų kompensacinių produktų savikainai, taigi ir prekių disponavimui trečiosios šalies rinkoje, atsižvelgiant:

- į prekių kainą iki sumokant muitus už jų perdirbimą ir Bendrijoje pagamintų panašių prekių kainą be vidaus mokesčių, gražintų ar gražintinų eksportuojant, atsižvelgiant į pardavimo sąlygas ir bet kurias gražinamąsias išmokas ar kitas pinigų sumas, mokamas pagal bendrą žemės ūkio politiką,
- į kainą, gautiną už kompensacinius produktus trečiosios šalies rinkoje, kuri nustatoma iš komercinės korespondencijos ar kitos informacijos.

12: Panašios prekės, kurios neatitinka aiškiai nurodytų kompensacinių produktų pirkėjo iš trečiosios šalies keliamų reikalavimų, arba kompensaciniai produktai privalo būti gauti iš importuotų prekių, kad atitiktų nuostatas, susijusias su pramoninės ar komercinės nuosavybės teisių (sutartinių įpareigojimų) apsauga.

30: Atsižvelgiama į:

- 1) operacijos, susijusios su nekomercinio pobūdžio prekėmis;
- 2) operacijas, įvykdytas pagal prekių perdirbimo sutartį;
- 3) 531 straipsnyje minimas įprastines tvarkymo operacijas;

▼ M20

- 4) remontą;
- 5) kompensacinių produktų, gautų pagal ankstesnį laikinojo įvežimo perdirbti leidimą, kuris buvo išduotas atlikus ekonominių sąlygų patikrinimas, perdirbimo operacijas;
- 6) kietųjų kviečių, kuriems priskiriamas KN kodas 1001 10 00, perdirbimą tešlos gaminiams, kuriems priskiriamas KN kodas 1902 11 00 ir 1902 19, gaminti;
- 7) operacijas, kuriose importuotų prekių vertė ⁽¹⁾ pagal aštuonių skaitmenų KN kodą neviršija 150 000 eurų už 73 priede išvardytas prekes, arba 500 000 eurų už kitas prekes vienam pareiškėjui per vienerius kalendorinius metus (*de minimis* vertė); ► M22 arba ◀

▼ M22

- 8) civilinių orlaivių arba palydovų, arba jų atsarginių dalių gaminimą, keitimą ar perdarymą.

31: Kai pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 3448/93 11 straipsnį, kalbant apie 73 priedo A dalies įvežtas prekes, pareiškėjas pateikia kompetentingos institucijos išduotą dokumentą, leidžiantį įvežti perdirbimui šias prekes, neviršijant kiekio, nustatyto tiekimo balansu.

▼ M20

99: Pareiškėjas ekonomines sąlygas laiko įvykdytomis dėl kitų, ankstesnių kodų neatitinkančių sąlygų. Priežastys yra nurodytos jo prašyme.

▼ M22

Pastaba: 10, 11, 12, 31 ir 99 kodai gali būti naudojami tik tuo atveju, jeigu kalbama apie 73 priede nurodytas prekes.

▼ M20

C. INFORMACIJA APIE KIEKVIENĄ ATITINAMĄ PROCEDŪRĄ, KURI TURI BŪTI PATIEKTA KOMISIJAI

Komisijai perduotina informacija atitinka formos, kurios pavyzdys pateiktas priedėlyje, langelius.

C.1. Laikinas įvežimas perdirbti

Informacija apie ekonomines sąlygas nurodoma naudojant vieną arba daugiau pagal B dalį nustatytų kodų.

Prašymo atmetimo ar leidimo pripažinimo negaliojančiu ar atšaukimo priežastis: ekonominių sąlygų nesilaikymas nurodomas naudojant kodą(-us). Naudojami tie patys kodai, kurie yra naudojami ekonominėms sąlygoms nustatyti, prieš juos parašant minuso ženklą (pavyzdžiui: – 10).

Atvejai, kai informacijos pateikimas yra privalomas

▼ M22

Kai ekonominės sąlygos yra nurodytos kodais 01, 10, 11, 31 arba 99.

Informacija dėl pieno ir pieno produktų, nurodytų Tarybos reglamento (EB) Nr. 1255/1999 1 straipsnyje, taip pat privaloma, kai 30 kodas yra naudojamas situacijoms, kurios nurodytos šio kodo 2, 5 ir 7 poskyriuose.

▼ M20

Informacijos perdavimas

Informacija, skirta priedėlyje pateiktos formos 2–10 langeliams užpildyti, Komisijai perduodama elektroniniu būdu. Ši informacija gali būti perduota naudojant tik priedėlyje pateiktą formą, jeigu dėl techninių kliūčių elektroninis perdavimas laikinai pasidaro neįmanomas.

▼ M20*Perdavimo terminas*

Informacija turi būti perduodama kuo greičiau. Tais atvejais, kai naudojama priedėlyje nurodyta forma, informacija perduodama per joje nurodytą terminą.

C.2. Muitinės prižiūrimas perdirbimas

Informacija perduodama tais atvejais, kai kalbama apie kitas nei 76 priedo A dalyje minimas prekių rūšis ir operacijas.

Informacija perduodama naudojant priedėlyje pateiktą formą per joje nurodytą laiką.

C.3. Laikinas išvežimas perdirbti

8 ir 9 skiltis „Išduoti leidimai“ reikia pildyti tik tais atvejais, kai leidimas suteikiamas pagal Kodekso 147 straipsnio 2 dalį.

Skiltyje (10) „Priežastis“ taip pat nurodoma, ar prašymo atmetimas, leidimo pripažinimas negaliojančiu ar atšaukimas yra susijęs su pateiktu prašymu, ar pagal Kodekso 147 straipsnio 2 dalį suteiktu leidimu.

Informacija perduodama naudojant priedėlyje pateiktą formą per joje nurodytą laiką.

Lentelė Nr.2
IMPORTO APIMTYS

PROCEDŪRA	2003		2005		2007		2009		2011	
	BAD SKAIČI US	STAT.VERTĖ (LTL)	BAD SKAIČI US	STAT.VERTĖ (LTL)	BAD SKAIČI US	STAT.VERTĖ (LTL)	BAD SKAIČI US	STAT.VERTĖ (LTL)	BAD SKAIČI US	STAT.VERTĖ (LTL)
0200			21	7971276	7	1105883				
4000	680542	23359653078	120171	15668100074	146416	16737299742	90932	16880022769	121105	32035897057
4010			91	3190345	329	9935945	244	12286963		
4051	8851	82212694	3889	28078912	2510	23429985	2141	37341594,17	1275	17840985,95
4053	667	40901777	78	4062887	59	1232106	30	530179	16	365209,35
4054			5	1477046	3	708307	66	6023504	20	1670552,1
4071	24020	732789497	11444	516719110	10540	597192055	12108	502793486,5	24148	745754320,7
4091									44	124943378,8
4093	8	5544								
4095	75	2766986								
4096	19	642907								
4100	262	1292692	2	142000	2	5117			5	5642275,32
4151	39	466256	3	10576						
4171	2	21677	1	3634						
4200			1671	89564561	1462	182396553	2880	320465200,5	7572	883799600
4251			13	17746470			14	593393	110	1682128,58
4271			545	60834245	509	106588136	5802	62047848	8373	69485288,73
4300			91	1277855	20	1112626				
4323			1	63014						
4351			73	1752818	2	83379				
4353			163	17919368	1	1381120				
4371			258	3406792	6	95003	3	13182		
4800			4	208405	8	63074	13	273839	3	13214,75
4900			4865	229237950	5836	347172213	3737	217215169	11	283271,18
4971			195	25381810	263	62327157	117	3790387		
4991			7	3922402						
5100	54582	4171331000	12067	687591574	19636	2785479493	10729	5140734883	14878	2005082229
5111			1	1587	15	5186280	21	6239844	62	15593158,28
5121			2	95080	44	1013247	3	88928	7	244305
5141	1	3183								
5151	706	36944132	27	1458244	284	8370957	322	11518340	60	1475556,19
5153									1	218057,91
5171	2238	181802851	849	107246433	1045	215477379	490	74931349	1094	61174851,76
5300	6625	199538935	686	21275446	896	22134592	403	46229317,07	472	34136416,02
5323	1	62730								
5353	232	32118815	1	74799	2	15060				
5371	93	7556294	7	289336	2	43981	16	1586398	20	551224,09
6100	177	22739973	1	12000						
6110							178	5966818	688	30247619,74
6121	1495	155778207	679	37048650,74	1450	118966656	738	94310234	787	63764812,48
6122			174	3934228	187	2422964	58	979567		
6123	2813	118412081	807	43841587	783	28445478	575	46874670	921	183643980,6
6171							16	117198	127	825333,04
6310							3	94592	9	290982,59
6321			37	3010813	50	6098080	15	1400828	6	55122,12
6322			15	244388	55	2405208				
6323			153	5092551	69	4225197	146	34536932,02	185	12846015,57

Lentelės Nr.2 tęsinys kitame puslapyje

Lentelės Nr.2 tęsinys

ROCEDŪRA	2003		2005		2007		2009		2011	
	BAD SKAIČIUS	STAT.VERTĖ (LTL)	BAD SKAIČIUS	STAT.VERTĖ (LTL)	BAD SKAIČIUS	STAT.VERTĖ (LTL)	BAD SKAIČIUS	STAT.VERTĖ (LTL)	BAD SKAIČIUS	STAT.VERTĖ (LTL)
7100	63934	6636007909	27215	4371401838	25467	9158506829	16330	6400239059	24942	10479499806
7121			2	48889	13	403485	24	297576	19	405533,55
7140							1	33483		
7151	1654	133925608	587	13192122	1209	46964466	1442	21266132,82	303	6820070,05
7153	127	10237842	6	550091	1	1083	9	1474424	2	159959,86
7154									8	675603,97
7171	411	47816593			41	3122817	382	123293571	237	168643069
9100			10	5114288			1	208658	33	57475323,03
9300	83	701144								
9351	217	4825780								
9353	3	5158								
9371	53	2268957								
9400	42	194771394								
9453	21	2208882								
9500	249	41861315								
9600	238	22309034								

Lentelė Nr.3

LAIKINOJO ĮVEŽIMO PERDIRBTI PROCEDŪRŲ APIMTYS (10 DIDŽIAUSIŲ PREKYBOS PARTNERIŲ PAGAL PREKIŲ KILMĖS ŠALĮ IR ŠALĮ SIUNTĖJĄ)

METAI	PROCEDŪRA	PREKIŲ KILMĖS ŠALIS	ŠALIS SIUNTĖJA	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2003	41	VOKIETIJA	VOKIETIJA	1029816,00
2003	41	VOKIETIJA	PRANCŪZIJA	160438,00
2003	41	JAPONIJA	VOKIETIJA	97567,00
2003	41	VOKIETIJA	ŠVEICARIJA	95412,00
2003	41	PRANCŪZIJA	VOKIETIJA	83288,00
2003	41	PRANCŪZIJA	PRANCŪZIJA	32842,00
2003	41	ISPANIJA	VOKIETIJA	32476,00
2003	41	BELGIJA	VOKIETIJA	30622,00
2003	41	JAPONIJA	PRANCŪZIJA	28744,00
2003	41	JUNGTINĖS VALSTIJOS	BELGIJA	15742,00
2003	51	VOKIETIJA	VOKIETIJA	528510783,00
2003	51	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	339534567,00
2003	51	DANIJA	DANIJA	279787152,00
2003	51	PRANCŪZIJA	PRANCŪZIJA	260871422,00
2003	51	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	211746606,00
2003	51	NIDERLANDAI	NIDERLANDAI	190740156,00
2003	51	NORVEGIJA	NORVEGIJA	185666869,00
2003	51	GRAIKIJA	GRAIKIJA	180756455,00
2003	51	ŠVEDIJA	ŠVEDIJA	176718383,00
2003	51	KIPRAS	KIPRAS	155544272,00
2005	41	IZRAELIS	IZRAELIS	100491,00
2005	41	EGIPTAS	EGIPTAS	41509,00
2005	41	TAIVANIS, KINIJS PROVINC.	DANIJA	7591,00
2005	41	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	3634,00
2005	41	KORĖJOS RESPUBLIKA	DANIJA	2985,00

Lentelės Nr.3 tęsinys kitame puslapyje

Lentelės Nr.3 tęsinys

METAI	PROCEDŪRA	PREKIŲ KILMĖS ŠALIS	ŠALIS SIUNTĖJA	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2005	51	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	185237457,00
2005	51	JUNGTINĖS VALSTIJOS	RUSIJOS FEDERACIJA	72537523,00
2005	51	KORĖJOS RESPUBLIKA	KORĖJOS RESPUBLIKA	60247165,00
2005	51	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	50264683,00
2005	51	NORVEGIJA	NORVEGIJA	36856349,00
2005	51	ŠVEICARIJA	ŠVEICARIJA	36490846,00
2005	51	KINIJA	KINIJA	31472944,00
2005	51	MALAIZIJA	MALAIZIJA	28796128,00
2005	51	JUNGTINĖS VALSTIJOS	GRUZIJA	25172000,00
2005	51	JAPONIJA	JUNGTINĖS VALSTIJOS	24395922,00
2007	41	ŠVEICARIJA	JUNGTINĖS VALSTIJOS	5117,00
2007	51	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	916406628,00
2007	51	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	573507932,00
2007	51	JUNGTINĖS VALSTIJOS	RUSIJOS FEDERACIJA	383898866,00
2007	51	BAHAMAI	LENKIJA	161245760,00
2007	51	BAHAMAI	NORVEGIJA	90438540,00
2007	51	NORVEGIJA	NORVEGIJA	86665129,00
2007	51	KINIJA	KINIJA	84439570,00
2007	51	ŠVEICARIJA	ŠVEICARIJA	73264831,00
2007	51	FILIPINAI	JAPONIJA	55068200,00
2007	51	BELIZAS	BELIZAS	36499610,00
2009	51	PANAMA	JAPONIJA	3514874000,00
2009	51	JUNGTINĖS VALSTIJOS	RUSIJOS FEDERACIJA	421794132,00
2009	51	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	228287893,55
2009	51	NORVEGIJA	NORVEGIJA	220843988,00
2009	51	BAHAMAI	LENKIJA	120848000,00
2009	51	LIBERIJA	VOKIETIJA	112833720,00
2009	51	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	104920422,00
2009	51	MH	VOKIETIJA	53526000,00
2009	51	TAILANDAS	TAILANDAS	48840737,00
2009	51	KANADA	KANADA	45537949,00
2011	41	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	5642275,32
2011	51	JUNGTINĖS VALSTIJOS	RUSIJOS FEDERACIJA	504534008,75
2011	51	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	235872638,79
2011	51	NORVEGIJA	NORVEGIJA	164981929,65
2011	51	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	163671173,80
2011	51	BAHAMAI	KIPRAS	138112000,00
2011	51	JUNGTINĖS VALSTIJOS	BALTARUSIJA	69056000,00
2011	51	SENT KRISTOFERIS IR NEVIS	NORVEGIJA	60940000,00
2011	51	LIBERIJA	VOKIETIJA	51792000,00
2011	51	BAHAMAI	NORVEGIJA	50310480,00
2011	51	PANAMA	GRAIKIJA	47326600,00

Lentelė Nr. 4

REEKSPORTO (PO LAIK. ĮVEŽIMO PERDIRBTI) PROCEDŪRŲ APIMTYS (10 DIDŽIAUSIŲ PREKYBOS PARTNERIŲ PAGAL PREKIŲ KILMĘ IR ŠALĮ SIUNTĖJĄ)

METAI	PROCEDŪRA	PREKIŲ KILMĖS ŠALIS	ŠALIS GAVĖJA	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2003	3151	LIETUVA	DANIJA	665652951,00
2003	3151	LIETUVA	VOKIETIJA	601066470,00
2003	3151	LIETUVA	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	565899391,00
2003	3151	LIETUVA	PRANCŪZIJA	516561567,00
2003	3151	LIETUVA	NIDERLANDAI	297003862,00
2003	3151	LIETUVA	ŠVEDIJA	251224700,00
2003	3151	LIETUVA	NORVEGIJA	217454394,00
2003	3151	LIETUVA	SUOMIJA	142135777,00
2003	3151	VOKIETIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	137989811,00
2003	3151	LIETUVA	ESTIJA	112389036,00
2005	3151	JUNGTINĖS VALSTIJOS	RUSIJOS FEDERACIJA	87850381,00
2005	3151	KORĖJOS RESPUBLIKA	RUSIJOS FEDERACIJA	72874699,00
2005	3151	KINIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	64321815,00
2005	3151	MALAZIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	56735976,00
2005	3151	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	51245011,00
2005	3151	LIETUVA	NORVEGIJA	42572192,00
2005	3151	NORVEGIJA	NORVEGIJA	30415942,00
2005	3151	JUNGTINĖS VALSTIJOS	GRUZIJA	25746912,00
2005	3151	LIETUVA	UKRAINA	20922882,04
2005	3151	JUNGTINĖS VALSTIJOS	BALTARUSIJA	19926718,00
2007	3151	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	810837408,00
2007	3151	JUNGTINĖS VALSTIJOS	RUSIJOS FEDERACIJA	463727951,05
2007	3151	BAHAMAI	LENKIJA	162474470,00
2007	3151	KINIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	109324359,00
2007	3151	BAHAMAI	NORVEGIJA	93079283,00
2007	3151	LIETUVA	NORVEGIJA	92831457,61
2007	3151	NORVEGIJA	NORVEGIJA	84259446,00
2007	3151	RUSIJOS FEDERACIJA	IRAKAS	60503879,00
2007	3151	FILIPINAI	JAPONIJA	55401120,00
2007	3151	LIETUVA	RUSIJOS FEDERACIJA	52055236,18
2009	3151	PANAMA	JAPONIJA	3518561469,00
2009	3151	JUNGTINĖS VALSTIJOS	RUSIJOS FEDERACIJA	445167471,00
2009	3151	NORVEGIJA	NORVEGIJA	175300914,00
2009	3151	LIETUVA	NORVEGIJA	145625359,16
2009	3151	LIETUVA	PAKISTANAS	132565754,00
2009	3151	LIETUVA	INDIJA	126672113,00
2009	3151	BAHAMAI	LENKIJA	122350648,00
2009	3151	LIBERIJA	VOKIETIJA	113821221,00
2009	3151	JUNGTINĖS VALSTIJOS	KAZACHSTANAS	85756837,00
2009	3151	LIETUVA	UKRAINA	58042291,00
2011	3151	JUNGTINĖS VALSTIJOS	RUSIJOS FEDERACIJA	599968433,37
2011	3151	LIETUVA	NORVEGIJA	228169294,51
2011	3151	LIETUVA	INDIJA	206580497,00
2011	3151	BAHAMAI	KIPRAS	141524102,00
2011	3151	NORVEGIJA	NORVEGIJA	111694498,00
2011	3151	JUNGTINĖS VALSTIJOS	BALTARUSIJA	106173851,94
2011	3151	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	104426656,33
2011	3151	JUNGTINĖS VALSTIJOS	KAZACHSTANAS	102079046,83
2011	3151	LIETUVA	EGIPTAS	95860756,20
2011	3151	VOKIETIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	80615774,71

Lentelė Nr.5

LAIKINOJO IŠVEŽIMO PERDIRBTI PROCEDŪRŲ APIMTYS (10 DIDŽIAUSIŲ
PREKYBOS PARTNERIŲ PAGAL PREKIŲ KILMĖS ŠALĮ IR ŠALĮ SIUNTĖJĄ)

METAI	PROCEDŪRA	PREKIŲ KILMĖS ŠALIS	ŠALIS GAVĖJA	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2003	21	RUSIJOS FEDERACIJA	LATVIJA	34237920,00
2003	21	LIETUVA	ISPANIJA	30384640,00
2003	21	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	17714908,00
2003	21	VOKIETIJA	VOKIETIJA	16481698,00
2003	21	PRANCŪZIJA	PRANCŪZIJA	14543067,00
2003	21	PRANCŪZIJA	VOKIETIJA	13138264,00
2003	21	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	11818818,00
2003	21	LATVIJA	LATVIJA	7125814,00
2003	21	VOKIETIJA	LATVIJA	4291047,00
2003	21	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	4148494,00
2005	21	LIETUVA	UKRAINA	9950141,00
2005	21	LIETUVA	MEKSIKA	8329148,00
2005	21	RUSIJOS FEDERACIJA	BALTARUSIJA	6207248,00
2005	21	NIDERLANDAI	RUSIJOS FEDERACIJA	6153225,00
2005	21	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	BALTARUSIJA	4525155,00
2005	21	ITALIJA	BALTARUSIJA	4411927,00
2005	21	TURKIJA	UKRAINA	4313707,00
2005	21	VOKIETIJA	BALTARUSIJA	3110421,00
2005	21	NIDERLANDAI	BALTARUSIJA	2457381,00
2005	21	LIETUVA	BALTARUSIJA	2058906,00
2005	22	LIETUVA	BALTARUSIJA	2205791,00
2005	22	ITALIJA	BALTARUSIJA	1787075,00
2005	22	NIDERLANDAI	BALTARUSIJA	1491400,00
2005	22	BELGIJA	BALTARUSIJA	337958,00
2005	22	VOKIETIJA	BALTARUSIJA	280306,00
2005	22	ŠVEDIJA	BALTARUSIJA	271450,00
2005	22	PRANCŪZIJA	BALTARUSIJA	125097,00
2005	22	ESTIJA	BALTARUSIJA	80362,00
2005	22	LENKIJA	BALTARUSIJA	66590,00
2005	22	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	BALTARUSIJA	46707,00
2007	21	ITALIJA	BALTARUSIJA	14118657,00
2007	21	LIETUVA	UKRAINA	11665248,00
2007	21	TURKIJA	UKRAINA	11037964,00
2007	21	LIETUVA	BALTARUSIJA	8842782,00
2007	21	LIETUVA	MEKSIKA	6688011,00
2007	21	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	BALTARUSIJA	6413206,00
2007	21	UKRAINA	UKRAINA	4639814,00
2007	21	ITALIJA	UKRAINA	4122808,00
2007	21	TURKIJA	BALTARUSIJA	3717062,00
2007	21	INDIJA	UKRAINA	3712991,00
2007	22	LIETUVA	BALTARUSIJA	8048822,00
2007	22	ITALIJA	BALTARUSIJA	856500,00
2007	22	BELGIJA	BALTARUSIJA	269573,00
2007	22	ISPANIJA	BALTARUSIJA	213503,00
2007	22	LENKIJA	BALTARUSIJA	153308,00
2007	22	VOKIETIJA	BALTARUSIJA	112637,00

Lentelės Nr.5 tęsinys kitame puslapyje

Lentelės Nr.5 tęsinys

METAI	PROCEDŪRA	PREKIŲ KILMĖS ŠALIS	ŠALIS GAVĖJA	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2007	22	PRANCŪZIJA	BALTARUSIJA	51089,00
2007	22	ESTIJA	BALTARUSIJA	41054,00
2007	22	ŠVEDIJA	BALTARUSIJA	25926,00
2007	22	LATVIJA	BALTARUSIJA	15764,00
2009	21	TURKIJA	UKRAINA	12789979,00
2009	21	LIETUVA	UKRAINA	11012682,00
2009	21	LIETUVA	BALTARUSIJA	9006589,00
2009	21	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	8626270,00
2009	21	LIETUVA	MEKSIKA	7271903,00
2009	21	ITALIJA	BALTARUSIJA	5696767,00
2009	21	ITALIJA	UKRAINA	4543591,00
2009	21	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	BALTARUSIJA	2504214,00
2009	21	PRANCŪZIJA	UKRAINA	1969261,00
2009	21	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	MOLDOVOS RESPUBLIKA	1839731,00
2009	22	LIETUVA	BALTARUSIJA	4520929,00
2009	22	LENKIJA	BALTARUSIJA	14126,00
2009	22	VOKIETIJA	BALTARUSIJA	3082,00
2011	21	PRANCŪZIJA	NORVEGIJA	23074896,80
2011	21	LIETUVA	BALTARUSIJA	18445457,97
2011	21	TURKIJA	UKRAINA	15092795,41
2011	21	ITALIJA	UKRAINA	7385263,91
2011	21	ITALIJA	BALTARUSIJA	5167822,76
2011	21	LIETUVA	UKRAINA	4471223,15
2011	21	UKRAINA	UKRAINA	2925132,69
2011	21	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	2241757,16
2011	21	LIETUVA	MEKSIKA	2148774,40
2011	21	ŠVEDIJA	UKRAINA	1998972,51

Lentelė Nr.6

REIMPORTO (PO LAIKINOJO IŠVEŽIMO PERDIRBTI) PROCEDŪRŲ APIMTYS (10 DIDŽIAUSIŲ PREKYBOS PARTNERIŲ PAGAL PREKIŲ KILMĖS ŠALĮ IR ŠALĮ SIUNTĖJA)

METAI	PROCEDŪRA	PREKIŲ KILMĖS ŠALIS	ŠALIS SIUNTĖJA	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2003	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	LATVIJA	33811396,00
2003	6121	VOKIETIJA	VOKIETIJA	19799688,00
2003	6121	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	15356488,00
2003	6121	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	JUNGTINĖ KARALYSTĖ	12885090,00
2003	6121	LIETUVA	LATVIJA	7590294,00
2003	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	7215524,00
2003	6121	MEKSIKA	MEKSIKA	4824872,00
2003	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	BALTARUSIJA	3532730,00
2003	6121	UKRAINA	UKRAINA	3412166,00
2003	6121	LIETUVA	ESTIJA	3277832,00
2005	48**	IZRAELIS	IZRAELIS	207019,00
2005	48**	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	1386,00
2005	6121	UKRAINA	UKRAINA	12165915,74
2005	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	9567666,00
2005	6121	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	9215859,00

Lentelės Nr. 6 tęsinys kitame puslapyje

Lentelės Nr.6 tęsinys

METAI	PROCEDŪRA	PREKIŲ KILMĖS ŠALIS	ŠALIS SIUNTĖJA	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2005	6121	MEKSIKA	MEKSIKA	3526030,00
2005	6121	LIETUVA	MEKSIKA	615070,00
2005	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	UKRAINA	425410,00
2005	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	BALTARUSIJA	187058,00
2005	6121	ŠVEICARIJA	ŠVEICARIJA	163692,00
2005	6121	IZRAELIS	IZRAELIS	137776,00
2005	6121	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	132394,00
2005	6122	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	3598447,00
2005	6122	KINIJA	KINIJA	169862,00
2005	6122	NIDERLANDAI	BALTARUSIJA	52270,00
2005	6122	ITALIJA	BALTARUSIJA	51936,00
2005	6122	NIDERLANDAI	RUSIJOS FEDERACIJA	21541,00
2005	6122	LIETUVA	BALTARUSIJA	19374,00
2005	6122	TURKIJA	BALTARUSIJA	8226,00
2005	6122	VOKIETIJA	BALTARUSIJA	5692,00
2005	6122	ŠVEDIJA	BALTARUSIJA	3919,00
2005	6122	LENKIJA	BALTARUSIJA	2091,00
2005	6321	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	2909759,00
2005	6321	UKRAINA	UKRAINA	101054,00
2005	6322	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	197731,00
2005	6322	LIETUVA	BALTARUSIJA	46657,00
2007	48**	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	49622,00
2007	48**	MEKSIKA	JUNGTINĖS VALSTIJOS	7482,00
2007	48**	KANADA	KANADA	5970,00
2007	6121	UKRAINA	UKRAINA	42107097,00
2007	6121	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	40423460,00
2007	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	11485308,00
2007	6121	MEKSIKA	MEKSIKA	11145447,00
2007	6121	JAPONIJA	JAPONIJA	9498355,00
2007	6121	UKRAINA	RUSIJOS FEDERACIJA	891453,00
2007	6121	EU	BALTARUSIJA	682604,00
2007	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	AZERBAIDŽANAS	579892,00
2007	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	BALTARUSIJA	537612,00
2007	6121	TURKIJA	UKRAINA	472800,00
2007	6122	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	2405578,00
2007	6122	EU	BALTARUSIJA	16606,00
2007	6122	LIETUVA	BALTARUSIJA	780,00
2007	6321	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	5852814,00
2007	6321	UKRAINA	UKRAINA	88910,00
2007	6321	EU	NORVEGIJA	85692,00
2007	6321	NORVEGIJA	NORVEGIJA	70664,00
2007	6322	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	2405208,00
2009	48**	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	166116,00
2009	48**	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	39017,00
2009	48**	JUNGTINĖS VALSTIJOS	IZRAELIS	33166,00
2009	48**	JAPONIJA	JAPONIJA	21923,00
2009	48**	IZRAELIS	IZRAELIS	6477,00
2009	48**	ŠVEICARIJA	ŠVEICARIJA	4635,00
2009	48**	KANADA	KANADA	2505,00
2009	6121	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	18487178,00

Lentelės Nr. 6 tęsinys kitame puslapyje

Lentelės Nr.6 tęsinys

METAI	PROCEDŪRA	PREKIŲ KILMĖS ŠALIS	ŠALIS SIUNTĖJA	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2009	6121	UKRAINA	UKRAINA	16900151,00
2009	6121	MEKSIKA	MEKSIKA	16754485,00
2009	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	AZERBAIDŽANAS	9431242,00
2009	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	9264414,00
2009	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	BALTARUSIJA	8612121,00
2009	6121	EU	UKRAINA	5571963,00
2009	6121	MOLDOVOS RESPUBLIKA	MOLDOVOS RESPUBLIKA	1615647,00
2009	6121	UKRAINA	BALTARUSIJA	1506116,00
2009	6121	TURKIJA	UKRAINA	1262203,00
2009	6122	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	977058,00
2009	6122	EU	BALTARUSIJA	2509,00
2009	6321	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	903903,00
2009	6321	MOLDOVOS RESPUBLIKA	MOLDOVOS RESPUBLIKA	466936,00
2009	6321	NORVEGIJA	NORVEGIJA	29989,00
2011	48**	KINIJA	KINIJA	8869,70
2011	48**	EU	KANADA	3732,00
2011	48**	KINIJA	IZRAELIS	613,05
2011	6121	UKRAINA	UKRAINA	23327819,59
2011	6121	BALTARUSIJA	BALTARUSIJA	21644475,72
2011	6121	RUSIJOS FEDERACIJA	RUSIJOS FEDERACIJA	5571137,92
2011	6121	MEKSIKA	MEKSIKA	3500876,17
2011	6121	JUNGTINĖS VALSTIJOS	JUNGTINĖS VALSTIJOS	2200859,27
2011	6121	EU	NORVEGIJA	1780991,74
2011	6121	MOLDOVOS RESPUBLIKA	MOLDOVOS RESPUBLIKA	1138795,83
2011	6121	EU	UKRAINA	839260,51
2011	6121	TURKIJA	UKRAINA	793374,80
2011	6121	EU	BALTARUSIJA	489412,33
2011	6321	NORVEGIJA	NORVEGIJA	55122,12

Lentelė Nr.7

LAIKINOJO ĮVEŽIMO PERDIRBTI PROCEDŪROMS
DEKLARUOTŲ 10 PREKIŲ GRUPIŲ (PAGAL 6 KN
ŽENKLUS) APIMTYS

METAI	PROCEDŪRA	KN KODAS	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2003	41	870323	943193,00
2003	41	870324	255571,00
2003	41	870332	188581,00
2003	41	870120	122539,00
2003	41	870421	95688,00
2003	41	870322	80265,00
2003	41	871640	41325,00
2003	41	731700	14855,00
2003	41	440710	11943,00
2003	41	870422	7156,00
2003	51	890190	624982390,00
2003	51	890120	231883448,00
2003	51	870323	205688821,00

Lentelės Nr.7 tęsinys kitame puslapyje

Lentelės Nr. 7 tęsinys

METAİ	PROCEDŪRA	KN KODAS	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2003	51	890130	195477886,00
2003	51	890110	169620700,00
2003	51	853690	151621465,00
2003	51	390760	98195764,00
2003	51	880240	84328083,00
2003	51	982000	79406542,00
2003	51	251020	75586164,00
2005	41	080540	100491,00
2005	41	080510	41509,00
2005	41	540772	7591,00
2005	41	870323	3634,00
2005	41	600532	2491,00
2005	41	590320	494,00
2005	51	870323	206724651,00
2005	51	852812	143397664,00
2005	51	880240	114959577,00
2005	51	890190	87851664,00
2005	51	851650	34483854,00
2005	51	240120	19382799,00
2005	51	870324	17484974,00
2005	51	890200	15372311,00
2005	51	170111	15313638,00
2005	51	852990	11700003,00
2007	41	871150	5117,00
2007	51	890190	1028381350,00
2007	51	870323	549790128,00
2007	51	880240	416062400,00
2007	51	890130	245764659,00
2007	51	852872	132509797,00
2007	51	890120	115434660,00
2007	51	880212	96210513,00
2007	51	870324	80765062,00
2007	51	851650	59242764,00
2007	51	291736	34074361,93
2009	51	890130	3715257650,00
2009	51	880240	460621992,00
2009	51	870323	201859805,86
2009	51	890120	150627760,00
2009	51	890110	145017600,00
2009	51	890190	75065880,00
2009	51	291736	69716620,00
2009	51	281410	65548681,00
2009	51	870190	45537359,00
2009	51	240120	40076909,00
2011	41	271019	5642275,32
2011	51	890190	693914336,08
2011	51	880240	573129520,84
2011	51	870323	169881966,22
2011	51	281410	80208736,76
2011	51	870324	62823490,35

Lentelės Nr.7 tęsinys kitame puslapyje

Lentelės Nr. 7 tęsinys

METAI	PROCEDŪRA	KN KODAS	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2011	51	890130	59530220,00
2011	51	890200	47791630,00
2011	51	240120	47596190,55
2011	51	870190	39505539,07
2011	51	291736	23874416,32

Lentelė Nr. 8
LAIKINOJO IŠVEŽIMO PERDIRBTI PROCEDŪROMS
DEKLARUOTŲ 10 PREKIŲ GRUPIŲ (PAGAL 6 KN
ŽENKLUS) APIMTYS

METAI	PROCEDŪRA	KN KODAS	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2003	21	970500	30384640,00
2003	21	880230	27176311,00
2003	21	730210	16757488,00
2003	21	711299	14274317,00
2003	21	841122	13054448,00
2003	21	860290	10430457,00
2003	21	860210	9695395,00
2003	21	850133	8303120,00
2003	21	880330	6406715,00
2003	21	840890	5057204,00
2005	21	300210	7740202,00
2005	21	730210	6133565,00
2005	21	610610	5171571,00
2005	21	511130	3419305,00
2005	21	560311	2762058,00
2005	21	611790	2409610,00
2005	21	540761	1746496,00
2005	21	960621	1569139,00
2005	21	600622	1513224,00
2005	21	530919	1382702,00
2005	22	511230	1411607,00
2005	22	610333	542588,00
2005	22	520842	526055,00
2005	22	600632	498001,00
2005	22	520849	358521,00
2005	22	551511	270081,00
2005	22	540752	247182,00
2005	22	611030	227721,00
2005	22	600622	224898,00
2005	22	560311	161871,00
2007	21	511130	7434675,00
2007	21	300210	6682698,00
2007	21	600642	5739119,00
2007	21	551511	5158295,00
2007	21	610610	4576328,00
2007	21	540752	3851988,00
2007	21	600622	3578328,00
2007	21	551513	3217906,00

Lentelės Nr. 8 tęsinys kitame puslapyje

Lentelės Nr.8 tęsinys

METAI	PROCEDŪRA	KN KODAS	STATISTINĖ VERTĖ (LTL)
2007	21	520842	3213687,00
2007	21	520849	3189045,00
2007	22	610990	3073060,00
2007	22	610610	1748913,00
2007	22	600632	877232,00
2007	22	611030	477384,00
2007	22	610433	466969,00
2007	22	520932	422911,00
2007	22	520942	413492,00
2007	22	610910	354594,00
2007	22	960719	210076,00
2007	22	540110	204130,00
2009	21	860390	8191746,00
2009	21	300210	7269281,00
2009	21	600642	6139072,00
2009	21	860630	5856647,00
2009	21	551511	4845065,00
2009	21	511130	3565400,00
2009	21	600622	3061665,00
2009	21	551513	2545739,00
2009	21	540822	2431035,00
2009	21	860699	2196430,00
2009	22	610990	2271029,00
2009	22	610433	654151,00
2009	22	611030	647689,00
2009	22	610610	329833,00
2009	22	960719	180665,00
2009	22	540110	107516,00
2009	22	482110	70425,00
2009	22	580710	50814,00
2009	22	392690	33592,00
2009	22	392321	29218,00
2011	21	880211	23074896,80
2011	21	511130	7071623,50
2011	21	610990	5766625,50
2011	21	551511	5060636,55
2011	21	600642	3668681,25
2011	21	610463	3284720,28
2011	21	520832	3107252,64
2011	21	880240	2721593,17
2011	21	600410	2519645,06
2011	21	300210	2148774,40